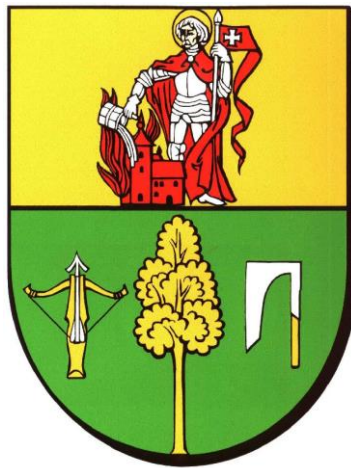

Załącznik do Uchwały Nr XII/80/16
Rady Powiatu Kolneńskiego
z dnia 1 lutego 2016r.

**POWIATOWA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
W POWIECIE KOLNEŃSKIM
NA LATA 2016 – 2025**

KOLNO, LISTOPAD 2015r.

SPIS TREŚCI

1. PROCES TWORZENIA STRATEGII

1.1 Umocowanie prawne oraz zgodność z dokumentami strategicznymi w Powiecie Kolneńskim	str. 3
1.2 Metodologia opracowania strategii.....	str. 7

2. DIAGNOZA AKTUALNEJ SYTUACJI SPOŁECZNEJ POWIATU KOLNEŃSKIEGO

2.1 Położenie geograficzne i sytuacja demograficzna Powiatu.....	str. 9
2.2 Pomoc społeczna w Powiecie Kolneńskim.....	str. 12
2.3 Bezrobocie.....	str. 21
2.4 Bezdomność.....	str. 72
2.5 Niepełnosprawność.....	str. 73
2.6 Wsparcie rodziny i piecza zastępcza.....	str. 104
2.7 Przemoc w rodzinie.....	str. 123
2.8 Edukacja	str. 138
2.9. Alkoholizm.....	str. 148
2.10 Ochrona zdrowia	str. 150
2.11 Bezpieczeństwo publiczne.....	str. 164
2.12. Zasoby powiatu kolneńskiego w tworzeniu systemowych rozwiązań pomocy społecznej.....	str. 168

3. SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII

3.1. Prognoza zmian w obszarach polityki społecznej objętych Strategią.....	str. 179
3.2. Misja i cele strategiczne.....	str. 181
3.3. Zarządzanie realizacją Strategii oraz jej źródła finansowania.....	str. 206
3.4. Monitoring Strategii.....	str. 207

SPIS TABEL	str. 209
-------------------------	-----------------

SPIS WYKRESÓW	str. 213
----------------------------	-----------------

1. PROCES TWORZENIA STRATEGII

1.1 Umocowanie prawne oraz zgodność z dokumentami strategicznymi w Województwie Podlaskim i Powiecie Kolneńskim

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi lokalny element polityki społecznej Państwa. Polityka społeczna natomiast to zespół długofalowych działań mających na celu zaspokojenie potrzeb społecznych oraz rozwiązywania problemów społecznych. Działania polityki społecznej odnoszą się w szczególności do obszarów polityki oświatowej, ochrony zdrowia, zatrudnienia, zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej oraz polityki profilaktyki i zwalczania zjawisk patologii społecznej.

Obowiązek tworzenia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r poz. 163 ze zm.), na mocy którego do zadań własnych powiatu należy *„opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”*.

Ustawodawca wskazuje również na niezbędne elementy, jakie Strategia jako dokument powinna zawierać, a mianowicie: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki działań, sposób ich realizacji i ramy finansowe oraz wskaźniki realizacji działań.

Diagnoza problemów społecznych w Powiecie Kolneńskim jest wypadkową potrzeb i oczekiwań mieszkańców, sporządzoną przez grono specjalistów z wielu obszarów działalności społecznej i na rzecz różnorodnej grupy odbiorców. Przeprowadzenie diagnozy ma na celu, na podstawie stwierdzonych potrzeb, określenie kierunków działań, jakie Powiat winien podjąć dla budowania warunków do prawidłowego funkcjonowania rodzin, profesjonalnych służb społecznych, zintegrowanego środowiska lokalnego.

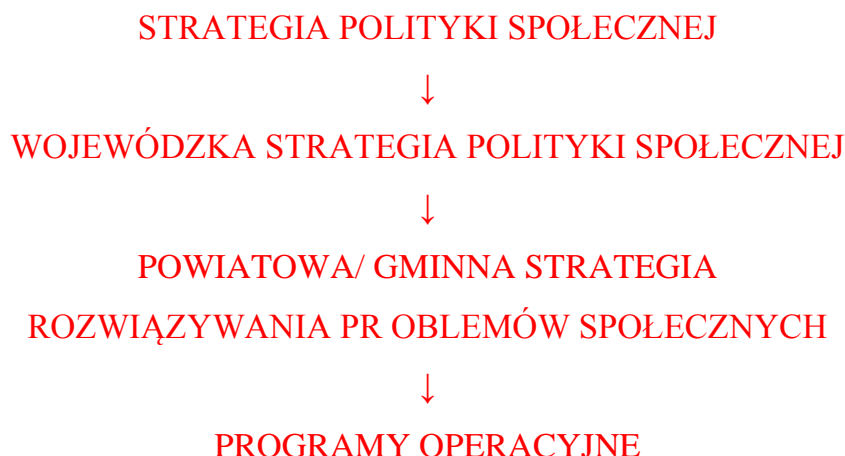
Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest strategicznym dokumentem Powiatu, który wpisuje się w priorytety Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej i zbudowany jest w celu realizowania przez samorząd powiatowy priorytetów określonych w Strategii Rozwoju Powiatu Kolneńskiego na lata.

Strategia odnosi się do IV Priorytetu Strategii Rozwoju Powiatu Kolneńskiego tj. Powiat Kolneński obszarem rozwoju infrastruktury społecznej umożliwiającym szeroką edukację i poprawę poziomu życia mieszkańców.

Realizacji Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych służą programy operacyjne:

- Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Kolneńskim na lata 2016- 2020,
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020,
- Powiatowy Program Profilaktyczno – Edukacyjny Dla Dzieci i Młodzieży w Rodzinach Zagrożonych Przemocą w Rodzinie na lata 2016-2020
- Powiatowy Program Edukacyjno-Wspierający dla Osób Dorosłych Uwikłanych w Zjawisko Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020
- Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017,

Usytuowanie Strategii w systemie zarządzania strategicznego

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kolneńskim na lata 2016 – 2025, jest wieloletnim dokumentem programowym, w oparciu o który kształtowana będzie polityka społeczna Powiatu przez partnerów strategicznych w oparciu o wytyczone cele i zadania.

Istotne znaczenie przy konstruowaniu strategii, obok ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, miały również inne akty prawne.

Należy do nich zaliczyć m.in. **ustawę o samorządzie powiatowym** z dnia 5 czerwca 1998r., która wyraźnie określa zadania publiczne o charakterze ponad gminnym. Aż 10 z 22 zadań obejmuje swoim zakresem zadania, które dotyczą polityki społecznej. Są to m.in. pomoc społeczna, polityka prorodzinna, wspieranie osób niepełnosprawnych, przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Kolejną podstawą prawną dla Strategii jest **Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy** z dnia 20 kwietnia 2004, która reguluje zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. reguluje status prawny, ich prawa i uprawnienia, wskazuje zespół działań zmierzających do osiągnięcia przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 09 czerwca 2011. Ustawa weszła w życie w dniu 1 stycznia 2012 roku. System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Piecza zastępcza zapewnia realizację planu pracy z rodziną lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia

skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych oraz zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. reguluje działania mające na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 6 października 1982 r. reguluje działania zmierzające do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z 13 czerwca 2003 r., jako kolejne uwarunkowanie prawne strategii, jest ustawą napisaną specjalnie z myślą o osobach wykluczonych społecznie - odnosi się bezpośrednio do tej grupy i zawiera prawną definicję wykluczenia.

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. Ustawa reguluje prowadzenie działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe, tryb, zasady i formy zlecania realizacji zadań publicznych przez administrację publiczną organizacjom pozarządowym, uzyskiwanie przez organizacje statusu organizacji pożytku publicznego oraz nadzór nad działalnością organizacji pożytku publicznego, a także warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy.

Wreszcie podstawą prawną jest ***ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*** z dnia 6 grudnia 2006r. Ustawa określa zasady realizacji polityki rozwoju, podmioty prowadzące tę politykę, tryb współpracy między nimi, instrumenty służące realizacji tej polityki oraz wskazuje źródła ich finansowania. Ponadto z 15 przewidzianych w ustawie zadań aż 8 dotyczy polityki społecznej.

1.2 Metodologia opracowania strategii.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie Kolneńskim na lata 2016 – 2025 została opracowana w oparciu o aktywny i partnerski udział przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej na szczeblu gminnym i powiatowym, policji, lokalnych liderów społecznych, organizacji pozarządowych, przedstawicieli rodzicielstwa zastępczego.

Uchwałą Nr 14/54/15 Zarządu Powiatu Kolneńskiego z dnia 17 kwietnia 2015r. został powołany Zespół do spraw opracowania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kolneńskim na lata 2016 – 2025, w składzie:

1. Izabela Wasilewska – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie
2. Alicja Olender – starszy specjalista pracy socjalnej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie
3. Marta Anna Gryguc- główny specjalista w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie
4. Monika Gołaś-Bazydło- specjalista pracy z rodziną w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie
5. Joanna Makarewicz – aspirant sztabowy Komendy Powiatowej Policji w Kolnie,
6. Urszula Teresa Gołębowska – Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kolnie,
7. Iwona Pomichowska – Kierownik Sekcji Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kolnie
8. Ewa Solecka – pracownik socjalny Szpitala Ogólnego w Kolnie,
9. Barbara Duchnowska – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Małym Płocku
10. Pani Ewelina Justyna Stachelek – pracownik socjalny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolnie,
11. Wiesława Modzelewska – specjalista pracy socjalnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolnie
12. Barbara Pikulińska – pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolnie

13. Elżbieta Cicha – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Turośli
14. Izabela Łoszevska – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Stawiskach,
15. Elżbieta Gąsiewska – Powiatowy Urząd Pracy w Kolnie
16. Ewelina Trzcńska Polkowska – psycholog w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kolnie
17. Magdalena Pękalak-Pawłowicz – psycholog w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kolnie
18. Kamila Paliwoda – Warsztaty Terapii Zajęciowej „Fundacji Vita Familiae” w Kolnie
19. Bronisław Kiełczewski – Polski Związek Niewidomych w Kolnie
20. Mieczysław Skrodzki - Polski Związek Niewidomych w Kolnie
21. Leszek Karwowski - Polski Związek Niewidomych w Kolnie.

Na przewodniczącego Zespołu wyznaczono Panią Izabelę Wasilewską – Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie, która koordynowała jego pracę. Posiedzenia Zespołu odbywały się w zależności od potrzeb. Do udziału w posiedzeniach Zespołu były zapraszane osoby spoza jego składu, w roli ekspertów (z głosem doradczym).

Zespół dokonał diagnozy powierzonych im obszarów problemów społecznych, na bazie opracowanej diagnozy określił mocne i słabe strony Powiatu w badanych obszarach oraz płynące z nich szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego Powiatu.

Diagnozę przeprowadzono w oparciu o:

1. dane statystyczne ze sprawozdań rzeczowych będących w posiadaniu jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
2. sprawozdania statystyczne i merytoryczne Policji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
3. sprawozdania opisowe i statystyczne z działalności jednostek organizacyjnych

Powiatu tj. Powiatowego Urzędu Pracy w Kolnie, Poradni Psychologiczno-pedagogicznej w Kolnie, Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kolnie, Szpitala Ogólnego w Kolnie

4. dane z raportów GUS.

Po opracowaniu analizy SWOT, dokonano opracowania celów strategicznych, operacyjnych, zadań oraz wskaźników oceny realizacji zamierzonych celów.

2. DIAGNOZA AKTUALNEJ SYTUACJI SPOŁECZNEJ POWIATU KOLNEŃSKIEGO

2.1 Położenie geograficzne i sytuacja demograficzna Powiatu.

Powiat Kolneński leży w odległości ok. 100 km od stolicy Województwa Podlaskiego - Białegostoku, na jego północno - zachodnim krańcu, granicząc z 4 powiatami:

- Grajewskim i Łomżyńskim - Województwo Podlaskie,
- Piskim - Województwo Warmińsko - Mazurskie,
- Ostrołęckim - Województwo Mazowieckie.

Jednostkę samorządową tworzy 6 gmin, z tego:

- 1 gmina miejska - Miasto Kolno,
- 1 gmina wiejsko - miejska - Miasto Stawiski,
- 4 gminy wiejskie - Gmina Grabowo, Gmina Kolno, Gmina Mały Płock, Gmina Turośl.

W skład powiatu wchodzi 162 sołectwa.

Powierzchnia powiatu wynosi 940,11 km², co stanowi 4,66% powierzchni województwa. Użytki rolne stanowią 73,43% powierzchni ogólnej, lasy i tereny leśne - 22%, zaś pozostałe grunty użytkowane i nieużytki - 4,57%. Grunty orne w powiecie stanowią 62,5% użytków rolnych (stan na 01.01.2007 r.- GUS).

Teren powiatu charakteryzuje się zróżnicowanymi strefami krajobrazowymi, wynikającymi z bogato ukształtowanej powierzchni i walorów przyrodniczych. Od zachodu powiat przylega do Puszczy Kurpiowskiej zaś od północy do Puszczy Piskiej.

O atrakcyjności turystycznej powiatu decyduje przede wszystkim czyste, nieskażone środowisko, bogactwo lasów, czyste wody i bogate tradycje kulturowe, z ciągle żywą gwarą kurpiowską oraz kultywowaniem sztuki ludowej.

Przez powiat płynie rzeka Pisa - prawobrzeżny dopływ rzeki Narew. Posiada ona charakter rzeki nizinnej z licznymi, malowniczymi meandrami i starorzeczami. Główne dopływy Pisy na terenie powiatu to rzeki: Rybnica, Rudna, Wincenta i Skroda z dopływem Łabną. Rzeka Pisa płynie przez obszary rolniczo-leśne, stąd posiada bardzo wysokie walory rekreacyjno-wypoczynkowe. Jest znanym szlakiem wodnym, łączącym Jeziora Mazurskie z rzeką Narew, wykorzystywanym do organizacji spływów kajakowych.

Obszary powiatu odznaczają się dużym stopniem naturalności szaty roślinnej, bioróżnorodnością, bogactwem flory i fauny. Występują tu liczne atrakcje przyrodnicze. Tereny objęte różnymi formami ochrony prawnej zajmują ponad 22 % całkowitej powierzchni powiatu. Do największych należą : Rezerwat "Ciemny Kąt" (125 ha) na terenie gminy Turośl i Rezerwat "Dzierzbia" (71 ha) na terenie gminy Stawiski. Projektowane są kolejne dwa rezerваты: "Dolina rzeki Rybnica" i "Jezioro Łacha" na terenie gminy Turośl. Ponadto znaczna, południowo-zachodnia część

obszaru powiatu objęta jest Obszarem Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi. W powiecie występuje również 35 użytków ekologicznych, zajmujących 63 ha i 39 pomników przyrody. Zgodnie z utworzoną europejską siecią obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 - 3514 ha z terenu Gminy Turośl i Gminy Kolno włączono w obszar "Puszcza Piska".

Atrakcjami turystycznymi powiatu są również liczne zabytki. W rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zarejestrowano 65 zabytków nieruchomych z terenu powiatu kolneńskiego. Wśród nich są: kościoły, plebanie, cmentarze, zespoły dworskie, grodziska, układy urbanistyczne i dwory. Niestety stan większości tych obiektów wymaga sporych nakładów finansowych w celu nadania im cech atrakcji turystycznych. Jednym z pięknie odrestaurowanych zabytków jest dworek w Małym Płocku.

W związku z wymienionymi walorami środowiska przyrodniczego i zasobami kultury oraz dużym ruchem komunikacyjnym powoli rozwija się także infrastruktura i informacja turystyczna. Na obecną chwilę bazę noclegową zapewnia głównie Ośrodek Kozioł w Koźle k./Kolna wraz z kompleksem rekreacyjno-sportowym oraz nieliczne jeszcze gospodarstwa agroturystyczne, m. in. w Cieciorach, Popiołkach, Łasze i Koźle.

Ludność powiatu (wg stanu na 31.XII.2014 r. – dane pozyskane z Urzędów Gmin) liczy 39 840 mieszkańców.

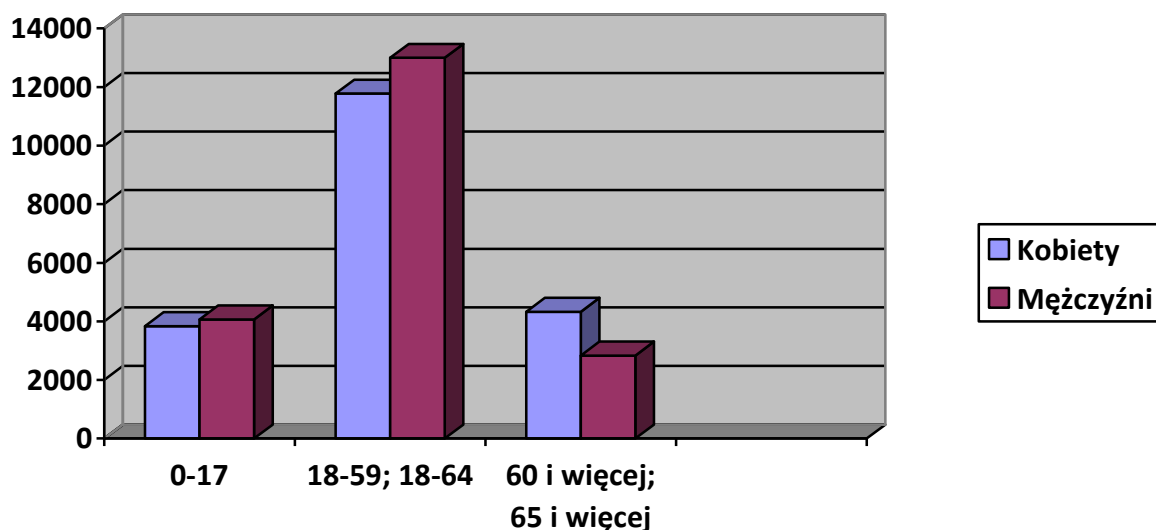
Tabela 1: Mieszkańcy Powiatu (w osobach) w latach 2012 – 2014

Wyszczególnienie	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
Ogółem	39 928	39555	39840
Kobiety	19 890	19702	19942
Mężczyźni	20 038	19 853	19898

Źródło: dane z Urzędów Gmin

Wskaźnik zaludnienia - 41 osoby/km² wskazuje, że powiat kolneński jest zdecydowanie słabiej zaludniony od średniej w województwie - 59 osób/km².

Wykres 1: Struktura ludności Powiatu według wieku w 2014r.

Źródło: dane z urzędów gmin

2.2 Pomoc społeczna w Powiecie Kolneńskim

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, której zadania określone zostały przepisami ustawy z dnia 12 marca 2004r., o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2015r. , poz. 163).

Zasadniczym celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, z którymi własnymi siłami i wykorzystując własne zasoby i możliwości nie są w stanie sobie poradzić. Zadaniem pomocy społecznej jest również zapobieganie trudnym sytuacjom rodziny poprzez podejmowanie działań skutkującym życiowym usamodzielnieniem oraz integracją ze środowiskiem lokalnym.

Pomoc społeczna opiera się głównie na:

- przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Zadania z zakresu pomocy społecznej wykonywane są na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim. Obowiązki samorządów wynikają z przepisów w/cyt. ustawy oraz przepisów dotyczących organizacji samorządu terytorialnego.

Strukturę instytucjonalną w zakresie pomocy społecznej stanowią jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

Wśród nich można wyróżnić jednostki publiczne i prywatne oraz świadczące usługi odpłatnie i nieodpłatnie.

Z punktu widzenia przedmiotu świadczonych usług, można wyróżnić następujące jednostki organizacyjne pomocy społecznej:

1. regionalne ośrodki polityki społecznej,
2. powiatowe centra pomocy rodzinie,
3. ośrodki pomocy społecznej (gminne, miejskie),
4. domy pomocy społecznej,
5. placówki specjalistycznego poradnictwa, w tym poradnictwa rodzinnego,
6. placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Zadaniem powiatu jest rozwój i prowadzenie domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym, prowadzenie mieszkań chronionych, ośrodków wsparcia, interwencja kryzysowa, doradztwo metodyczne dla kadr pomocy społecznej, szkolenie i doskonalenie kompetencji kierowników i pracowników jednostek pomocy

społecznej. Zadania powiatu oprócz tych określonych w ustawie o pomocy społecznej regulują odrębne ustawy, a mianowicie, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 135 ze zm.) oraz ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2005 nr 180 poz. 1493 ze zm.).

Zadania określone powyższych ustawach stanowią fundamentalną część polityki społecznej państwa, a więc i te zadania tak szeroko rozumiane znajdują swoje miejsce w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kolneńskiego na lata 2016 – 2025.

Wśród grup społecznych, szczególnie podatnych na wykluczenie społeczne w Polsce, wskazuje się:

- dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych,
- dzieci wychowujące się poza rodziną,
- kobiety samotnie wychowujące dzieci,
- kobiety pozostające poza rynkiem pracy,
- ofiary patologii życia rodzinnego,
- osoby o niskich kwalifikacjach,
- osoby bezrobotne,
- żyjący w bardzo trudnych warunkach mieszkaniowych,
- niepełnosprawni,
- osoby chorujące psychicznie,
- starsze osoby samotne,
- opuszczający zakłady karne,
- imigranci
- osoby należące do romskiej mniejszości etnicznej.

Na podstawie danych, pochodzących z poszczególnych gmin Powiatu Kolneńskiego, należy przyjąć, że do najistotniejszych problemów i trudności, które dotyczą poszczególne grupy społeczne w tym regionie, należą w szczególności:

- ubóstwo,
- niepełnosprawność,
- długotrwała choroba,
- bezrobocie,

- niewydolność opiekuńczo – wychowawcza,
- alkoholizm,
- brak tanich mieszkań,
- brak miejsc do aktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież,
- brak miejsc pracy,
- pogłębiająca się izolacja,
- samotność ludzi starszych i niepełnosprawnych (brak ośrodków wsparcia, domów dziennego pobytu itp.),
- brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- niewystarczająca liczba lokali socjalnych, chronionych, komunalnych,
- starzejące się społeczeństwo,
- ubożenie społeczeństwa,
- brak odpowiedniego zaangażowania i umiejętności społeczności lokalnych,

Instytucje pomocy społecznej na terenie powiatu wspierają osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do poprawy swojej sytuacji i udzielają wsparcia klientom legitymującym się dysfunkcjami określonymi w art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Pełny obraz liczby udzielonych świadczeń z pomocy społecznej poszczególnym rodzinom w gminach, w zależności od występujących problemów, przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Powiecie Kolneńskim w wybranych kategoriach

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
	2012	2013	2014
Ubóstwo	905	883	889
Niepelnosprawność	279	286	269
Długotrwała choroba	346	362	371
Bezrobocie	833	797	812
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	370	329	290
Potrzeba ochrony macierzyństwa	90	89	76
Alkoholizm	61	60	54
Bezdomność	16	18	17
Przemoc w rodzinie	34	40	75
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	11	11	8
Zdarzenie losowe	23	13	22
Narkomania	0	0	0
Sieroctwo	0	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie OZPS za rok 2014

Najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej w powiecie kolneńskim na przestrzeni ostatnich kilku lat jest ubóstwo.

Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne takich jak: ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia.

Można wymienić 2 rodzaje ubóstwa:

1. Dotykające rodzinę, która od dawna boryka się z niedostatkiem. Bezrobocie dodatkowo tylko nasila i pogłębia istniejące już problemy.
2. Dotykające rodziny, które wcześniej radziły sobie dobrze i osiągnęły średni standard życia. Ich gospodarstwa domowe posiadają różne dobra trwałego użytku nabyte w okresie zatrudnienia, natomiast odczuwalny jest brak stałych dochodów koniecznych do pokrycia wydatków bieżących.

Ubóstwo oznacza dla rodzin nie tylko materialną biedę, ale utratę perspektyw życiowych, apatię i rezygnację. Z ubóstwem łączą się również problemy patologii społecznej. W rodzinach ubogich często dodatkowo dochodzą problemy z alkoholem, kradzieżami. Również trudnym do przeanalizowania zjawiskiem jest skala „ukrywanego ubóstwa”. Wiele jest osób i rodzin, które nie zwracają się o pomoc do Ośrodków Pomocy Społecznej. Za przyczynę tego stanu rzeczy podaje się zazwyczaj wstyd oraz niewiedzę.

Analizując zjawisko ubóstwa, generalnie można stwierdzić, że dotyczy w tym samym stopniu kobiet i mężczyzn. W przypadku dzieci i młodzieży wynika on bezpośrednio ze statusu ich rodziców. Ubóstwo utrzymuje się w ciągu ostatnich lat na mniej więcej jednakowym poziomie i jest jedną z głównych przyczyn obejmowania pomocą.

Analiza informacji pozyskanych z ośrodków pomocy społecznej wskazuje, że w 2014 roku z tego powodu objęto wsparciem 889 rodzin, w roku 2013 – 883 rodziny, a w roku 2012 aż 905 rodzin. .

Kolejnym najczęstszym powodem świadczenia pomocy społecznej na terenie powiatu kolneńskiego w roku 2014 oraz w latach poprzednich było bezrobocie. W roku 2014 zanotowano 812 rodzin, którym udzielono wsparcia. Rok wcześniej liczba

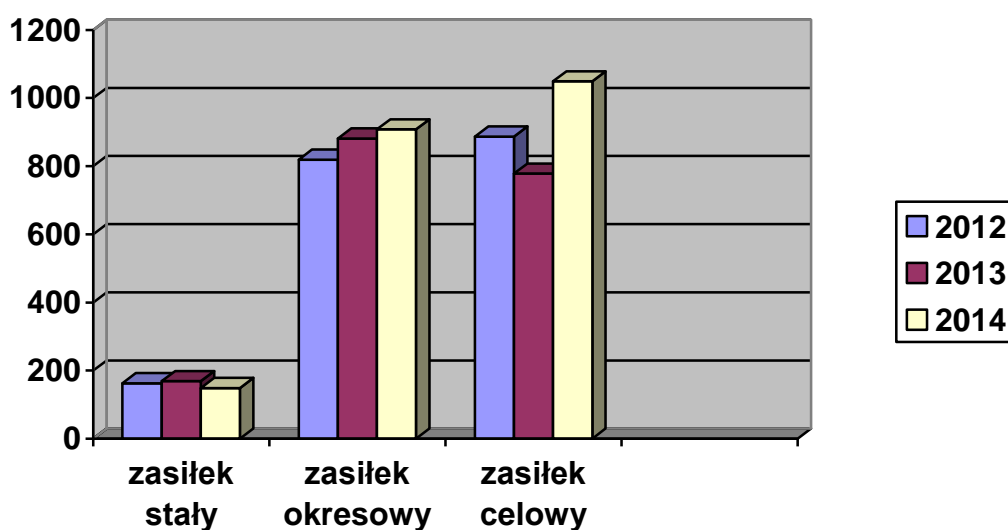
ta wyniosła 797, a roku 2012 883. Kolejną przyczyną najczęściej uzasadniającą przyznanie pomocy społecznej wśród rodzin z terenu powiatu kolneńskiego jest długotrwała lub ciężka choroba. W roku 2012 wsparciem z tego tytułu objęto - 346 rodzin, rok później 362 rodziny, a w roku 2014 liczba rodzin wyniosła 371. Liczną grupę osób objętych wsparciem stanowiły rodziny przejawiające bezradność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz osoby niepełnosprawne.

Najniższy odsetek wsparcia udzielonego rodzinom w ramach pomocy społecznej dotyczył sieroctwa.

W ramach realizacji zadań zarówno własnych jak i zleczanych gminne jednostki pomocy społecznej stosują cały wachlarz świadczeń dostosowanych do potrzeb poszczególnych grup klientów.

Na poniższym wykresie zaprezentowano dane na temat liczby mieszkańców powiatu kolneńskiego, którzy w latach 2012-2014 otrzymali wsparcie w postaci świadczeń pieniężnych, tj. zasiłku stałego, okresowego lub celowego.

Wykres Nr 2. Liczba mieszkańców powiatu kolneńskiego, którzy w latach 2012-2014 otrzymali wsparcie w postaci świadczeń pieniężnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie OZPS za rok 2014

Tabela nr 4. Liczba mieszkańców powiatu kolneńskiego, którzy w latach 2012-2014 otrzymali wsparcie w postaci świadczeń pieniężnych

Rodzaj zasiłku		2012	2013	2014
Zasiłek stały	Liczba osób	163	169	149
Zasiłek okresowy	Liczba osób	819	881	908
Zasiłek celowy	Liczba osób	887	778	1049

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS za rok 2014

Analiza danych liczbowych wykazuje, że w latach 2012-2014 najwięcej osób otrzymało zasiłek celowy, zaś najmniej zasiłek stały.

W roku 2014 z zasiłku celowego skorzystało 271 osób więcej w porównaniu do roku poprzedniego. Liczba osób, które otrzymały zasiłek okresowy również była wyższa niż w latach 2012 i 2013. Zmniejszeniu uległa jedynie liczba osób, którym przyznano zasiłek stały.

Obok świadczeń pieniężnych, ośrodki pomocy społecznej realizują również świadczenia niepieniężne. Udzielenie tych świadczeń nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego, a jedynie od wystąpienia okoliczności faktycznie uzasadniających przyznanie danej pomocy. Wśród tego typu świadczeń wymienia się pomoc w formie: posiłków, schronienia, ubrań itp.

Poniższe zestawienie tabelaryczne prezentuje dane liczbowe na temat liczby oraz rodzajów tego typu świadczeń udzielonych przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu kolneńskiego na przestrzeni lat 2012-2014.

Tabela nr 5. Świadczenia niepieniężne udzielone przez ośrodki pomocy społecznej w powiecie kolneńskim w latach 2012-2014

Rodzaj świadczenia	Rok	Liczba osób
Posiłek	2012	1540
	2013	1459
	2014	1369
Schronienie	2012	6
	2013	5
	2014	6
Ubranie	2012	18
	2013	34
	2014	33
Sprawienie pogrzebu	2012	2
	2013	4
	2014	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie OZPS za rok 2014

Usługi pomocy społecznej mogą być świadczone w wielu formach tj. usługi opiekuńcze (w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi), poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna, interwencja kryzysowa, kontrakt socjalny.

Dane Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wskazują, iż w 2014 roku na terenie powiatu kolneńskiego ośrodki pomocy społecznej objęły wsparciem w postaci usług opiekuńczych 34 osoby. W odniesieniu do roku 2013 liczba osób, którym udzielono tego typu wsparcia spadła o 10 osób.

Z zebranych danych Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wynika, że ośrodki pomocy społecznej w 2014 roku udzieliły łącznie 60 rodzinom z powiatu kolneńskiego **poradnictwa specjalistycznego**. W stosunku do roku 2013 liczba rodzin, którym udzielono poradnictwa była wyższa o 39.

W 2014 roku na terenie powiatu kolneńskiego **pracą socjalną** objęto 1108 rodzin. W porównaniu z rokiem 2012 liczba rodzin objętych pracą socjalną wzrosła o 265 oraz o 68 rodzin w stosunku do roku 2013.

W 2014 roku pomocą w formie **interwencji kryzysowej** objęto 14 rodzin. W latach poprzednich liczba interwencji obejmowała nieco mniejszą liczbę rodzin, natomiast prognozy dowodzą, że w roku 2015 wskaźnik usług w tym zakresie wzrośnie o 25% w stosunku do roku Oceny.

Dane ze sprawozdań jednostek pomocy społecznej dowodzą, że w roku 2014 zawarto 64 kontrakty socjalne tj. o 21 kontraktów mniej niż w roku 2012 i o 8

2.3 Bezrobocie

STRUKTURA BEZROBOCIA

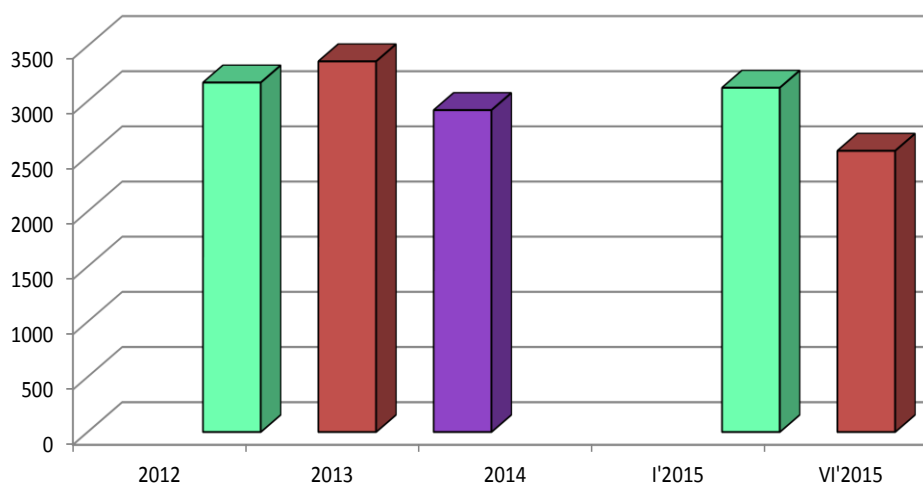
Sytuację na lokalnym rynku pracy w latach 2012–2014 obrazują następujące dane, zawarte w poniższej tabeli i przedstawione w formie wykresu:

Tabela 6. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Kolno w latach 2012-2014

xxxxxxx	.....			2014r.	31.01.	30.06
		2012r.	2013r.		2015r.	2015r.
<i>Powiat Kolno ogółem</i>	Ogółem bezrobotnych	3168	3360	2918	3121	2549
	Uprawnieni do zasiłku	395	384	171	233	216
	Stopa bezrobocia	19,1	20,5	18,2	19,2	brak
	% zasiłkobiorców	12,5	11,4	5,9	7,5	7,6
	% długotrwale bezrob.	63,6	63,9	68,1	65,0	63,8

Źródło: GUS i statystyki własne PUP

**Wykres 3. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Kolno
w latach 2012-2014**

Pomimo wielu podejmowanych przez PUP w Kolnie działań łagodzących skutki załamania gospodarczego, tak jak w całym kraju, w powiecie kolneńskim odczuwalne jest nadal zjawisko bezrobocia.

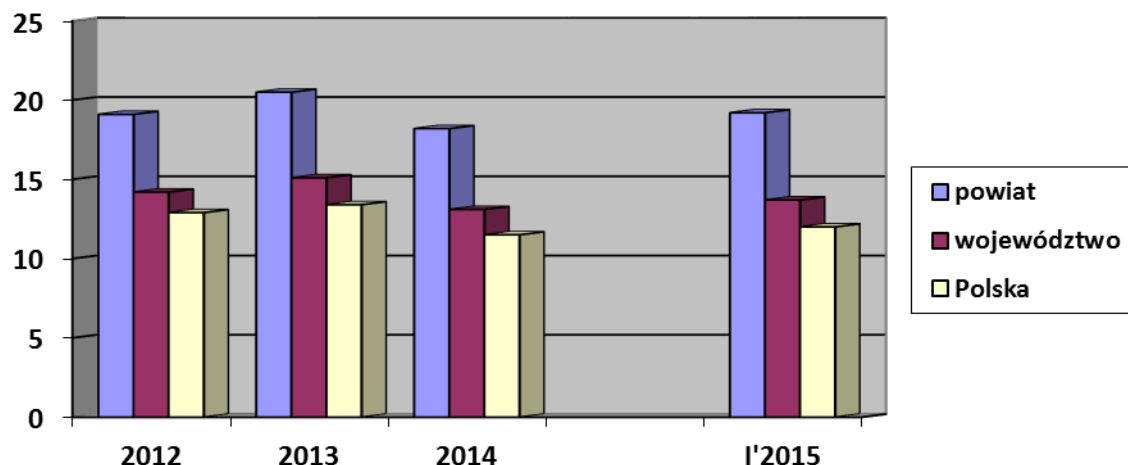
W porównaniu z ubiegłym rokiem (3360 osób bezrobotnych) w końcu 2014 roku nastąpił spadek rejestrowanego bezrobocia o 442 osoby, natomiast w styczniu 2015 roku odnotowano niewielki wzrost liczby bezrobotnych. W czerwcu 2015 roku zauważalny był znaczny spadek liczby bezrobotnych, w porównaniu do końca 2014 roku o 369 osób.

Tendencja spadkowa zjawiska bezrobocia rzutuje na spadek poziomu stopy bezrobocia na terenie powiatu kolneńskiego. Na koniec roku 2012 stopa bezrobocia wynosiła 19,7%, natomiast na koniec 2013 r. - 20,5%. W listopadzie 2014 roku na terenie powiatu kolneńskiego odnotowano stopę bezrobocia na poziomie 17,9%. Na koniec 2014 roku – 18,2%, w styczniu 2015 stopa bezrobocia wynosiła 19,2%, a na koniec maja 2015 odnotowano stopę bezrobocia na poziomie 18,2%.

Z początkiem wiosny miał miejsce trend spadkowy liczby bezrobotnych, co wpłynęło na spadek stopy bezrobocia. Na koniec grudnia 2014 roku wartość stopy

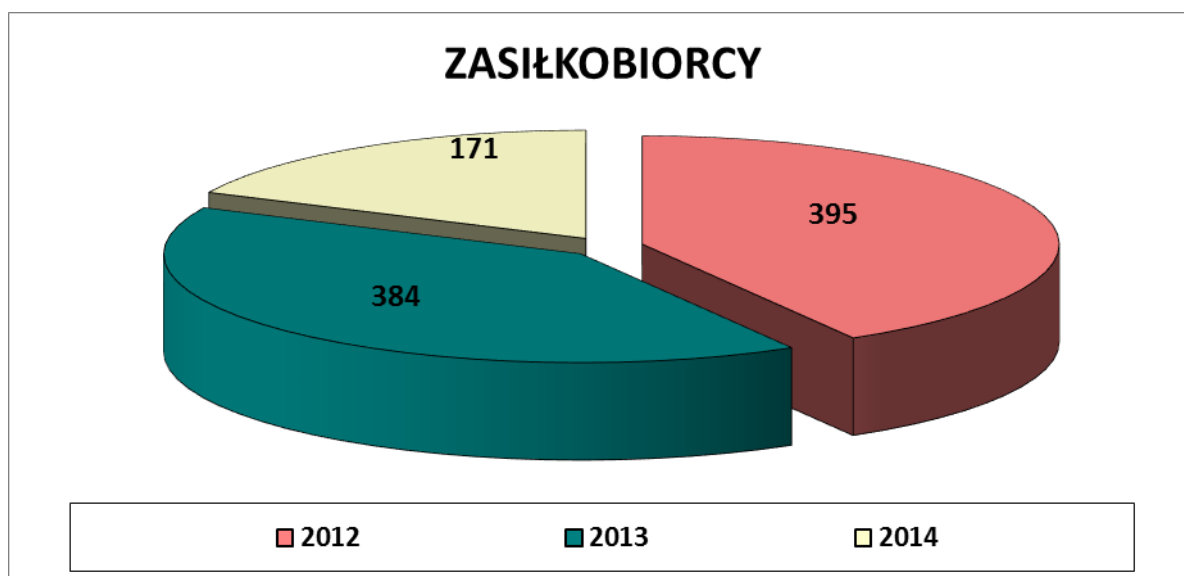
bezrobocia stwierdzona w powiecie – 18,2% jest wyższa od krajowej stopy bezrobocia – 11,5% i wojewódzkiej, która w analogicznym okresie wynosiła 13,1%.

Wykres 4. Stopa bezrobocia

Powyższy wykres ukazuje, iż dynamika wzrostu stopy bezrobocia w powiecie była wyższa niż w kraju i w województwie. Na przestrzeni analizowanych lat widoczny jest również stopniowy spadek udziału procentowego osób pobierających zasiłek dla bezrobotnych, od 12,5% w 2012 roku do 5,9% w roku 2014.

Wykres 5: Zasiłkobiorcy w latach 2012-2014.

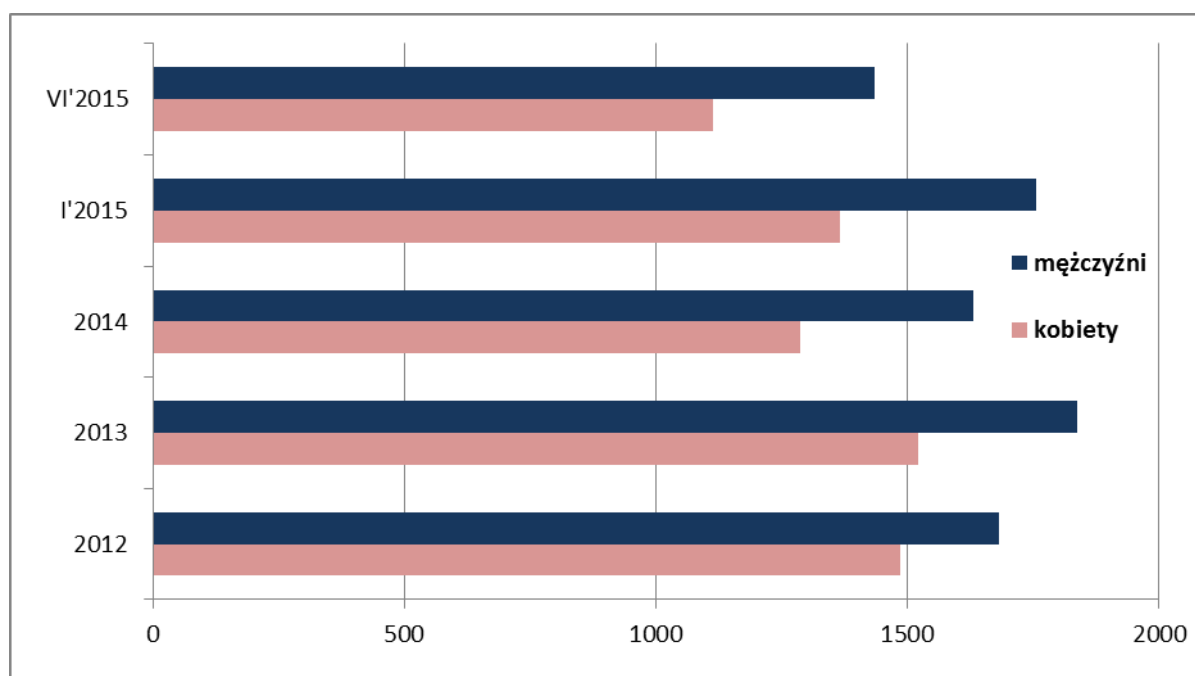

Przy coraz większym „napływie” – rejestracji bezrobotnych odnotowano spadek liczby uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych, co może świadczyć, iż w ostatnim okresie sytuacja ekonomiczna pracodawców zmusza ich do zwalniania osób, które nie przepracowały całego roku.

Analizując lokalny rynek pracy należy stwierdzić, że na koniec 2014 r. większość zarejestrowanych osób w PUP Kolno to mężczyźni w liczbie 1631, którzy stanowili 55,9% ogółu bezrobocia, dla porównania zarejestrowanych kobiet było 1287, które stanowiły 44,1 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Sytuacja powyższa wynika z powodu dwóch czynników. Pierwszy to struktura zamieszkujących powiat kolneński pod względem płci, która pokazuje, że większość mieszkańców to mężczyźni – 19853 osób.

Drugi to fakt, iż w lokalnym społeczeństwie, a szczególnie na terenach wiejskich dalej panuje model rodziny, gdzie pozyskaniem środków finansowych i utrzymaniem domu zajmuje się mężczyzna, a kobieta pełni rolę gospodyni domowej.

Wykres 6: Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kolnie

Istotnym i niezaprzeczalnym stwierdzeniem jest to, że poziom bezrobocia w powiecie kolneńskim charakteryzuje się pewną sezonowością – wzrasta jesienią i w miesiącach zimowych, spada wyraźnie na wiosnę.

Wahania te można tłumaczyć rolniczym charakterem powiatu, sezonowością niektórych robót i posiadanymi środkami finansowymi przez PUP Kolno na aktywizację osób bezrobotnych, co przedkłada się na ilość osób skierowanych na formy subsydiowane (prace interwencyjne, roboty publiczne, dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej, doposażenia miejsc pracy, staże).

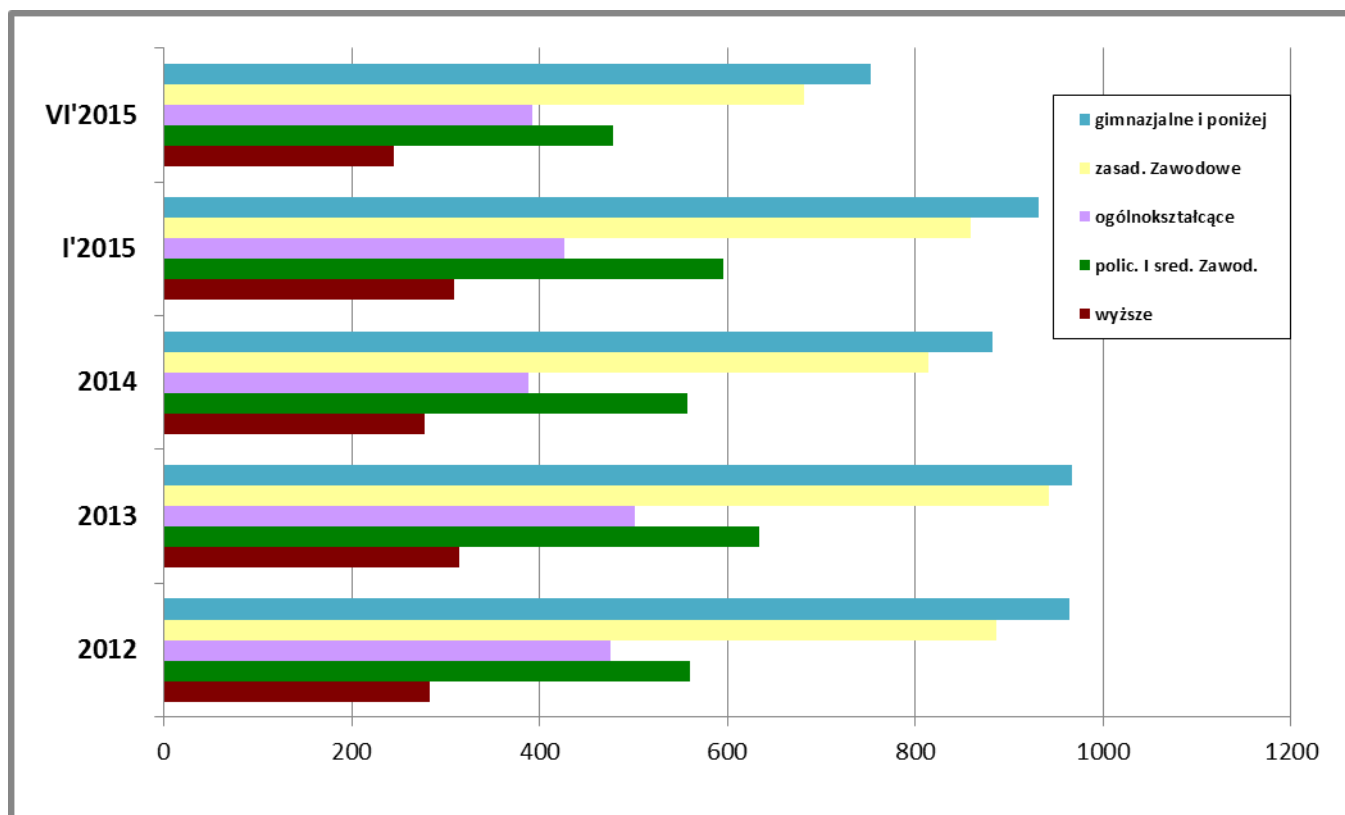
Tabela 7.

Rok	„Napływ” do bezrobocia	„Odpływ” z bezrobocia	Różnica wartości „napływ”, „odpływ” bezrobocia (+/-)	Podjęcia pracy
2012 rok	2823	2771	+52	1236
2013 rok	3260	3068	+192	1341
2014 rok	1515	3286	-1771	1360
I’2015 rok	341	138	+203	65
VI’2015 rok	173	537	-364	112

Ważnym elementem oceny szans bezrobotnego na każdym rynku pracy jest jego wykształcenie. Osoby o bardzo wysokich kwalifikacjach mają znikomy udział wśród bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie, stanowią one jedynie 9,5% ogółu bezrobotnych. Im wyższe kwalifikacje i wykształcenie, tym większe szanse na zatrudnienie, chociaż na przestrzeni lat 2012–2014 widoczny jest wzrost poziomu bezrobocia wśród tych osób, co być może spowodowane jest niedopasowaniem szkolnictwa wyższego do potrzeb rynku pracy a co za tym idzie brak odpowiednich ofert pracy, zgodnych z posiadanym wykształceniem.

Wykres 7. Struktura poziomu wykształcenia osób zarejestrowanych w PUP

Kolno

Tabela 8. Struktura poziomu wykształcenia osób zarejestrowanych w PUP Kolno

Wykształcenie	2012 rok		2013 rok		2014 rok		31.01.2015		30.06.2015	
	Liczba bezrobotnych	% udział w ogólnej liczbie bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	% udział w ogólnej liczbie bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	% udział w ogólnej liczbie bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	% udział w ogólnej liczbie bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	% udział w ogólnej liczbie bezrobotnych
Wyższe	283	8,9	315	9,4	277	9,5	309	9,9	245	9,6
Policealne i średnie zawodowe	560	17,7	634	18,9	557	19,1	596	19,1	478	18,8
Średnie ogólnokształcące	475	15,0	502	14,9	388	13,3	426	13,7	392	15,4
Zasadnicze zawodowe	886	28,0	942	28,0	814	27,9	859	27,5	681	26,7
Gimnazjalne i poniżej	964	30,4	967	28,8	882	30,2	931	29,8	753	29,5
Ogółem	3168	100	3360	100	2918	100	3121	100	2549	100

W znacznie trudniejszej sytuacji są osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych lub bez kwalifikacji. Na koniec lutego wykształcenie zasadnicze zawodowe 27,7%, gimnazjalne i poniżej 29,5% wszystkich bezrobotnych.

Analizując udział poszczególnych grup bezrobotnych w łącznej liczbie zarejestrowanych na przestrzeni ostatnich lat zauważyć można grupy bezrobotnych najbardziej narażonych na długie przebywanie w rejestrach PUP Kolno, z powodu niemożności znalezienia odpowiedniej pracy.

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

wyróżnia kategorię osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Zalicza do nich bezrobotnych, którzy ze względu na określone uwarunkowania mają znaczne problemy ze znalezieniem pracy. Ustawa zezwala na stosowanie wobec tej kategorii osób dodatkowych instrumentów rynku pracy, promujących ich zatrudnienie.

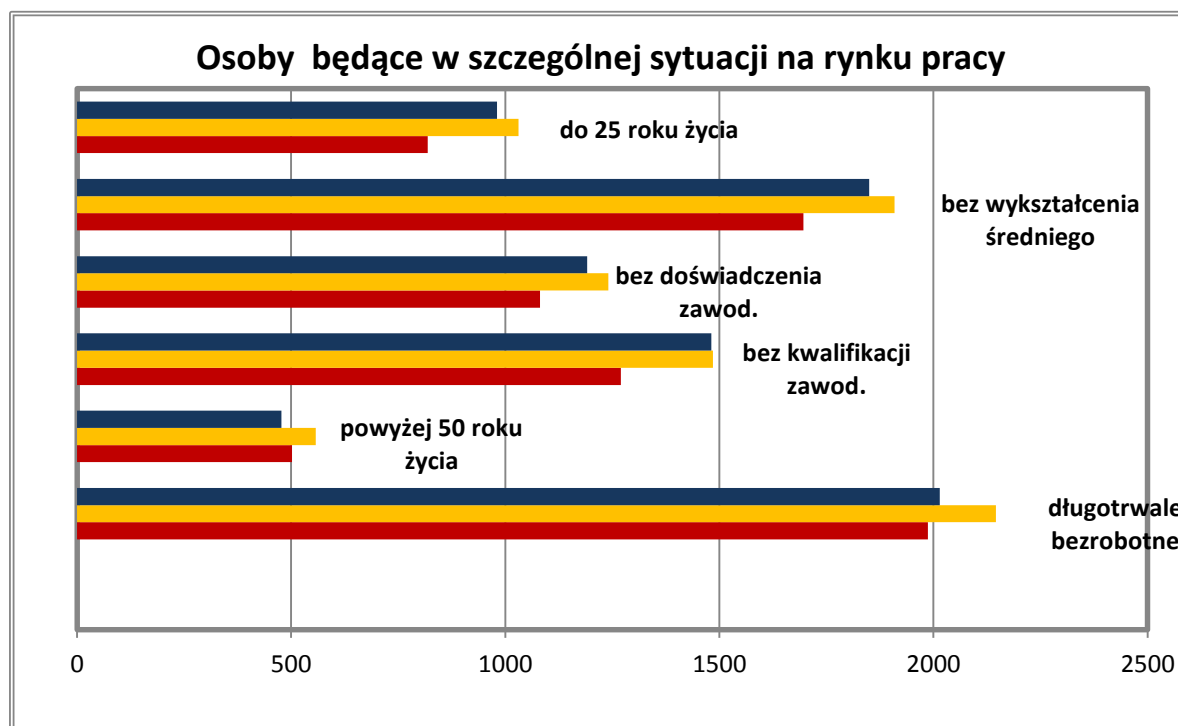
Wyróżnione grupy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy przedstawia poniższa tabela:

Tabela 9. Grupy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy

L.p.	Nazwa grupy	Definicja grupy
1	bezrobotni do 30 roku życia	to bezrobotni, którzy do dnia zastosowania wobec nich określonej formy pomocy nie ukończyli 30 roku życia
2	bezrobotni do 25 roku życia	to bezrobotni, którzy do dnia zastosowania wobec nich określonej formy pomocy nie ukończyli 25 roku życia
3	bezrobotni długotrwale	bezrobotni długotrwale to bezrobotni pozostający w rejestrze urzędu pracy łącznie przez okres 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy
4	bezrobotni powyżej 50 roku życia	to bezrobotni, którzy w dniu zastosowania wobec nich określonej formy pomocy ukończyli co najmniej 50 rok życia
5	Bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej	bezrobotni zarejestrowani w urzędzie pracy, korzystających bezpośrednio lub pośrednio ze świadczeń pomocy społecznej lub osób, które w trakcie rejestracji korzystały z tych świadczeń. Bezpośrednio oznacza, że osoba sama korzysta z tych świadczeń, natomiast pośrednio - korzysta z nich członek rodziny osoby zarejestrowanej w PUP
6	Bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	to bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych (za osobę samotnie wychowującą dzieci uważa się jednego z rodziców albo opiekuna prawnego, jeżeli osoba ta jest panną, kawalerem, wdową, wdowcem, rozwódką, rozwodnikiem albo osobą, w stosunku do której orzeczono separację (...); za osobę samotnie wychowującą dzieci uważa się również osobę pozostającą w związku małżeńskim, jeżeli jej małżonek został pozbawiony praw rodzicielskich lub odbywa karę pozbawienia wolności)
7	Bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	to bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych (za osobę samotnie wychowującą dzieci uważa się jednego z rodziców albo opiekuna prawnego, jeżeli osoba ta jest panną, kawalerem, wdową, wdowcem, rozwódką, rozwodnikiem albo osobą, w stosunku do której orzeczono separację (...); za osobę samotnie wychowującą dzieci uważa się również osobę pozostającą w związku małżeńskim, jeżeli jej małżonek został pozbawiony praw rodzicielskich lub odbywa karę pozbawienia wolności)
8	bezrobotni niepełnosprawni	to bezrobotni, którzy przy rejestracji potwierdzą swoją niepełnosprawność, przedstawiając odpowiednie orzeczenie (o stopniu niepełnosprawności, niezdolności do pracy lub grupie inwalidzkiej);

Wyróżnione grupy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w PUP Kolno w latach 2012-2014 przedstawia poniższy wykres:

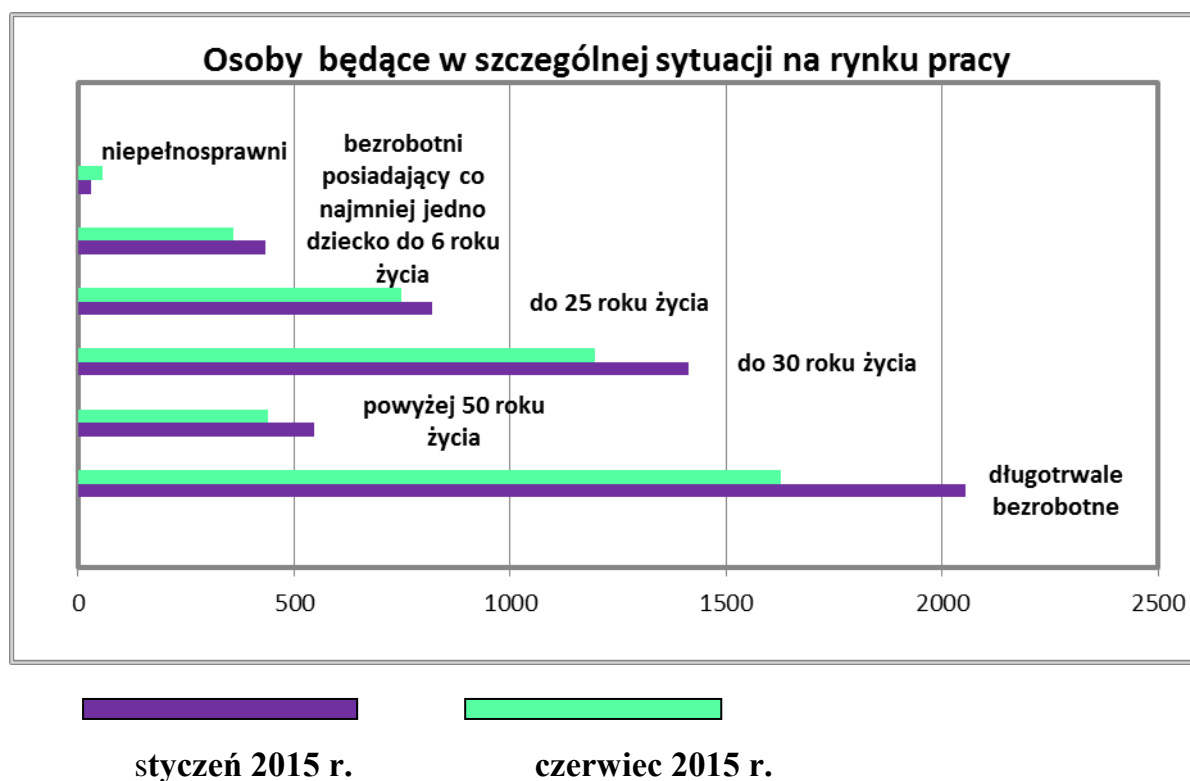
Wykres 7. Grupy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2012-2014

2014 r.
  2013 r.
  2012 r

Od 01.01.2015 w statystykach uwzględniono nowy podział osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w PUP Kolno. Grupę osób w szczególnej sytuacji w styczniu i czerwcu 2015 r. przedstawia poniższy wykres:

Wykres 8. Grupy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w okresie styczeń – czerwiec 2015

Bezrobotni zaliczani do grupy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy są jednocześnie szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym. Oni i ich rodziny nie mają środków do życia, najczęściej są zadłużeni i nie mogą liczyć na żadną pomoc. Długotrwały stres spowodowany niemożnością zapewnienia podstaw bytu sobie i rodzinie prowadzi w wielu przypadkach do załamania psychicznego, a nawet depresji.

Długotrwale bezrobotni

Jedną z najbardziej niekorzystnych cech bezrobocia jest długi okres oczekiwania na zatrudnienie. Dane statystyczne pokazują, że 1987 osób zarejestrowanych na koniec grudnia 2014 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kolnie, to osoby długotrwale

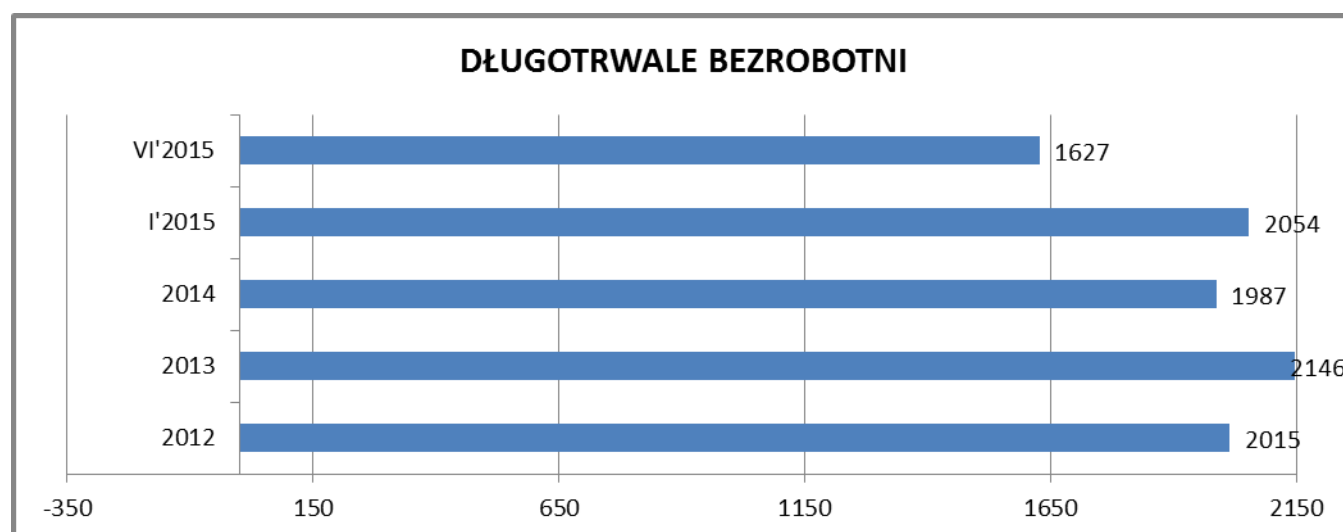
bezrobotne, czyli osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy, stanowi to 68,1 % ogółu wszystkich bezrobotnych. W latach 2012-2014 zauważalny jest wzrost udziału tej grupy w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, tendencja rosnąca utrzymuje się od roku 2012, kiedy udział procentowy osób długotrwale bezrobotnych wynosił 63,6% . Na koniec czerwca 2015 r. długotrwale bezrobotnych było 1627 osób (63,8%), mniej w porównaniu do stycznia 2015 r. o 427 osób (w styczniu 2015 r. - 2054 osoby – 65,8%).

Szczegóły zawarte są w tabeli i wykresie poniżej:

Tabela 10. Liczba osób długotrwale bezrobotnych

Powiat Kolno	Długotrwale bezrobotni (%)				
	31.12.2012r	31.12.2013r	31.12.2014r	31.01.2015r	30.06.2015r
Ogółem	2015	2146	1987	2054	1627
Udział procentowy	63,6	63,9	68,1	65,8	63,8

Wykres 9. Liczba osób długotrwale bezrobotnych

Brak nadziei i jakiegokolwiek wsparcia powoduje apatię i zniechęcenie do działania. Ich sytuacja staje się beznadziejna – wpadają w błędne koło braku pracy i pieniędzy, lęku o przyszłość prowadzącego do stanów depresyjnych oraz niemożności podjęcia konstruktywnych działań, mających na celu poprawę własnej sytuacji. Czyni to osoby długotrwale bezrobotne niezdolnymi do efektywnego poszukiwania zatrudnienia u pracodawcy.

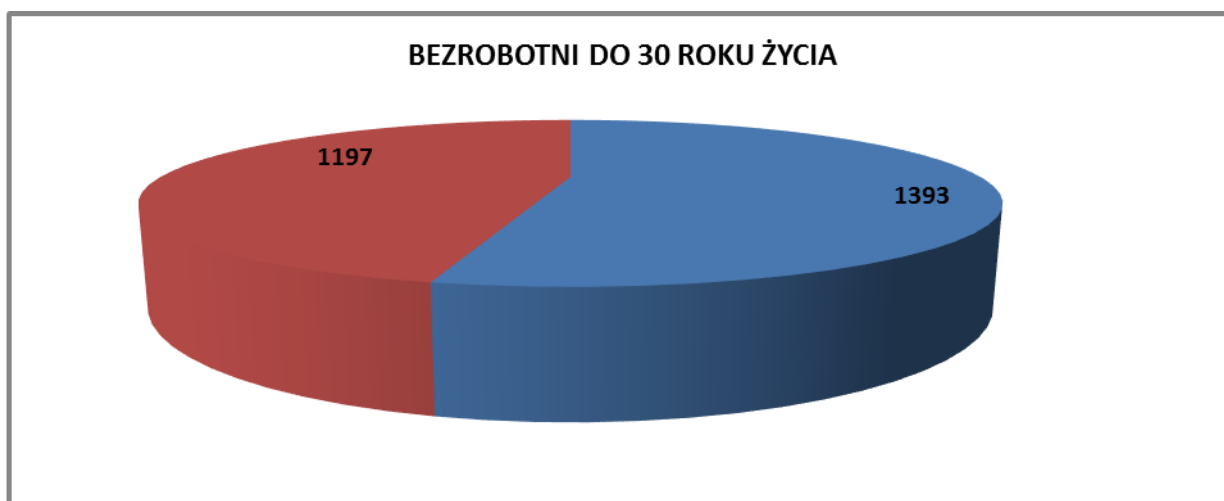
Wśród długotrwale bezrobotnych są jednak osoby, które nie chcą pogodzić się z tą sytuacją. Pragną się z niej wyrwać i walczyć o lepszą przyszłość trzeba tylko podać im pomocną dłoń.

Istotnym elementem wsparcia jest kierowanie do tych osób różnego rodzaju form i instrumentów aktywizacyjnych, aby zapobiec pogłębianiu się procesu ich wykluczenia. Podejmowanie działań mających na celu wyeliminowanie problemu wykluczenia społecznego i ubóstwa powinno być kluczowym priorytetem obecnej polityki lokalnego rynku pracy.

Bezrobotni do 30 roku życia

Wśród osób zarejestrowanych w pierwszym półroczu 2015 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kolnie dominującą grupą są bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Od początku roku 2015 do tej grupy wliczane są m. in. osoby do 25 roku życia, osoby do 30 roku życia, osoby do 50 roku życia. W wyszczególnionej grupie osoby do 30 roku życia w styczniu 2015 r. stanowiły 44,68% (1393 osoby) ogółu tej grupy. W porównaniu z miesiącem czerwcem 2015 r., w grupie do 30 roku życia wystąpił spadek liczby bezrobotnych – o 196 osób (w czerwcu było 1197 osób). Na koniec czerwca 2015 bezrobotni do 30 roku życia stanowią 47,0% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Wykres 10. Bezrobotni do 30 roku życia

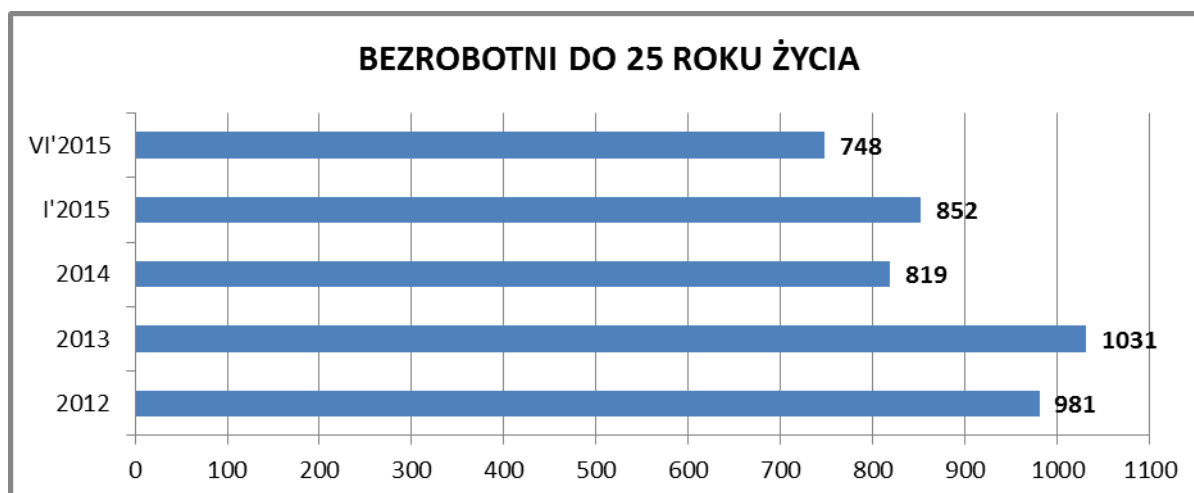

Bezrobotni do 25 roku życia

W grupie bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2014 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kolnie dominującą grupę stanowią osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Stanowią ją ludzie młodzi do 25 roku życia, w liczbie 819 osób, co stanowi 28,1% ogółu bezrobotnych. Biorąc pod uwagę lata 2012-2014 udział osób bezrobotnych do 25 roku życia, w 2014 roku liczba ta ukształtowała na nieco niższym poziomie niż w latach poprzedzających. Na koniec czerwca 2015 r. osoby do 25 roku życia stanowią 29,3% (748 osób) ogółu bezrobotnych. W porównaniu z miesiącem styczniem 2015 r. w grupie do 25 roku życia nastąpił spadek liczby bezrobotnych – o 104 osoby (w styczniu było 852 osoby).

Szczegółowe dane dotyczące liczby bezrobotnych do 25 roku życia prezentuje wykres poniżej:

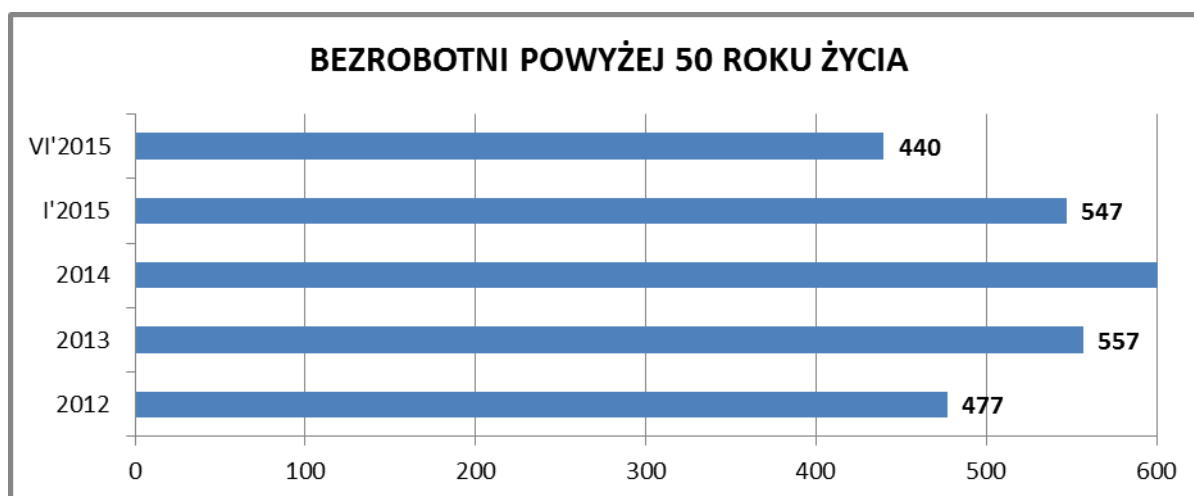
Wykres 11. **Bezrobotni do 25 roku życia**

Bezrobotni powyżej 50 roku życia

W przypadku osób bezrobotnych często poważną barierą w podjęciu pracy jest wiek. Pracodawcy chętniej zatrudniają osoby młodsze, pomimo, że bezrobotni powyżej 50 roku życia posiadają większe doświadczenie zawodowe. Na koniec 2014 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kolnie 502 osób zarejestrowanych, to osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia.

Wykres 12. **Bezrobotni powyżej 50 roku życia**

W stosunku do 2013 roku odnotowano spadek liczby osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat, określanych jako „50+”. Na koniec czerwca 2015 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kolnie 440 osób zarejestrowanych, to osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia, w tym 135 kobiet. W porównaniu z miesiącem styczniem 2015 r. w grupie tej nastąpił spadek o 107 osób (w styczniu 2015 r. – 547 osoby). Grupa bezrobotnych powyżej 50 roku życia stanowi 17,3% ogółu wszystkich bezrobotnych.

Profilowanie

Urząd pracy niezwłocznie po rejestracji osoby bezrobotnej zobowiązany jest ustalić profil pomocy, który zawierać będzie właściwy, ze względu na jej potrzeby, zakres form pomocy. Przy ustalaniu profilu urząd dokonuje analizy sytuacji osoby bezrobotnej i jej szans na rynku pracy (karta rejestracyjna, wywiad z doradcą klienta). Podstawą skierowania na aktywne formy jest ustalenie profilu pomocy (profil I, II i III) osobie bezrobotnej.

Urząd pracy może określić jeden z trzech profili pomocy, w ramach których można zastosować niżej wyszczególnione formy aktywizacji:

- profil pomocy I – pośrednictwo pracy, a także w uzasadnionych przypadkach poradnictwo zawodowe lub takie formy pomocy, jak: szkolenia, finansowanie kosztów egzaminów i licencji, zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, świadczenie aktywizacyjne, pożyczka na podjęcie działalności gospodarczej, bony;
- profil pomocy II – usługi i instrumenty rynku pracy, działania aktywizacyjne zlecone przez urząd pracy oraz inne formy pomocy z wyłączeniem Programu Aktywizacja i Integracja;
- profil pomocy III - Program Aktywizacja i Integracja, działania aktywizacyjne zlecone przez urząd pracy, programy specjalne, skierowane do zatrudnienia wspieranego u pracodawcy lub podjęcia pracy w spółdzielni socjalnej zakładanej przez osoby prawne oraz w uzasadnionych przypadkach poradnictwo zawodowe.

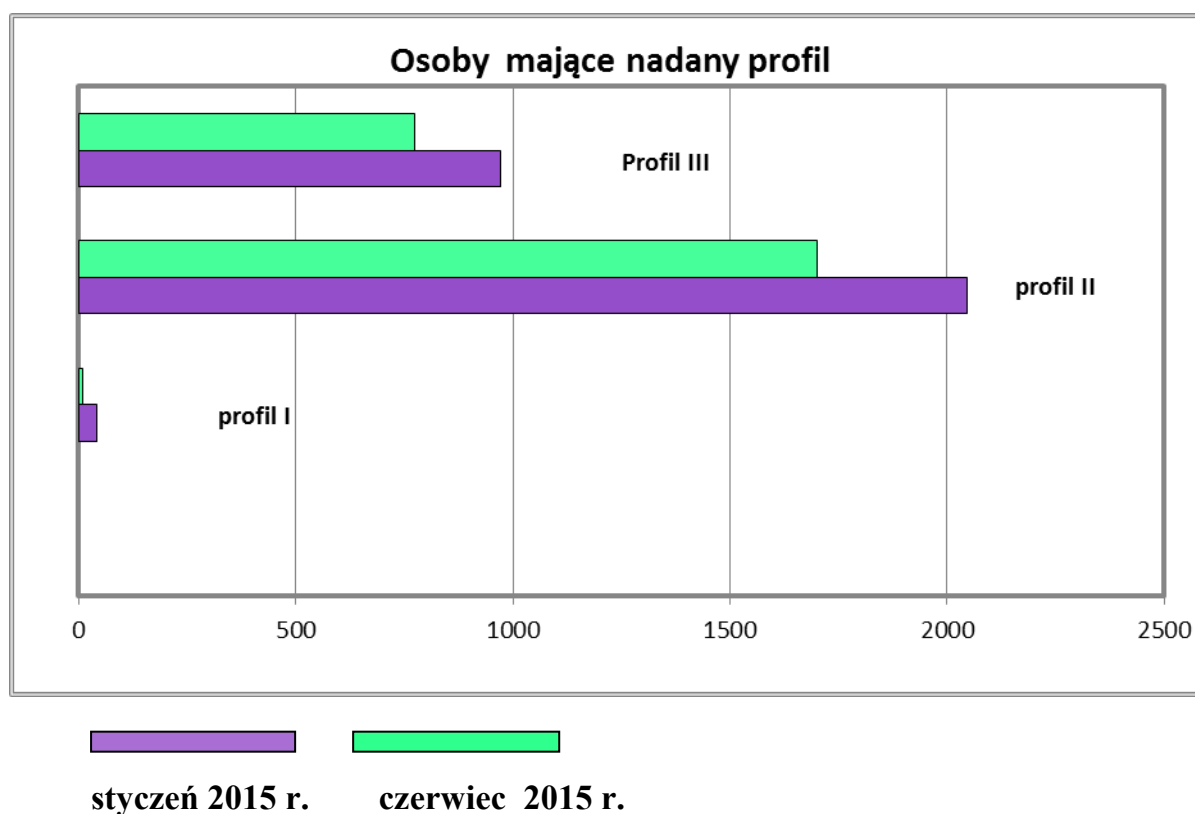
Podstawą skierowania na aktywne formy jest ustalenie profilu pomocy (profil I, II i III) osobie bezrobotnej.

Na koniec stycznia 2015 r. liczba bezrobotnych, posiadających określony profil kształtowała się tak: - profil I - 41osób, - profil II - 2046 osób, - profil III - 971 osób.

Na koniec stycznia 2015 r. ustalony profil pomocy miało 3058 osób bezrobotnych.

Na koniec miesiąca czerwca 2015 r. ustalony profil pomocy miało 2485 osób bezrobotnych, w tym liczba bezrobotnych, posiadających określony profil ukształtował się następująco: - profil I - 8 osób, - profil II - 1702 osoby, - profil III - 775 osób.

Wykres 13. Osoby mające nadany profil

OFERTY PRACY

Powiatowy Urząd Pracy realizując swoje zadania w zakresie pośrednictwa pracy koncentruje się przede wszystkim na rzetelnej informacji i pomocy osobom

bezrobotnym, poszukującym pracy oraz pomocy pracodawcom w doborze odpowiedniej osoby do oferty pracy.

W 2014 r. przyjęto **1016 wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej, w tym 118 to oferty pracy niesubsydiowanej.**

Oferty pracy, które współfinansowano z Funduszu Pracy lub Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) **stanowiły 88,38 % zgłoszonych ofert.**

Największa liczba ofert finansowanych przez pracodawców w liczbie 25 wpłynęła w miesiącu sierpniu. Natomiast w zakresie miejsc aktywizacji zawodowej najwięcej ofert wpłynęło w miesiącach: marcu – 100, wrześniu – 147 i ma to związek z posiadaniem przez Urząd środków finansowych Funduszu Pracy i realizacją programów specjalnych.

Biorąc pod uwagę oferty pracy według grup zawodów, najwięcej ofert w 2014 r. zgłoszono w następujących zawodach:

- robotnik gospodarczy - 163 ofert,
- technik prac biurowych –83 ofert,
- sprzedawca – 80 ofert,
- pozostali pracownicy obsługi biurowej – 49 ofert,
- Sprzątaczką biurową – 42.

Z podziału wg branży duża liczba wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej pochodziła z sektora:

- administracji publicznej w liczbie – 238,
- handel hurtowy i detaliczny w liczbie – 157,
- edukacja w liczbie – 119,
- przetwórstwo przemysłowe w liczbie - 93,
- kultura i rekreacja – 57,
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 54,
- budownictwo- 34,
- transport i gospodarka magazynowa – 39,
- działalność w zakresie usług administrowania - 35.

Oferty pracy są umieszczane na stronie internetowej urzędu, (www.pupkolno.pl), na tablicach ogłoszeń w PUP, a także publikowane w lokalnych mediach – Gazeta Wyborcza –

Agora, Radio Nadzieja, Tygodnik Okazje. Ponadto oferty pracy są zamieszczane w Centralnej Bazie Ofert Pracy na stronie Publicznych Służb Zatrudnienia (www.psz.praca.gov.pl).

W ramach działań systemu EURES urząd umożliwił osobom bezrobotnym i poszukującym pracy kontakty z pracodawcami zagranicznymi. W roku 2013 r. najwięcej propozycji pracy za granicą napłynęło **z Niemiec, Wielkiej Brytanii i Norwegii**. Oferty pracy były zgłaszane w zawodach:

- Kierowcy C+E,
- pracownik do zbierania owoców,
- inżynierowie różnych specjalności,
- elektrycy i elektromonterzy,
- kucharze,
- kelnerzy,
- opiekun osób starszych.

Osobom zainteresowanym udzielano informacji na temat możliwości uzyskania zatrudnienia za granicą. Uniwersalnymi wymaganiami oczekiwanymi wobec osoby wyrażającej chęć podjęcia pracy w ramach EURES jest głównie znajomość języka obcego, wykształcenie oraz doświadczenie w danym zawodzie.

W 2014 r. nie zarejestrowano 7 oświadczeń od pracodawców o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom.

W 2014 roku urząd zawarł następujące **porozumienia z partnerami rynku pracy**:

1. z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kolnie w sprawie współpracy przy realizacji projektu systemowego współfinansowanego z Europejskiego Funduszy Społecznego oraz środków budżetu państwa pn: „Aktywność – praca - sukces” realizowanego w ramach PO KL, Priorytet VII, Działanie 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej,

2. z Łomżyńską Radą Federacji Stowarzyszeń Naukowo Technicznych NOT w Łomży w sprawie współpracy przy realizacji projektu: „Nowa formuła wsparcia odpowiedzialnością na potrzeby rynku pracy – II edycja w ramach Priorytetu VI, Działanie 6.1, Poddziałanie 6.1.1. PO KL.

REALIZACJA PROGRAMÓW RYNKU PRACY AKTYWIZUJĄCYCH OSOBY BEZROBOTNE

W 2012 roku Powiatowy Urząd Pracy był zaangażowany w realizację następujących programów:

Program specjalny „Rozwiń skrzydła swojej kariery”

Wartość programu 499 130 zł, w tym **313 030 zł** wkład własny środków Funduszu Pracy. W ramach programu objęto wsparciem 45 osób bezrobotnych do 30 roku życia ze szczególnym uwzględnieniem osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy(art.49):

- bezrobotni długotrwale,
- bez wykształcenia średniego,
- bez doświadczenia zawodowego,

Program realizowany w partnerstwie z Powiatowym Urzędem Pracy w Zambrowie, Powiatowym Urzędem Pracy w Łomży, Powiatowym Urzędem Pracy w Grajewie, Powiatowym Urzędem Pracy w Mońkach.

Okres realizacji projektu 01.06.2011-31.12.2012.

W ramach programu wsparciem objęto 45 osób bezrobotnych, w tym:

- 34 osoby otrzymało skierowanie na staż
- 6 osób zostało skierowanych na szkolenia
- 6 osób otrzymało jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
- 5 osób zostało zatrudnionych na stanowiskach utworzonym dzięki wyposażeniu lub doposażeniu stanowiska pracy u pracodawcy.
-

Program zwiększający aktywność zawodową bezrobotnych w wieku 50

Wartość programu wyniosła 158 900 zł **bez obowiązku dofinansowania** środkami własnymi Funduszu Pracy. W ramach programu objęto wsparciem 15 osób bezrobotnych powyżej 50 roku , w tym ze szczególnym uwzględnieniem osób :

- bez wykształcenia średniego,
- bez kwalifikacji zawodowych
- długotrwale bezrobotnych,

Program realizowany w partnerstwie z Powiatowym Urzędem Pracy w Zambrowie, Powiatowym Urzędem Pracy w Łomży, Powiatowym Urzędem Pracy w Grajewie, Powiatowym Urzędem Pracy w Mońkach.

Okres realizacji programu 01.06.2012-31.12.2012.

W ramach programu wsparciem objęto 15 osób bezrobotnych, w tym:

- 11 osób otrzymało skierowanie na staż
- 3 osoby otrzymało jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
- 1 osoba zrezygnowała z przyznanych środków na podjęcie działalności gospodarczej.
-

Program dla osób bezrobotnych do 30 roku życia

Wartość programu ogółem wyniosła 611 700 zł , złożono dwa wnioski o dodatkowe środki z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej na realizację programów, 1 wniosek na kwotę 419 700 zł, drugi na kwotę 192 000 zł.

W ramach programu łącznie wsparciem objęto 117 osób do 30 roku życia , w tym:

- 80 osób otrzymało skierowanie na staż
- 12 osób zostatało skierowanych na szkolenia
- 8 osób otrzymało skierowanie do zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych
- 5 osób otrzymało skierowanie do zatrudnienia w ramach robót publicznych
- 6 osób otrzymało jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej

— 6 osób zostało zatrudnionych na stanowiskach utworzonym dzięki wyposażeniu lub doposażeniu stanowiska pracy u pracodawcy
Okres realizacji programu 01.09.2012-28.02.2013r.

Program dla osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia

Wartość programu ogółem wyniosła w wersji pierwotnej **419 700 zł** , złożono jeden wniosek o dodatkowe środki z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej na realizację programów na kwotę 419 700 zł, ze względu na brak zainteresowania ze strony pracodawców jak również bezrobotnych do wzięcia udziału w programie, w miesiącu wrześniu złożyliśmy wniosek o wyrażenie zgody na przesunięcie środków na realizację programu dla osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy zgodnie z art.49, po otrzymaniu zgody od Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Białymstoku wartość programu zmieniła się i wyniosła **214 200 zł**
W ramach programu łącznie wsparciem objęto 49 osób powyżej 50 roku życia , w tym:

- 35 osób otrzymało skierowanie na staż
- 1 osoba została skierowana na szkolenie
- 8 osób otrzymało skierowanie do zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych
- 5 osób otrzymało skierowanie do zatrudnienia w ramach robót publicznych

Okres realizacji programu 01.09.2012-28.02.2013r..

Program dla osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy art.49

Wartość programu ogółem wyniosła 860 400 zł , złożono 4 wnioski o dodatkowe środki z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej na realizację programów, 1 wniosek na kwotę 104 900 zł, drugi na kwotę 150 000 zł trzeci wniosek na kwotę 100 000 zł, czwarty wniosek na kwotę 300 000zł oraz przeniesiono kwotę 205 500 zł z programu dla osób powyżej 50 roku życia

W ramach programu łącznie wsparciem objęto 105 osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy art.49, w tym:

- 53 osoby otrzymało skierowanie na staż
- 4 osoby zostało skierowane na szkolenia
- 3 osoby otrzymało skierowanie do zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych
- 17 osób otrzymało skierowanie do zatrudnienia w ramach robót publicznych
- 25 osób otrzymało jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
- 3 osoby zostało zatrudnione na stanowiskach utworzonym dzięki wyposażeniu lub doposażeniu stanowiska pracy u pracodawcy

Okres realizacji programu 01.09.2012-28.02.2013r.

Program aktywizacja osób bezrobotnych

Wartość programu ogółem wyniosła **400 000 zł**, złożono 1 wniosek o dodatkowe środki z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej na realizację programu na kwotę 400 000 zł,

W ramach programu łącznie wsparciem objęto 52 osoby bezrobotne, w tym:

- 39 osób otrzymało skierowanie na staż
- 10 osób otrzymało jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
- 3 osoby zostało zatrudnione na stanowiskach utworzonym dzięki wyposażeniu lub doposażeniu stanowiska pracy u pracodawcy

Okres realizacji programu 01.09.2012-28.02.2013r.

Ponadto w miesiącu grudniu 2012 złożyliśmy wniosek na 240 000 zł, który otrzymał dofinansowanie jako zwiększenie kwoty limitu środków Funduszu Pracy przyznanych powiatowi na realizację zadań wynikających z ustawy .

W ramach tej kwoty wsparciem objęto łącznie 10 osób, w tym:

- 9 osób otrzymało jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
- 1 osoba została zatrudniona na stanowiskach utworzonym dzięki wyposażeniu lub doposażeniu stanowiska pracy u pracodawcy.
- 1 pracodawca otrzymał zwrot części kosztów poniesionych na szkolenie pracowników zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie.

Ogółem z rezerwy środków Funduszu Pracy Ministra Pracy i Polityki Społecznej przeznaczonych na realizację programów dotyczących aktywizacji osób bezrobotnych pozyskaliśmy 2 431 300 zł z czego 2 086 300 zł w II półroczu 2012 roku, gdzie okres realizacji programów finansowany z pozyskanych środków był bardzo krótki (do 31.12.2012 r), natomiast okres realizacji programów wykraczający poza 31.12.2012 r finansowany jest ze środków przyznanych powiatowi wg algorytmu na 2013 rok. W ramach pozyskanych środków FP pochodzących z rezerwy łącznie zaktywizowano 383 osoby bezrobotne.

W 2013 roku Powiatowy Urząd Pracy był zaangażowany w realizację następujących programów:

Projekt „Nowe wyzwania – lepsze perspektywy” realizowany w 2013 roku był kontynuacją projektu systemowego rozpoczętego 01.01.2008 roku w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Ponadto Powiatowy Urząd Pracy w Kolnie w 2013 roku realizował w ramach: Priorytetu VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich, Działania 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie, Poddziałania 6.1.1 Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. następujące projekty:

1. „Powrót osób długotrwale bezrobotnych na rynek pracy”.

Celem głównym projektu było zwiększenie szans na zatrudnienie osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kolnie. W 2013 roku w projekcie udział wzięło 107 uczestników (65 kobiet i 42 mężczyzn). Uczestnicy przed otrzymaniem skierowania wypełnili deklarację przystąpienia do projektu oraz zostali objęci poradnictwem zawodowym wraz z opracowaniem Indywidualnego Planu Działania. Następnie otrzymali skierowanie na staż (97 osób) lub subsydiowane zatrudnienie (15 osób). Łącznie udział w projekcie w 2013 roku przerwało 6 uczestników.

Na bieżąco prowadzony był monitoring poszczególnych działań. O postępach informowana była Powiatowa Rada Zatrudnienia.

2. „Aktywni i efektywni”

projekt realizowany w partnerstwie z

Powiatowym Urzędem Pracy w Zambrowie i Powiatowym Urzędem Pracy w Łomży

Cel głównym projektu jest zwiększenie szans na zatrudnienie 53 osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Kolnie w terminie do 30 czerwca 2015 r.

Założeniem projektu jest objęcie wsparciem 53 osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Kolno

(32 kobiet i 21 mężczyzn), w tym:

- 40 osób poniżej 30 roku życia
- 13 osób powyżej 50 roku życia

i objęcie następującymi formami wsparcia:

- Pośrednictwem pracy
- Poradnictwem zawodowym wraz z utworzeniem Indywidualnego Planu Działania;
- Skierowaniem na 6 miesięczne staże

Wartość projektu: 1 799 671,50 zł, w tym PUP Kolno: 499 890,50

W 2013 roku Powiatowy Urząd Pracy w Kolnie realizował programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, na które otrzymał środki finansowe z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej:

Program dla osób bezrobotnych do 30 roku życia

Wartość programu ogółem wyniosła 386 000 zł W ramach programu łącznie wsparciem objęto 55 osób do 30 roku życia , w tym:

- 54 osoby otrzymało skierowanie na staż
- 1 osoba otrzymała jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej

Okres realizacji programu 01.04.2012-31.12. 2013r.

Program dla osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy art.49

Wartość programu ogółem wyniosła 401 900 zł , złożono 2 wnioski o dodatkowe środki z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej na realizację programów w ramach programu łącznie wsparciem objęto 38 osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy art.49, w tym:

- 21 osób otrzymało skierowanie na staż
- 10 osób otrzymało jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
- 7 osób zostało zatrudnione na stanowiskach utworzonym dzięki wyposażeniu lub doposażeniu stanowiska pracy u pracodawcy

Okres realizacji programu 01.07.2012-31.12.2013r..

W 2014 roku Powiatowy Urząd Pracy był zaangażowany w realizację następujących programów:

Program dla osób bezrobotnych do 25 roku życia - kwota wnioskowana

338 800 zł kwota otrzymana 338 800 zł

w ramach programu realizowano niżej wymienione formy wsparcia:

- 48 osób otrzymało skierowanie na staż

Okres realizacji programu 01.03.2014-31.12.2014r.

Założona efektywność programu 75%.

Program dla osób bezrobotnych będących dotyczący tworzenia i przystępowania do spółdzielni socjalnych - kwota wnioskowana 153 500 zł, kwota otrzymana 153 500 zł

W ramach programu założono realizowanie niżej wymienionych formy wsparcia:

- 11 osób otrzyma jednorazowe środki na przystąpienie do spółdzielni socjalnej
/9 500 dla jednej osoby/
- 5 osób otrzyma jednorazowe środki na przystąpienie do spółdzielni socjalnej

/9 800 dla jednej osoby/

Okres realizacji programu 01.05.2014-31.12.2014r..

Założona efektywność programu: 100%.

Program dla osób bezrobotnych do 30 roku życia - kwota wnioskowana 351 000 zł kwota otrzymana 351 000 zł. Zgodnie z ogłoszonym naborem przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej wnioski można było składać tylko na nowe formy wsparcia wprowadzone ustawa od dnia 27 maj a2014 r.

W ramach programu założono realizowanie niżej wymienionych formy wsparcia:

- bony szkoleniowe dla 30 osób
- bony stażowe 20 osób
- bony na zasiedlenie 10 osób

Okres realizacji programu 15.06.2014-31.12.2014r..

Założona efektywność programu: 95%

Program dla osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia kwota wnioskowana 371 200 zł kwota otrzymana 371 200 zł Zgodnie z ogłoszonym naborem przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej wnioski można było składać tylko na nowe formy wsparcia wprowadzone ustawa od dnia 27 maj a2014 r.

W ramach programu założono realizowanie niżej wymienionych formy wsparcia

Formy aktywizacji w ramach programu:

- Staże dla 20 osób
- szkolenia(trójstronne umowy dla 10 osób
- dofinansowanie wynagrodzenia dla 5 osób
- prace interwencyjne dla 10 osób
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej dla 5 osób

Program Aktywizacji i Integracji kwota wnioskowana 57 000 zł kwota otrzymana 57 000 zł

W ramach programu założono realizowanie niżej wymienionych formy wsparcia

- prace społecznie użyteczne dla 60 osób

Program dla osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy art.49

kwota wnioskowana 384 992 zł kwota otrzymana 385 000 zł

W ramach programu założono realizowanie niżej wymienionych formy wsparcia

- staże dla 40 osób

- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej dla 5 osób

- refundacja kosztów doposażenia/wyposażenia miejsc pracy – 5 osób

Projekt systemowy „Nowe wyzwania – lepsze perspektywy” rozpoczęty

01.01.2008 roku w ramach Poddziałania 6.1.3.

Projekt systemowy realizowany jest w rocznych etapach rozliczeniowych do **2014 roku**. Na rok 2014 r. **budżet projektu** wyniósł 4 373 600,00 zł, w tym:

- dofinansowanie – 4 373 600,00 zł (EFS),

Projekt adresowany jest do osób bezrobotnych ze szczególnym uwzględnieniem osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

W I półroczu 2014 r. w projekcie wzięło udział 447 osób bezrobotnych, w tym: 258 kobiet i 189 mężczyzn.

Osoby bezrobotne zakwalifikowane do projektu zostały przed otrzymaniem skierowania objęte pośrednictwem pracy. Z każdą osobą przystępującą do projektu doradca zawodowy lub pośrednik opracował Indywidualny Plan Działania mający na celu określenie preferencji zawodowych osób bezrobotnych biorących udział w projekcie. Następnie 331 osób zostało skierowanych na staż, udzielono 58 osobom jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, przeszkolono 50 osób, zatrudniono 22 w ramach prac interwencyjnych oraz 15 osób w ramach doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy.

Informacje o przebiegu realizacji projektu umieszczane są na bieżąco na stronie internetowej urzędu i na tablicy ogłoszeń.

Projekt „Pośrednik i doradca twoją szansą na rynku pracy” realizowany w ramach Poddziałanie 6.1.2

Dzięki temu projektowi zwiększa się efektywność i jakość pracy na kluczowych stanowiskach pracy w Urzędzie takich jak: pośrednik pracy i doradca zawodowy. W ramach projektu finansowane są wynagrodzenia dwóch pośredników pracy i jednego doradcy zawodowego. Okres realizacji projektu **01.05.2008r. – 30.09.2014r.**

Na rok 2014r. **budżet projektu** wyniósł 121 117,78 zł, w tym:

- dofinansowanie – 102 950,12 zł (EFS),
- wkład własny – 18 167,66 zł (środki budżetu)

Projekt „Powrót osób długotrwale bezrobotnych na rynek pracy” realizowany w ramach Poddziałania 6.1.1

W 2014 roku kontynuowano realizację projektu rozpoczętego 01.10.2012 roku, którego wartość ogólna wyniosła 948 990 zł, w tym kwota dofinansowania 891 990 zł. Celem projektu było zwiększenie szans na zatrudnienie osób długotrwale bezrobotnych.

Grupę docelową stanowiły osoby długotrwale bezrobotne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kolnie.

W ramach projektu wsparciem zostało objętych 107 osób długotrwale bezrobotnych, w tym 92 osób otrzymało skierowanie na staż i 15 osób na prace interwencyjne. Uzyskano efektywność zatrudnieniową w projekcie na poziomie 44%.

Projekt „Aktywni i efektywni” realizowany w ramach Poddziałania 6.1.1

W 2014 roku Powiatowy Urząd Pracy w Kolnie jako Partner kontynuuje realizację projektu w partnerstwie z Powiatowym Urzędem Pracy w Zambrowie i Powiatowym Urzędem Pracy w Łomży.

Celem głównym projektu jest zwiększenie szans na zatrudnienie 53 osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Kolnie w terminie do 30 czerwca 2015 r. Założeniem projektu jest objęcie wsparciem 53 osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Kolno (32 kobiet i 21 mężczyzn), w tym:

- 40 osób poniżej 30 roku życia
- 13 osób powyżej 50 roku życia

i objęcie następującymi formami wsparcia:

- Pośrednictwem pracy
- Poradnictwem zawodowym wraz z utworzeniem Indywidualnego Planu Działania;
- Skierowaniem na 6 miesięczne staże

Wartość projektu: 1 799 671,50 zł, w tym PUP Kolno: 499 890,50

W 2014 roku udział w projekcie rozpoczęło udział 17 osób (w tym: 7 kobiet i 10 mężczyzn) z terenu powiatu kolneńskiego. Osoby powyższe zostały objęte pośrednictwem pracy, poradnictwem zawodowym wraz z utworzeniem Indywidualnego Planu Działania oraz skierowane na staż.

Na bieżąco prowadzony jest monitoring działań zaplanowanych w projekcie o postępach informowana jest Powiatowa Rada Zatrudnienia.

Projekt „Twoje życie – twój wybór ” realizowany w ramach Poddziałania 6.1.1

W 2014 roku Powiatowy Urząd Pracy w Kolnie jako Lider rozpoczął realizację projektu w partnerstwie z Powiatowym Urzędem Pracy w Zambrowie i Powiatowym Urzędem Pracy w Łomży.

Celem głównym projektu jest zwiększenie szans na zatrudnienie 70 osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Kolnie w terminie do 30 kwietnia 2015 r.

Założeniem projektu jest objęcie wsparciem 70 osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Kolnie (35 kobiet i 35 mężczyzn), w tym:

- 56 osób poniżej 30 roku życia
- 14 osób powyżej 50 roku życia

i objęcie następującymi formami wsparcia:

- Pośrednictwem pracy
- Poradnictwem zawodowym wraz z utworzeniem Indywidualnego Planu Działania;

- Skierowaniem na 6 miesięczne staże

Wartość projektu: 2 178 800,00 zł, w tym PUP Kolno: 639 600,00 zł

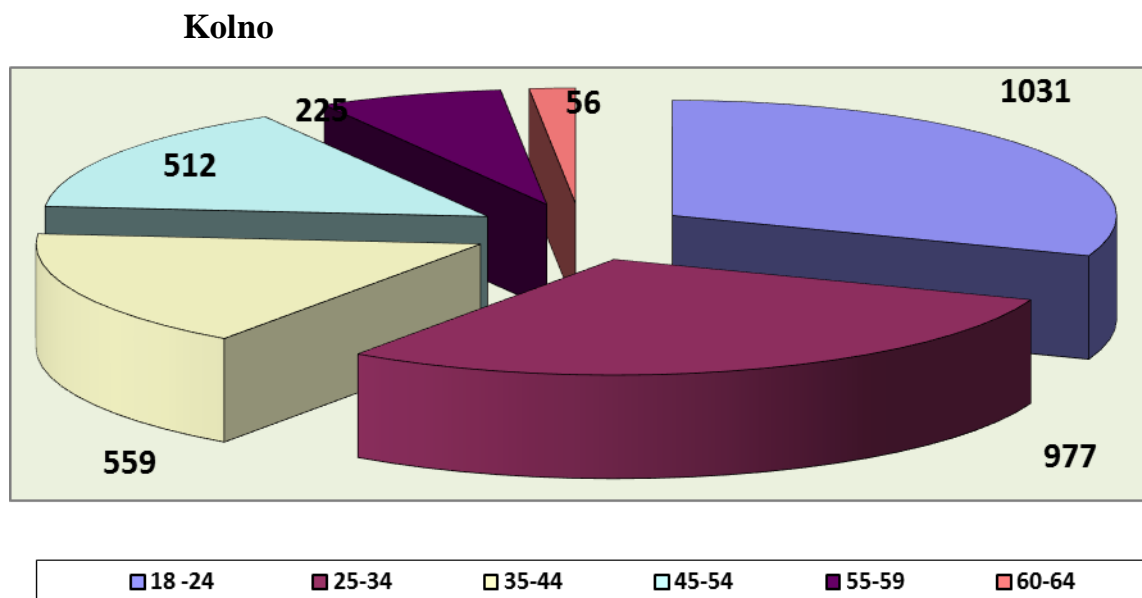
W 2014 roku udział w projekcie rozpoczęło udział 35 osób (w tym: 17 kobiet i 18 mężczyzn) z terenu powiatu kolneńskiego. Osoby powyższe zostały objęte pośrednictwem pracy, poradnictwem zawodowym wraz z utworzeniem Indywidualnego Planu Działania oraz skierowane na staż. Zakładana efektywność zatrudnieniowa 45%.

SYTUACJA OSÓB BEZROBOTNYCH W WIEKU POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA, ZAREJESTROWANYCH W PUP KOLNO

Struktura bezrobocia osób w wieku powyżej 50 roku życia

Struktura wiekowa populacji bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Kolno nie ulega większym zmianom, pomimo faktu, iż globalna liczba bezrobotnych zmienia się w czasie, co przedstawia poniższy wykres.

Wykres 14. Struktura wiekowa populacji bezrobotnych zarejestrowanych w PUP

Szczególną grupą bezrobotnych są osoby powyżej 50 roku życia, określane również niekiedy jako osoby będące w wieku niemobilnym.

Tabela poniżej przedstawia liczbę bezrobotnych powyżej 50 roku życia na przestrzeni trzech ostatnich lat, tj. w latach 2012–2014

Tabela 11. Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia w latach 2012–2014

X	2012 rok		2013 rok		2014 rok		30.01.2015		30.06.2015	
	Liczba bezrobotnych	% ogółu bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	% ogółu bezrobotnych	% ogółu bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	% ogółu bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	% ogółu bezrobotnych
Osoby pow. 50 roku życia	477	15,1	557	502	17,2	16,6	547	17,5	440	17,3
Ogółem	3168	100	3360	2918	100	100	3121	100	2549	100

W latach 2012-2014 zauważalny jest fakt ciągłego wzrostu udziału procentowego osób powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych, oscyluje on w przedziale 15,1% do 17,2% w roku 2014.

Niska aktywność zawodowa osób w wieku niemobilnym jest jednym z głównych problemów rynku pracy. Udział osób należących do starszych grup wiekowych w populacji bezrobotnych pozostaje wysoki, mimo kierowania do tychże grup wielu programów aktywizacyjnych. Wiele osób w tym wieku nawet nie stara się o pracę, uważając, że przede wszystkim są zbyt starzy, a także zbyt słabo wykształceni lub ich wykształcenie jest nieprzydatne, nie znają języków, nie potrafią obsługiwać komputera.

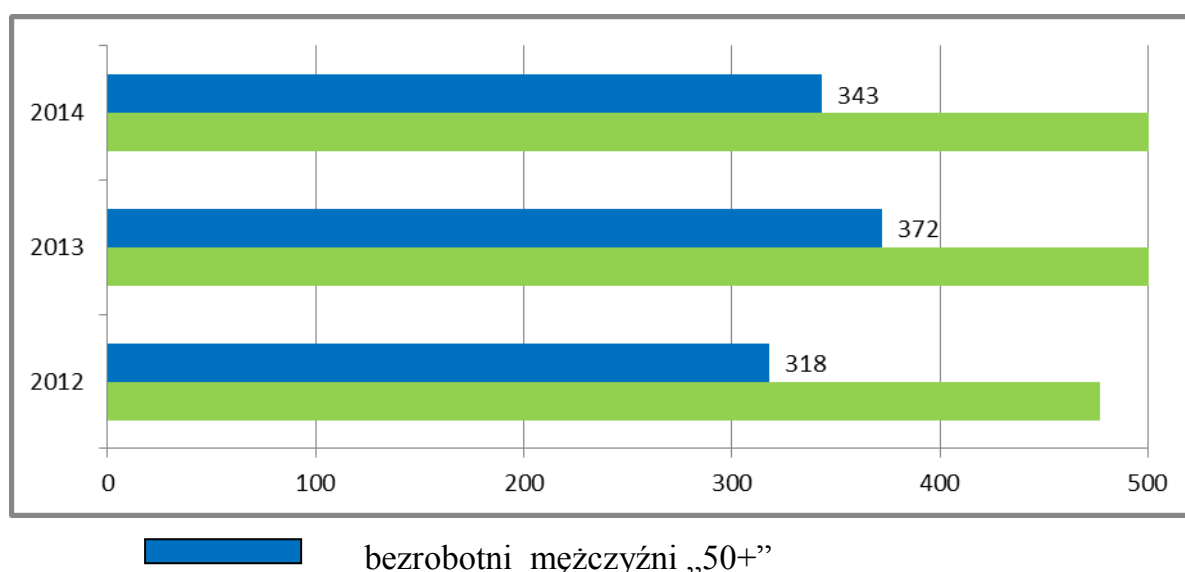
Bezrobocie w grupie osób powyżej 50 roku życia jest czymś, co wiele osób przyjmuje za naturalne i powszechne zjawisko.

Przyczyn wysokiego poziomu bezrobocia wśród osób starszych należy upatrywać również w nasileniu w ostatnich latach pasywnych polityk rynku pracy nastawionych na wczesną dezaktywację generacji 50+, czy niechęci pracodawców do zatrudniania dojrzałych pracowników. Wczesne przechodzenie w stan bierności

zawodowej uniemożliwia korzystanie z potencjału doświadczonych pracowników nie tylko przez pracodawców, ale również przez młodszych współpracowników.

Wśród bezrobotnych 50+ przeważają mężczyźni, choć generalna tendencja wśród całej populacji osób bezrobotnych wskazuje na przewagę kobiet, być może przyczyna tego stanu rzeczy tkwi w tym, że do grupy wiekowej 60-64 lata zalicza się wyłącznie mężczyzn w wieku przedemerytalnym; kobiety w tym wieku mają już uprawnienia emerytalne.

Wykres 15. Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia w latach 2012–2014

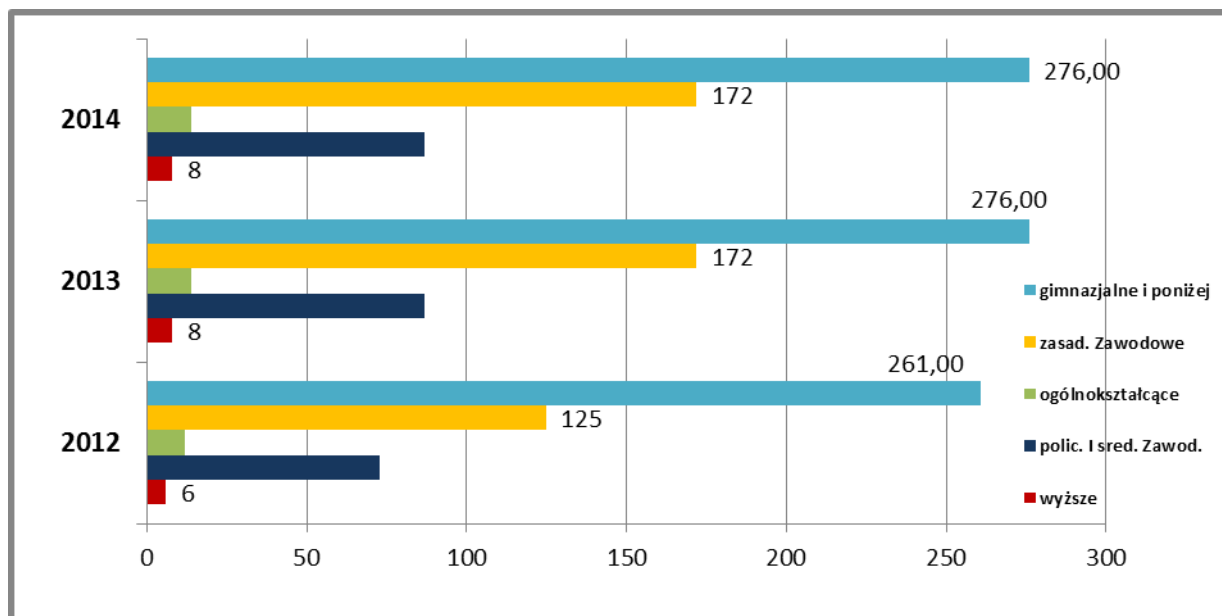

Istotny wpływ na poprawę rynku pracy mają ludzie wykształceni, bądź posiadający wysokie kwalifikacje zawodowe. Najmniejsze szanse na znalezienie pracy mają osoby bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych, nie posiadające kwalifikacji do wykonywania zawodu, poświadczonego dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu. Do tej kategorii zaliczane są również osoby, które ukończyły licea ogólnokształcące.

Osobom w starszych grupach wiekowych znacznie trudniej jest znaleźć zatrudnienie. Często mają na to wpływ nieodpowiednie, zdezaktualizowane kwalifikacje oraz brak chęci do przekwalifikowania się.

Osoby starsze cechuje niższy niż pozostałe grupy wiekowe poziom wykształcenia.

Wykres 16. Poziom wykształcenia osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w latach 2012-2014.

Z analizy danych dotyczących struktury wykształcenia wśród osób powyżej 50 roku życia wynika, że większość, bo ponad 49,6% bezrobotnych posiada wykształcenie gimnazjalne i poniżej, spora liczba osób bezrobotnych 50+ ma wykształcenie zawodowe, tj. około 30,9%. Nieco powyżej 1% omawianej grupy legitymuje się wykształceniem wyższym.

Dynamiczny rozwój nowych technologii powoduje, że bardzo często pracodawcy pozbywają się osób powyżej 50 roku życia, które tych technologii nie znają.

Cechą występującą najrzadziej u osób po pięćdziesiątym roku życia jest gotowość do podnoszenia kwalifikacji, uzupełnieniem tego obrazu jest brak nowoczesnego systemu kształcenia ustawicznego, obejmującego takie osoby.

Największą zaletą osób po 50 roku życia, której nie posiadają młodsze pokolenia jest duże doświadczenie zawodowe i życiowe, uzyskane dzięki długiemu zazwyczaj stażowi pracy.

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych w wieku 50+ największą grupę stanowią osoby posiadające staż pracy, wynoszący 20 – 30 lat (około 27,1%) i w przedziale 10 – 20 lat, z drugiej strony są również osoby bez stażu pracy, bądź posiadają tylko roczny staż pracy.

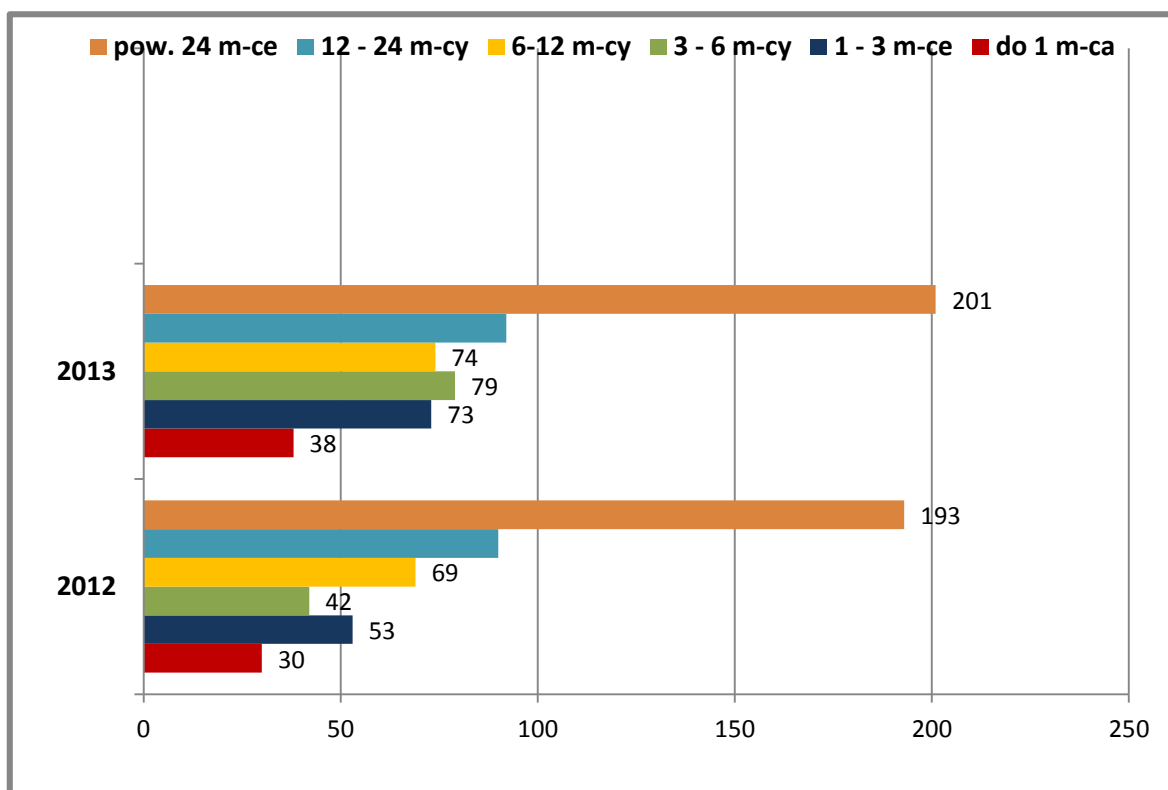
Ze stażu pracy wynika największy kapitał jakim dysponują osoby po 50 roku życia, w skład którego wchodzi:

- duże doświadczenie zawodowe i życiowe
- umiejętność pracy w zespole, dokładność, rozsądek, powaga
- większe zdyscyplinowanie oraz chęć do pracy

Pomimo dużego doświadczenia zawodowego szanse na znalezienie pracy przez te osoby maleją wraz z upływem czasu pozostawania bez pracy.

Zjawisko długiego okresu oczekiwania na zatrudnienie jest jedną z najbardziej niekorzystnych cech bezrobocia, długotrwały stres spowodowany niemożnością zapewnienia podstaw bytu sobie i rodzinie prowadzi w wielu przypadkach do załamania psychicznego, a nawet depresji. Wykres poniżej przedstawia strukturę zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia pod kątem pozostawania bez pracy w miesiącach.

Wykres 17. Strukturę zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia pod kątem pozostawania bez pracy w miesiącach.

Osoby, które ukończyły 50 lat są w dużym stopniu narażone na długotrwałe bezrobocie, szczególnie tendencja ta nasiliła się od roku 2012, przedstawia to tabela poniżej

Tabela 12.

Powiat Kolno	Długotrwałe bezrobotni		
	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
Ogółem bezrobotni pow. 50 roku życia	477	557	502
W tym osoby długotrwałe bezrobotni	283	293	357
Udział procentowy	59,3	52,6	71,1

Brak nadziei i jakiegokolwiek wsparcia powoduje apatię i zniechęcenie do działania. Podejmowanie działań mających na celu wyeliminowanie problemu wykluczenia społecznego i ubóstwa powinno być kluczowym priorytetem obecnej polityki lokalnego rynku pracy.

Istotnym elementem wsparcia jest kierowanie do tych osób różnego rodzaju form i instrumentów aktywizacyjnych, aby zapobiec pogłębianiu się procesu ich wykluczenia.

OSOBY DO 30 ROKU ŻYCIA, JAKO SZCZEGÓLNA GRUPA BEZROBOTNYCH

Struktura bezrobocia osób w wieku poniżej 30 roku życia

Struktura wiekowa populacji bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Kolno nie ulega większym zmianom, pomimo faktu, iż globalna liczba bezrobotnych zmienia się w czasie.

Istotnym problemem rynku pracy powiatu kolneńskiego jest też rejestrowane bezrobocie osób do 30 roku życia. Na koniec dzień 31.12. 2014 roku w statystykach urzędu pozostawały 1504 osoby do 30 roku życia, co stanowiło aż 51,5% ogółu zarejestrowanych.

Tabela poniżej przedstawia liczbę bezrobotnych do 30 roku życia na przestrzeni trzech ostatnich lat, tj. w latach 2012 – 2014.

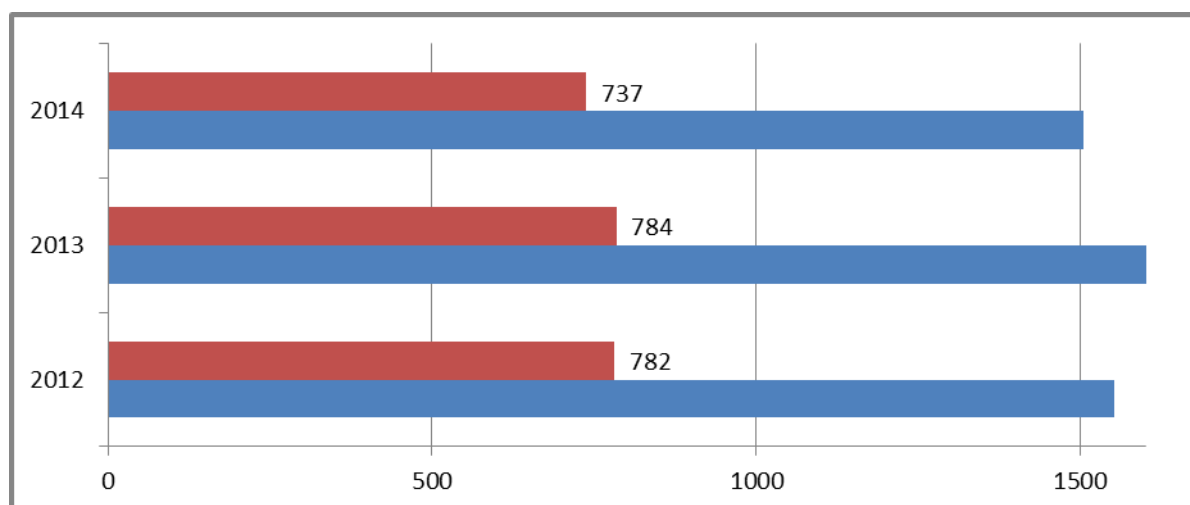
Tabela 13. Liczba bezrobotnych do 30 roku życia w latach 2012 – 2014.

x	2012 rok		2013 rok		2014 rok		30.01.2015		30.06.2015	
	Liczba bezrobotnych	% ogółu bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	% ogółu bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	% ogółu bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	% ogółu bezrobotnych
Osoby do 30 roku życia	1552	49,0	1614	48,0	1504	51,5	1393	44,6	1197	47,0
Ogółem	3168	100	3360	100	2918	100	3121	100	2549	100

Zauważalny jest fakt, iż pomimo różnic liczbowych wielkość udziału procentowego rejestrowanego bezrobocia wśród osób do 30 roku życia oscyluje w przedziale 49 – 51,5%.

Biorąc pod uwagę płeć tych osób bezrobotnych, w większości przeważają kobiety, co obrazuje poniższy wykres:

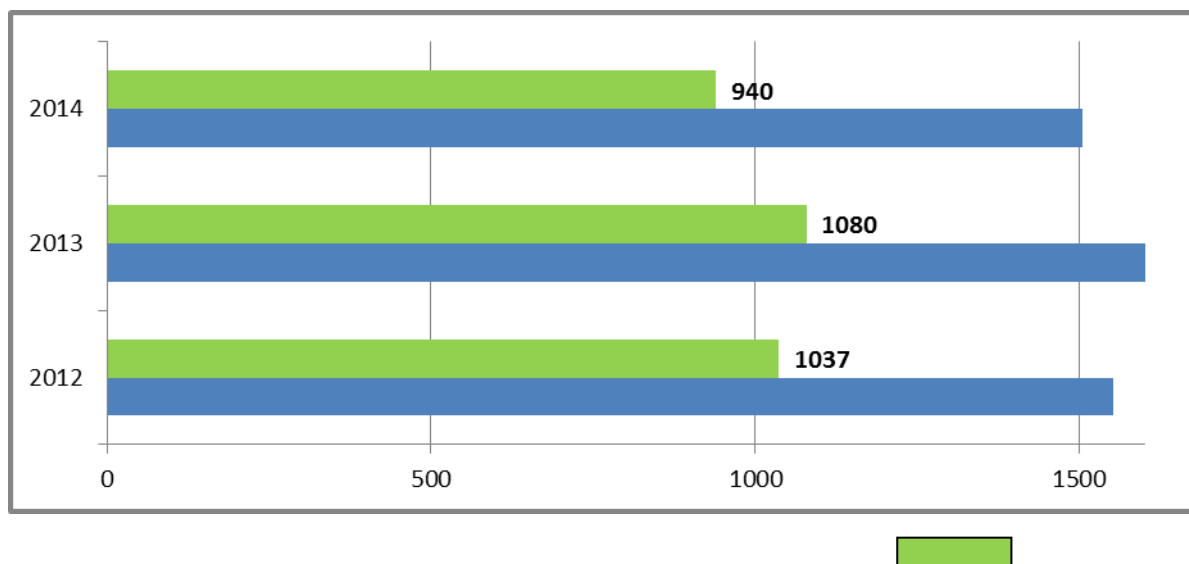
Wykres 18. Osoby bezrobotne do 30 roku życia w podziale na płeć.

Niepokojący jest fakt, iż kobiety stanowią znaczny udział procentowy w tej grupie bezrobotnych. Istotną barierą związaną z ich zatrudnianiem stanowią obowiązki rodzinne, wiążące się również z koniecznością opieki nad dziećmi, co jednocześnie na pewien czas wyklucza je z rynku pracy.

Teren powiatu kolneńskiego to obszar typowo rolniczy, w związku z tym znaczna większość bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Kolno zamieszkuje na wsi. Z danych statystycznych dotyczących liczby osób do 30 roku życia, odnoszących się do ich miejsca zamieszkania, wynika, że większa ich część zameldowana jest na terenach wiejskich.

Wykres 19. Osoby bezrobotne do 30 roku życia według miejsca zamieszkania

Osoby do 30 roku życia, zamieszkałe na terenach wiejskich

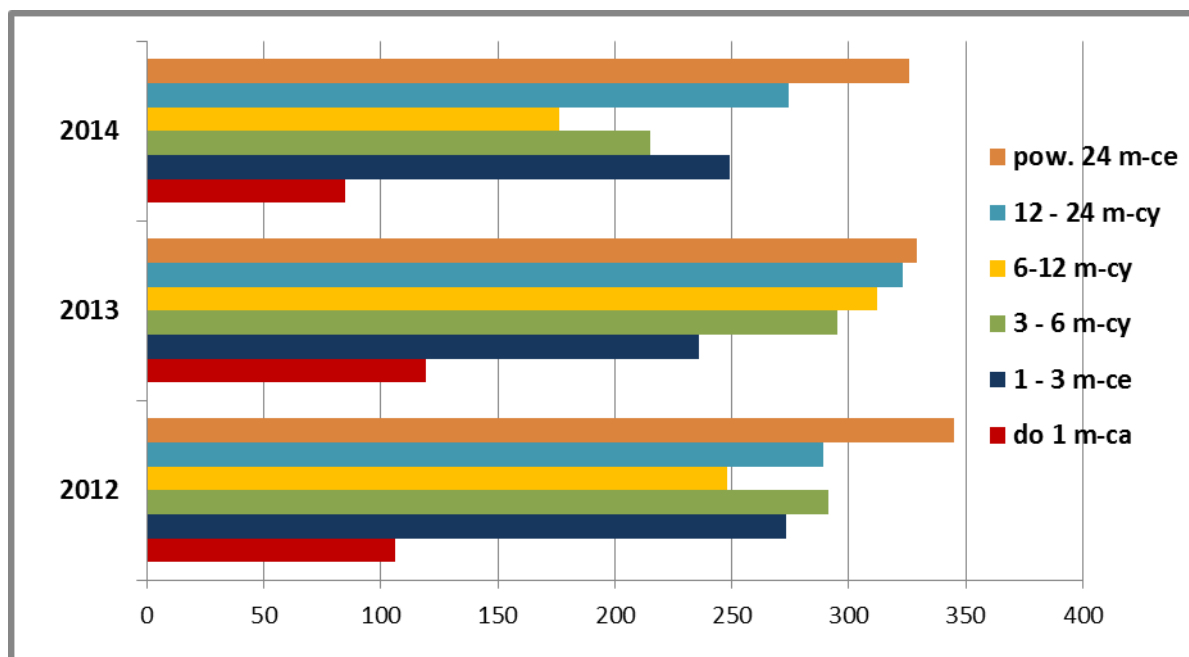
Brak dużych zakładów pracy w pobliżu, a niekiedy i ich odległość od miejsca zamieszkania stanowią istotną barierę w podejmowaniu zatrudnienia.

Specyfika lokalnego rynku pracy stanowi też ważną przyczynę bezrobocia wśród mieszkańców powiatu, gdyż osoby młode dość często pomagają rodzinie w gospodarstwach rolnych.

Szanse na znalezienie pracy przez te osoby maleją wraz z upływem czasu pozostawania bez pracy.

Wykres poniżej przedstawia strukturę zarejestrowanych bezrobotnych do 30 roku życia pod kątem pozostawania bez pracy w miesiącach.

Wykres 20. Struktura zarejestrowanych bezrobotnych do 30 roku życia pod kątem pozostawania bez pracy w miesiącach

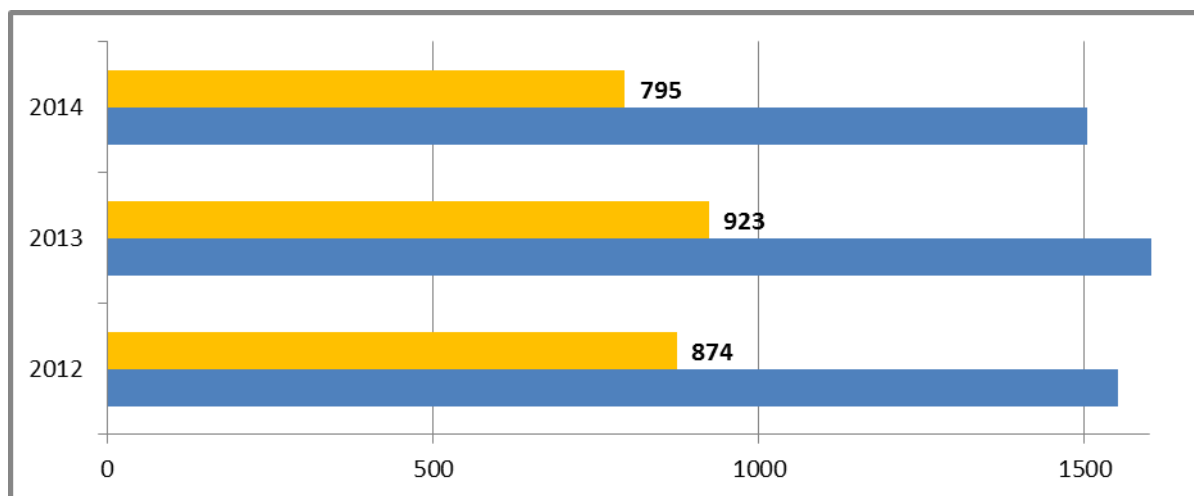

Wśród osób do 30 roku życia figurujących w rejestrach PUP Kolno jest dużo długotrwale bezrobotnych, a szczególnie zauważalne było to w roku 2013, przedstawia to tabela i wykres poniżej:

Tabela 14. Osoby długotrwale bezrobotne w wieku poniżej 30 roku życia

Powiat Kolno	Długotrwale bezrobotni		
	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
Ogółem bezrobotni do 30 roku życia	1552	1614	1504
W tym osoby długotrwale bezrobotni	874	923	795
Udział procentowy	56,3	57,2	52,9

Wykres 21. Osoby długotrwale bezrobotne w wieku poniżej 30 roku życia

Osoby długotrwale bezrobotne w wieku poniżej 30 roku życia

Zjawisko długiego okresu oczekiwania na zatrudnienie jest jedną z najbardziej niekorzystnych cech bezrobocia, długotrwały stres spowodowany niemożnością zapewnienia podstaw bytu sobie i rodzinie prowadzi w wielu przypadkach do załamania psychicznego, a nawet depresji.

Osoby młode, wkraczające na rynek pracy, borykają się z różnego typu trudnościami, związanymi z posiadanym wykształceniem i kwalifikacjami, a raczej ich braku.

Pracodawcy nieufnie podchodzą do niedoświadczonych pracowników, którzy niejednokrotnie posiadają kwalifikacje zawodowe całkowicie niedostosowane do ich potrzeb i oczekiwań.

Istotny wpływ na poprawę rynku pracy mają ludzie wykształceni, bądź posiadający wysokie kwalifikacje zawodowe. Najmniejsze szanse na znalezienie pracy mają osoby bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych, nie posiadające kwalifikacji do wykonywania zawodu, poświadczonych dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu. Do tej kategorii zaliczane są również osoby, które ukończyły licea ogólnokształcące.

Na koniec 2014 roku, na obszarze działania Powiatowego Urzędu Pracy w Kolnie zarejestrowanych było 127 osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, wśród których było 631 osób w wieku poniżej 30 roku życia.

Osobom tym, często bez doświadczenia zawodowego, bez znajomości poruszania się po rynku pracy, coraz trudniej pozyskać pracę.

Na przestrzeni trzech ostatnich lat sytuacja ta wyglądała następująco:

Tabela 15. Osoby bezrobotne , bez kwalifikacji zawodowych do 30 roku życia

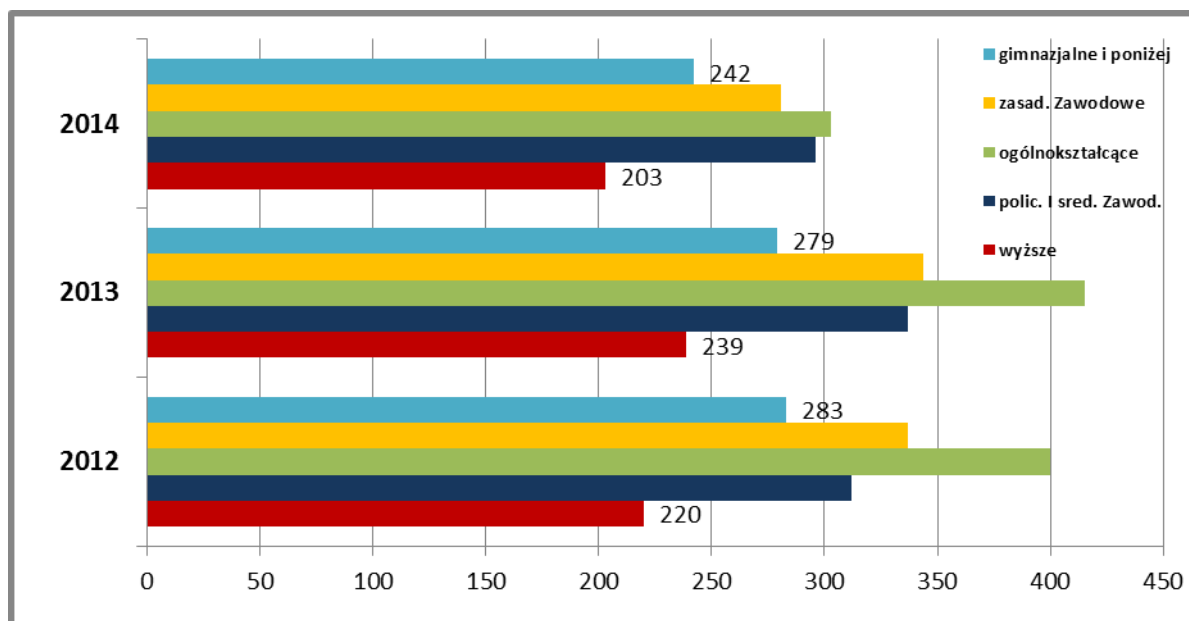
Powiat Kolno	Osoby bez kwalifikacji zawodowych		
	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
Ogółem bezrobotni do 30 roku życia	1552	1614	1504
W tym osoby bez kwalifikacji zawodowych	778	800	631
Udział procentowy	50,1	49,6	42,0

Widoczny jest negatywny trend powiększania się liczby osób o braku kwalifikacji.

Ważnym elementem oceny szans bezrobotnego na rynku pracy jest jego wykształcenie.

Strukturę bezrobotnych do 30 roku życia pod względem wykształcenia przedstawia wykres poniżej:

Wykres 22. Strukturę bezrobotnych do 30 roku życia pod względem wykształcenia

Im wyższe kwalifikacje i wykształcenie, tym większe szanse na zatrudnienie, chociaż na przestrzeni lat 2012–2014 widoczny jest wzrost poziomu bezrobocia wśród osób posiadających wykształcenie wyższe, co być może spowodowane jest niedopasowaniem szkolnictwa wyższego do potrzeb rynku pracy a co za tym idzie brak odpowiednich ofert pracy, zgodnych z posiadanym wykształceniem.

W znacznie trudniejszej sytuacji są osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych lub bez kwalifikacji – a szczególnie osoby o wykształceniu ogólnokształcącym.

Dodatkową trudnością w znalezieniu pracy przez młodych ludzi jest znikomy staż pracy, bądź też nieposiadanie go w ogóle.

Sytuację tę przedstawia tabela poniżej:

Tabela 16. Staż pracy bezrobotnych do 30 roku życia.

Staż pracy	bezrobotni do 30 roku życia		
	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
Do 1 roku	246	291	270
1 – 5 lat	470	481	363
5 – 10 lat	38	38	30
10 – 20 lat	2	2	0
Bez stażu	796	802	62

Wśród osób zarejestrowanych największą grupę stanowią bezrobotni, nie posiadający stażu pracy – ponad 49,7% i osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat – ponad 29,8% ogółu bezrobotnych. Osoby nie posiadające doświadczenia zawodowego mają poważne trudności ze znalezieniem zatrudnienia. Brak doświadczenia zawodowego czyni ich często mało atrakcyjnymi dla potencjalnych pracodawców. Wysoki wskaźnik tej kategorii bezrobotnych świadczy o trudności znalezienia odpowiedniego zatrudnienia głównie przez osoby kończące szkołę.

Ze względu na wyżej opisane niekorzystne czynniki potrzeba podejmowania działań aktywizacyjnych w stosunku do omawianej grupy docelowej jest niezmiernie istotna, tym bardziej, że jak się okazuje młodzi pracownicy pomimo, że nie mają dużego doświadczenia, potrafią się skoncentrować na pracy, często są bardziej ambitni w zdobywaniu nowych doświadczeń i bardziej chłonni wiedzy od starszego pokolenia. Z tego samego powodu starają się pracować dokładniej i szybciej. Na niektórych stanowiskach podkreślić także należy bardzo dużą kreatywność młodszego pokolenia.

Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia w PUP Kolno

W aktualnym stanie prawnym, pomoc urzędu pracy skierowana do osób bezrobotnych w wieku poniżej 30 roku życia, a szczególnie osób do 25 roku życia obejmuje wszystkie formy działania na rzecz osób pozostających bez pracy, określone w ustawie z 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 13.06.2013 r. poz.674z późn.zm.). Powiatowe urzędy pracy w stosunku do bezrobotnych poniżej 30 roku życia, w okresie pierwszych 6 miesięcy, mają obowiązek przedstawienia im propozycji: zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, odbycia przygotowania zawodowego w miejscu pracy lub zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych czy robót publicznych.

Szczegółowe dane dotyczące aktywizacji osób bezrobotnych do 30 roku życia, na przestrzeni 3 ostatnich lat, tj. w latach 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Aktywizacja osób bezrobotnych do 30 roku życia w latach 2012-2014

Staż pracy	bezrobotni do 30 roku życia		
	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
Podjęcie pracy (ogółem)	657	744	747
W tym praca niesubsydiowana	548	655	655
Prace subsydiowane, w tym:	109	89	92
Podjęcie prac interwencyjnych	18	15	13
Podjęcie robót publicznych	38	20	10
Podjęcie działalności gospodarczej	40	47	53
Podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	13	7	16
Rozpoczęcia szkolenia	22	43	44
Rozpoczęcia stażu	328	417	519
Rozpoczęcia przygotowania zawodowego	0	0	0
Rozpoczęcie pracy społecznie użytecznej	0	0	0

Podjęte działania aktywizacyjne wpłynęły na poprawę sytuacji na rynku pracy, w tym osób w najtrudniejszej sytuacji, a więc również osób w wieku poniżej 30 roku życia. Z powyższej tabeli wynika, że najatrakcyjniejszą formą aktywizacji osób do 30 roku życia były staże i dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

W analizowanym okresie ważną rolę spełniły programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, wśród których wymienić należy:

Program specjalny „Rozwiń skrzydła swojej kariery”

Wartość programu 499 130 zł, w tym **313 030 zł** wkład własny środków Funduszu Pracy. W ramach programu objęto wsparciem 45 osób bezrobotnych do 30 roku życia ze szczególnym uwzględnieniem osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy(art.49):

- bezrobotni długotrwale,
- bez wykształcenia średniego,
- bez doświadczenia zawodowego,

Program realizowany w partnerstwie z Powiatowym Urzędem Pracy w Zambrowie, Powiatowym Urzędem Pracy w Łomży, Powiatowym Urzędem Pracy w Grajewie, Powiatowym Urzędem Pracy w Mońkach.

Okres realizacji projektu 01.06.2011-31.12.2012.

W ramach programu wsparciem objęto 45 osób bezrobotnych, w tym:

- 34 osoby otrzymało skierowanie na staż
- 6 osób zostało skierowanych na szkolenia
- 6 osób otrzymało jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
- 5 osób zostało zatrudnionych na stanowiskach utworzonym dzięki wyposażeniu lub doposażeniu stanowiska pracy u pracodawcy

Założona efektywność programu 72%.

Osiągnięta efektywność programu 80,9%

Program dla osób bezrobotnych do 30 roku życia

Wartość programu ogółem wyniosła 611 700 zł , złożono dwa wnioski o dodatkowe środki z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej na realizację programów, 1 wniosek na kwotę 419 700 zł, drugi na kwotę 192 000 zł.

W ramach programu łącznie wsparciem objęto 117 osób do 30 roku życia , w tym:

- 80 osób otrzymało skierowanie na staż
- 12 osób zostało skierowanych na szkolenia
- 8 osób otrzymało skierowanie do zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych
- 5 osób otrzymało skierowanie do zatrudnienia w ramach robót publicznych
- 6 osób otrzymało jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
- 6 osób zostało zatrudnionych na stanowiskach utworzonym dzięki wyposażeniu lub doposażeniu stanowiska pracy u pracodawcy

Okres realizacji programu 01.09.2012-28.02.2013r.

Program dla osób bezrobotnych do 30 roku życia

Wartość programu ogółem wyniosła 386 000 zł W ramach programu łącznie wsparciem objęto 55 osób do 30 roku życia , w tym:

- 54 osoby otrzymało skierowanie na staż
- 1 osoba otrzymała jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej

Okres realizacji programu 01.04.2012-31.12.2013r.

PODSUMOWANIE

Aktualnie dużą grupę bezrobotnych stanowią osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Do grupy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy należą m.in. osoby bezrobotne do 30 roku życia, osoby powyżej 50 roku życia i osoby długotrwale bezrobotne. Duży odsetek osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy:

- posiada niskie wykształcenie,

- posiada niskie kwalifikacje zawodowe lub nie posiada ich w ogóle,
- nie ma stażu pracy lub posiada niewielki staż pracy,
- nie ma doświadczenia zawodowego lub na niewielkie doświadczenie zawodowe

Warunki charakteryzujące ww. grupę nieraz wywołują różne skutki uboczne. Efektem tego może być wykluczenie z rynku pracy, prowadzące do ubóstwa, a czasem nawet do wykluczenia społecznego. Osoby zwłaszcza słabo wykształcone i bez doświadczenia zawodowego stanowią grupę szczególnie narażoną na ryzyko bierności zawodowej.

Osoby do 30 roku życia zawsze stanowiły najliczniejszą grupę osób bezrobotnych, procentowy udział tej grupy bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych przeważnie kształtował się w granicach od 49,5% do 51,5%. Na przestrzeni 3 ostatnich lat osoby bezrobotne do 30 roku życia stanowiły duży udział w statystykach Urzędu: w 2012 -1552 osoby, w 2013 - 1614 osób oraz w 2014 - 1504 osoby. Pokolenie Polaków do 30 roku życia coraz częściej narzeka na brak perspektyw.

Wysokie bezrobocie młodych stanowi poważny problem społeczny, gdyż wywołuje skutki społeczne, ekonomiczne i polityczne. Efektem bezrobocia młodych może być wykluczenie z rynku pracy, ubóstwo, marginalizacja, a w skrajnych przypadkach wykluczenie społeczne. Osoby młode, zwłaszcza słabo wykształcone stanowią grupę szczególnie narażoną na ryzyko bierności zawodowej. Ważne jest podejmowanie przez urzędy pracy działań mających na celu zapobieganie długotrwałym okresom bezrobocia i bierności oraz uzależnieniu od świadczeń we wczesnym okresie życia zawodowego. Konieczne jest również ograniczenie zawieranych umów o pracę tzw. śmieciowych, które uniemożliwiają młodym dostęp do bezpłatnej służby zdrowia, czy kredytów, a tym samym destabilizacji. W tym celu niezbędne jest również szersze wykorzystanie instrumentów przewidzianych ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 149, z późn. zm.), ale również szukanie nowych korzystnych rozwiązań, które wpłyną na poprawę sytuacji młodzieży.

Osobom tym często jeszcze bez doświadczenia zawodowego bez znajomości poruszania się po rynku pracy jest coraz trudniej pozyskać pracę. Ludzie młodzi

sygnalizują, że posiadają tylko doświadczenie teoretyczne, brak im jest praktycznego przygotowania do zawodu, nie nauczono ich samodzielnego rozwiązywania problemów, szczególnie w kontaktach z pracodawcami i instytucjami rynku pracy. Brak im także samodzielności, której oczekują potencjalni pracodawcy. Często samo wykształcenie w określonym kierunku nie wystarcza, ale już poparte odbytym stażem, szkoleniem lub zatrudnieniem w ramach prac interwencyjnych zwiększa ich szanse na późniejsze zatrudnienie. Dlatego wszelkie działania podejmowane przez urząd przewidziane w ustawie, mają na celu zmniejszenie rozmiaru bezrobocia wśród tych grup osób, polepszenia ich sytuacji materialnej i kondycji psychicznej.

Sytuacja bezrobocia wśród osób do 30 roku życia jest wyjątkowo trudna i co więcej szkodliwa społecznie. Stan braku pracy na starcie życia zawodowego może deformować jednostki na całe życie i tworzyć specyficzne subkultury młodzieżowe, których istotnym elementem jest brak pracy.

Intensyfikacja działań na rzecz młodzieży wymaga podjęcia różnego rodzaju inicjatyw, służących wsparciu osób młodych w skutecznym wejściu na rynek pracy. Aby odwrócić niekorzystne tendencje dotyczące młodych, należy podjąć działania ułatwiające osobom bezrobotnym lepsze rozpoznawanie rynku pracy, a także zdobycie doświadczenia, odpowiednich umiejętności, podwyższenie posiadanych kompetencji, które pozwolą na sprawną i długotrwałą obecność na rynku pracy. Zastosowanie rozwiązań przewidzianych w ustawie, pozwoli na zwiększenie aktywności, samodzielności i mobilności osób młodych, poprzez wprowadzenie bonu stażowego, bonu szkoleniowego, bonu zatrudnieniowego i bonu na zasiedlenie. Działania te, powinny przyczynić się do poprawy sytuacji na rynku pracy młodych osób.

Pokolenie Polaków po 50 roku życia coraz częściej narzeka na brak perspektyw. Duża część tych ludzi, choć nadal dysponuje siłą, energią i potencjałem twórczo-intelektualnym, znajduje się z różnych przyczyn bez pracy. Oznacza to gorszy standard życia, często graniczący wręcz z ubóstwem, dyskomfort psychiczny, brak poczucia bezpieczeństwa, izolację społeczną

Jak podkreśla wielu ekspertów, pogorszenie się sytuacji osób starszych na rynku pracy, rodzi znacznie częściej niż w innych grupach wiekowych ryzyko braku

pracy i nieaktywności zawodowej, przy czym wydłużenie się okresu poszukiwania pracy zwykle powoduje trwałe wycofanie się tych osób z rynku pracy.

Niska aktywność zawodowa osób starszych rodzi szereg negatywnych konsekwencji, zarówno dla samych 50- latków, jak i całego społeczeństwa.

Praca jest często podstawowym, a niejednokrotnie jedynym bodźcem do aktywności życiowej: nadaje sens życia, motywuje do wychodzenia z domu, do dbania o wygląd, kondycję fizyczną i psychiczną. Obowiązki zawodowe pozwalają osobom starszym odnaleźć własną wartość oraz użyteczność. Dla wielu ludzi praca to także jedna z nielicznych możliwości przebywania z innymi, nawiązywania kontaktu ze światem zewnętrznym. Przy tym należy pamiętać, że aktywność zawodowa wypełnia większość dorosłego życia człowieka i jej brak, następujący nie dlatego, że osoba starsza nie może pracować, ale dlatego, że zostaje zwolniona z pracy – jest wręcz szokową zmianą dotychczasowego, przez dziesiątki lat kształtowanego stylu i trybu życia. Zmianą, z którą wiele osób starszych nie może się pogodzić, a która prowadzi do apatii, zubożenia oraz ograniczenia aktywności życiowej. To z kolei powoduje pogarszanie się samopoczucia i większą zachorowalność osób starszych.

Niska aktywność zawodowa osób powyżej 50 roku życia niesie także negatywne konsekwencje dla całego społeczeństwa. Niepracujące osoby starsze nie tworzą produktu narodowego, nie przekazują zdobytej przez lata wiedzy oraz doświadczeń, natomiast obciążają budżet państwa kosztami świadczeń rekompensujących brak zatrudnienia.

Także większa zachorowalność osób nieaktywnych zawodowo generuje dodatkowe obciążenia dla budżetu państwa. Inną, istotną konsekwencją zmniejszenia aktywności zawodowej 50+ jest obniżenie wpływów podatkowych, ograniczenie kręgu konsumentów, a także mniejsza liczba płacących składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz na ubezpieczenie społeczne.

Nie jest przy tym prawdą, że podtrzymywanie zatrudnienia osób starszych powoduje zabieranie miejsc pracy młodym ludziom wkraczającym na rynek pracy, gdyż zazwyczaj miejsca pracy zajmowane przez osoby powyżej 50 roku życia nie są miejscami dla ludzi młodych (z uwagi na konieczną wiedzę i doświadczenie).

Tymczasem Polska, aby sprostać warunkom dyktowanym przez Wspólny Rynek Europejski, musi podwyższyć produktywność i konkurencyjność społeczeństwa. Ten cel można osiągnąć, angażując nie tylko młode, ale i starsze pokolenia, które dzięki zdobytemu poprzez lata pracy doświadczeniu, mogą służyć pomocą i wiedzą.

Osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia legitymują się długim stażem pracy, tym samym posiadają bogate doświadczenie zawodowe, którym mogłyby się podzielić z młodszym pokoleniem. Tylko nieliczni w tej grupie nie posiadają stażu pracy. Jednakże należy zauważyć, że grupę osób po 50 roku życia charakteryzuje długi okres pozostawania bez pracy oraz niskie kwalifikacje - 53,8% bezrobotnych posiada wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Nieco ponad 1% omawianej grupy legitymuje się wykształceniem wyższym.

Długi okres pozostawania bez pracy, niskie kwalifikacje oraz w wielu przypadkach stan zdrowia powoduje, że osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy są bierne zawodowe, mało mobilne, uważają że są mało atrakcyjne na rynku pracy, brakuje im motywacji.

Należy stwierdzić też, że problem niskiej aktywności zawodowej osób powyżej 50 roku oraz ich dyskryminacja na rynku pracy życia jest obecny i z pewnością, w związku z postępującym się starzeniem polskiego społeczeństwa będzie się nasilał.

Biorąc pod uwagę powyższe bariery oraz nadal utrzymującą się trudną sytuację bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, podjęcie działań ograniczających te problemy jest wskazane. Dotychczasowa praktyka pokazuje, że celowym jest doskonalenie i prowadzenie usług wyspecjalizowanych, adresowanych do konkretnych grup bezrobotnych. Potrzeba kompleksowego rozwiązania problemu pozostawania bez pracy tej kategorii osób powoduje konieczność podjęcia działań, ukierunkowanych na ułatwianie pełnego dostępu do zmieniającego się rynku pracy oraz zwiększenia efektywności zatrudnienia osób z tej grupy.

W stosunku do osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, należy podejmować aktywne działania pozwalające na zdobycie doświadczenia zawodowego i znalezienie miejsca pracy. Działania urzędu polegające na wspieraniu zatrudnienia, finansowaniu staży, organizowaniu szkoleń przyczyniają się do realizacji tego celu.

Ważnym działaniem jest też wspieranie osób, które decydują się podjąć ryzyko zmiany miejsca zamieszkania wynikające ze znalezienia zatrudnienia w nowym miejscu.

Analizując statystyki Powiatowego Urzędu Pracy w Kolnie dotyczące poszczególnych kategorii osób bezrobotnych, jak również efektywność działań, zastosowanie jakiegokolwiek formy aktywizacji zawodowej jest jak najbardziej uzasadnione, pozwoli nabyć lub uaktualnić już posiadane teoretyczne kwalifikacje i doświadczenie zawodowe, co w znacznym stopniu pozwoli zwiększyć szanse zatrudnienia na przyszłość.

2.4. Bezdomność

Bezdomność to jedno z najgroźniejszych zjawisk patologii społecznej. Bezdomność jako cecha położenia społecznego konkretnych osób, zwłaszcza w swej skrajnej postaci, kumuluje się zazwyczaj z różnymi patologiami indywidualnymi (alkoholizm, przestępczość, narkomania, prostytutka, żebractwo) z zaburzeniami psychicznymi, którym towarzyszy brak oparcia w grupach społecznych, z konfliktami na tle obyczajowym i odtrąceniem członków rodziny.

Dane w tabeli przedstawiają liczbę rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezdomności.

Tabela 18. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Powiecie Kolneńskim z powodu bezdomności

Powód trudnej sytuacji życiowej	2012	2013	2014
Bezdomność	16	18	17

Źródło: dane z ośrodków pomocy społecznej

W Powiecie Kolneńskim liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności jest na względnie stałym poziomie.

Z analizy ośrodków pomocy społecznej z lat ubiegłych wynika, że najczęściej osób zgłasza się do Ośrodka jako osoby bezdomne w okresie zimowym. W większości są to mężczyźni z problemem alkoholowym odrzuceni przez rodzinę. Każdy zgłoszony przypadek załatwiony jest indywidualnie i w ramach pracy socjalnej podejmowane są kolejne niezbędne działania. Od kilku lat, osoby bezdomne z naszego terenu umieszczane są w Domu dla Osób Bezdomnych i Najuboższych MONAR – MARKOT w Ełku.

Analizując zjawisko bezdomności można stwierdzić, iż w przyszłości osób bezdomnych może być znacznie więcej z powodu marginalizacji społecznej oraz napływu osób z innych terenów. Stąd należałoby podjąć działania zmierzające do zorganizowania noclegowni, schroniska, domu dla bezdomnych, mieszkań readaptacyjnych i chronionych lub placówek pomocy doraźnej takich jak: ogrzewalnie.

Udzielanie pomocy osobom bezdomnym należy do zadań własnych gminy, stąd należałoby w przyszłości podjąć wszelkie działania mające znaczenie dla przeciwdziałania bezdomności i łagodzenia jej skutków.

2.5 Niepełnosprawność

Jednym z istotnych problemów społecznych jest niepełnosprawności długotrwała choroba lub ciężka choroba, która utrudnia, a czasem uniemożliwia sprawne funkcjonowanie w środowisku. Choroba przewlekła lub długotrwała nie jest stanem przejściowym. Wpływa to na funkcjonowanie człowieka w każdej sferze życia, ponieważ dotychczasowa aktywność staje się podporządkowana chorobie. Negatywne skutki długotrwałej choroby powodują obniżenie sprawności fizycznej, pogorszenie samopoczucia, obniżenie aktywności zawodowej, jak również ograniczenia w kontaktach społecznych. Ten stan organizmu, utrzymujący się przez długi czas wywołuje bezsilność, frustrację i wiele innych negatywnych emocji.

W ramach Szpitala Ogólnego w Kolnie funkcjonuje Oddział Psychiatryczny i Poradnia Zdrowia Psychicznego.

Poniższe tabele prezentują dane na temat osób z zaburzeniami psychicznymi, korzystających z leczenia w oddziale stacjonarnym oraz wsparcia z Poradni, w ujęciu liczbowym i rodzaju schorzeń.

Tabela 19: Liczba osób hospitalizowanych na Oddziale Psychiatrycznym Szpitala Ogólnego w Kolnie w latach 2012-2014.

ROK	2012		2013		2014	
	K	M	K	M	K	M
PLEĆ						
ILOŚĆ HOSPITALIZOWANYCH	90	125	95	165	104	146
W tym z powodu:						
schizofrenii	30	33	31	39	30	30
depresji	15	10	13	4	13	5
nerwic	12	8	12	4	17	4

Źródło: dane ze Szpitala Ogólnego w Kolnie.

Tabela 20: Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi korzystających z usług Poradni Zdrowia Psychicznego w latach 2012-2014.

ROK	2012		2013		2014	
	K	M	K	M	K	M
ILOŚĆ OSÓB- WSZYSTKIE PORADY	412	266	431	259	418	249
W tym z powodu:						
schizofrenii	87	86	92	91	95	92
depresji	80	34	68	33	76	29
nerwic	156	57	175	56	153	41
ILOŚĆ PORAD OGÓLEM	1605	1084	1710	1226	1792	1142
PACJENCI PIERWSZORAZOWI	86	38	76	35	89	45

Źródło: dane ze Szpitala Ogólnego w Kolnie.

Towarzyszące długotrwałej chorobie dolegliwości zdrowotne wymagają dużych nakładów finansowych, potrzebę długoterminowej opieki lekarskiej, co wiąże się z pogorszeniem kondycji finansowej, w związku ze zwiększeniem wydatków na leczenie czy rehabilitację. Z uwagi na fakt, że w przypadku choroby przewlekłej problemy ze zdrowiem utrzymują się przez długi czas, konsekwencją takiego stanu rzeczy bywa często niepełnosprawność.

Tabela 21. Liczba rodzin objętych pomocą przez ośrodki pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności

Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Długotrwała choroba	279	286	269
Niepełnosprawność	346	362	371

Źródło: dane Ośrodków Pomocy Społecznej.

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (tj. Dz. U. 2011, Nr 127, poz.721 ze zm.) „niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej”. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, uzyskanymi z Narodowego Spisu Powszechnego w 2011 r. niepełnosprawni stanowili 12,2% polskiego społeczeństwa. Spośród ogółu niepełnosprawnych więcej było kobiet - 53,9%, natomiast ilość niepełnosprawnych mężczyzn wyniosła 46,1%.ogółu niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne dzielą się na 2 podstawowe grupy:

1.osoby niepełnosprawne prawnie tj. takie, które posiadają potwierdzoną orzeczeniem niepełnosprawność, wydanym przez organ do tego uprawniony,

2. osoby niepełnosprawne tylko biologicznie,, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale odczuwały całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych stosownie do swojego wieku.

W Polsce orzeczenia o niezdolności do pracy wydawane są do celów rentowych przez lekarzy orzeczników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, komisje lekarskie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a także komisje podległe Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji na podstawie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz do celów pozarentowych przez powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z 27 sierpnia 1997 r. niepełnosprawność podlega stopniowaniu w ten sposób ustala się trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. Dane GUS wskazują, że w 2011r. osoby, które miały potwierdzoną prawnie niepełnosprawność stanowiły 66,8% niepełnosprawnych, natomiast odsetek niepełnosprawnych biologicznie wyniósł 33,3%. Z uwagi na dobrowolność odpowiedzi na to pytanie wśród respondentów spisu dane te są niedoszacowane.

W powiecie kolneńskim wydawaniem orzeczeń o niepełnosprawności zajmuje się Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kolnie. Biorąc pod uwagę dane uzyskane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kolnie stwierdzić można, że począwszy od 2012 roku liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności stopniowo maleje. W roku 2014 liczba wydanych orzeczeń wydanych osobom powyżej 16 roku zmalała ok. 10 % w stosunku do roku 2012, z powodu zmian prawnych ograniczających dostęp do świadczenia z opieki społecznej, związanych z opieką nad starszą osobą niepełnosprawną.

Tabela nr 22. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (osoby powyżej 16 roku życia)

wyszczególnienie	2012	2013	2014
Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, w tym:	536	543	484
kobiety	286	283	241
mężczyźni	250	260	243

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kolnie

Jak pokazują powyższe dane, liczba kobiet, które zaliczono do stopnia niepełnosprawności zmalała w roku 2014, w którym wydano 241 orzeczeń. W roku 2012 i roku 2013 wydano więcej orzeczeń dla kobiet, natomiast w roku 2014 wzrosła liczba wydanych orzeczeń wobec mężczyzn.

Z danych Powiatowego Zespołu Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wynika, że największą grupą wiekową osób do 16 roku życia, wobec której orzekana jest niepełnosprawność, są dzieci i młodzież w wieku szkolnym od 8 do 16 roku życia, gdzie w roku 2012 wydano 26 orzeczeń, w roku 2013 – 27 orzeczeń, w roku 2014 już 34 orzeczenia dla tej grupy wiekowej.

Osoby dorosłe, które w okresie ostatnich 3 lat uzyskały stopień niepełnosprawności, to głównie osoby z dwóch grup wiekowych 41-60 lat oraz 60 lat i więcej, które legitymują się wykształceniem podstawowym i zasadniczym oraz nie są zatrudnione, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności według kategorii wieku, wykształcenia, zatrudnienia

wyszczególnienie Rok wydania orzeczenia	wiek				wykształcenie					zatrudnienie	
	16- 25	26- 40	41- 60	60 i więcej	mniej	podstaw	zasadnic	średnie	wyższe	tak	nie
2012	60	65	203	208	31	244	116	112	33	86	450
2013	51	55	222	215	23	241	126	113	40	102	441
2014	58	57	204	165	13	199	114	118	40	87	397

Źródło: dane Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kolnie

Dane te są związane z charakterystyką powiatu kolneńskiego, złożonego głównie z obszarów wiejskich oraz spadającą wraz z wiekiem sprawnością osób, które chcąc korzystać z różnych form pomocy muszą legitymować się statusem osoby niepełnosprawnej w sensie prawnym.

Zespół ustala trzy stopnie niepełnosprawności, które stosuje się do realizacji celów określonych ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych:

- znaczny, do którego zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagająca, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji;
- umiarkowany, do którego zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej lub częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych;
- lekki, do którego zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaka wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną

sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

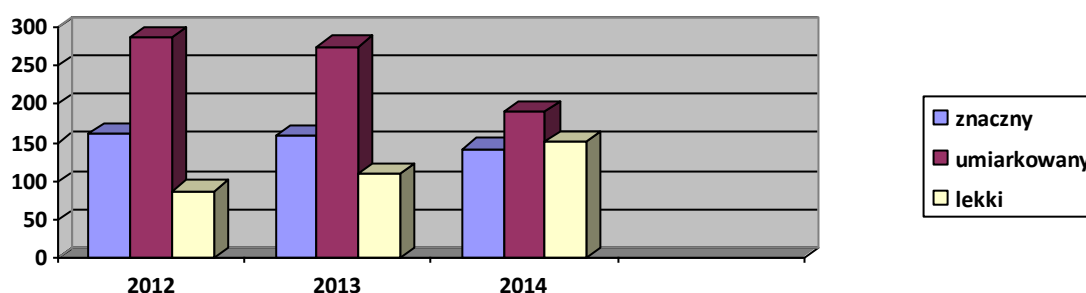
Tabela 24. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w latach 2012 – 2014 według przyczyny niepełnosprawności

Przyczyny niepełnosprawności	2012				2013				2014			
	Stopień niepełnosprawności			razem w 2012	Stopień niepełnosprawności			razem w 2013	Stopień niepełnosprawności			razem w 2014
	znaczny	umiarkowany	lekki		znaczny	umiarkowany	lekki		znaczny	umiarkowany	lekki	
01-U	2	11	2	15	3	13	3	19	2	6	3	11
02-P	20	27	7	54	13	20	5	38	13	23	11	47
03-L	0	5	21	26	5	9	28	42	2	9	25	36
04-O	3	2	3	8	3	1	3	7	6	1	1	8
05-R	44	130	30	204	40	131	43	214	33	80	65	178
06-E	1	6	2	9	0	3	3	6	0	2	5	7
07-S	19	41	10	70	18	43	13	74	10	29	15	54
08-T	4	4	2	10	7	4	2	13	10	4	2	16
09-M	17	18	3	38	17	13	1	31	12	5	6	23
10-N	44	18	2	64	42	19	4	65	43	21	6	70
11-I	7	24	6	37	11	19	4	34	11	10	12	33
12-C	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
Razem	161	287	88	536	159	275	109	543	142	191	151	484

Źródło: dane Powiatowego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kolnie

Wykres 23. Liczba wydanych orzeczeń według stopnia niepełnosprawności

orzeczenia według stopnia niepełnosprawności w latach 2012, 2013 2014

Źródło: opracowanie własne

Wśród ogółu orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, w badanym okresie zdecydowanie najwięcej j stanowiły orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, liczba tych orzeczeń w roku 2012 wynosiła 287, natomiast w 2013 r. - 275 , w roku 2014 liczba ta zmniejszyła się do 191, ale spadek ten wiąże się ze spadkiem ogółu wydanych w tym roku orzeczeń. Ogółem najmniej wydano orzeczeń z lekkim stopniem jednakże obserwuje się wyraźną tendencję wzrostu ponieważ w roku 2012 wydano takich orzeczeń 88, w 2013 r. - 109, natomiast w roku 2014 już 151. Relacje pomiędzy stopniem niepełnosprawności, a liczbą wydanych orzeczeń przedstawia powyższy wykres.

Głównymi przyczynami zakwalifikowania do osób niepełnosprawnych są schorzenia narządu ruchu. W roku 2012 z tego tytułu wydano 204 orzeczenia (co stanowi 38,06 % ogółu) w 2013 – 2014 (39,42%), natomiast w 2014 r.(36,78%). Kolejnym rodzajem dysfunkcji, które stanowią powód wydania orzeczenia są schorzenia neurologiczne oraz schorzenia układu krążenia .

Tabela 25. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w latach 2012 – 2014 według przyczyny niepełnosprawności (osoby do 16 roku życia)

Przyczyny niepełnosprawności	2012	2013	2014
	Liczba wydanych orzeczeń	Liczba wydanych orzeczeń	Liczba wydanych orzeczeń
01-U	7	2	2
02-P	0	0	1
03-L	6	7	9
04-O	2	4	0
05-R	9	5	11
06-E	4	2	3
07-S	5	1	3
08-T	3	1	2
09-M	1	6	1
10-N	12	9	13
11-I	8	14	9
12-C	12	10	12
Razem	69	61	66

Źródło: dane Powiatowego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kolnie

Wśród osób do 16 roku życia w badanym okresie liczba wydanych orzeczeń utrzymywała się na podobnym poziomie, malejąc w roku 2013, na rzecz wzrostu w roku 2014. Najczęstszymi przyczynami wydania orzeczeń o niepełnosprawności były schorzenia neurologiczne oraz schorzenia z tytułu całościowych zaburzeń rozwojowych. W roku 2014 nastąpił wyraźny wzrost orzeczeń wydanych z tytułu schorzeń układu ruchu.

Z danych Powiatowego Zespołu Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wynika również, że największą grupą wiekową osób do 16 roku życia, wobec której orzekana jest niepełnosprawność, są dzieci i młodzież w wieku szkolnym od 8 do 16 roku życia, gdzie w roku 2012 wydano 26 orzeczeń, w roku 2013 – 27 orzeczeń, w roku 2014 już 34 orzeczenia dla tej grupy wiekowej.

Orzeczenie ustalające stopień niepełnosprawności stanowi podstawę przyznania różnego rodzaju ulg, uprawnień oraz form pomocy w sferze społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Tabela 26. Liczba złożonych wniosków o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności

wyszczególnienie	2012	2013	2014
Cel złożenia wniosku			
Odpowiednie zatrudnienie	49	71	125
szkolenie	2	0	0
Uczestnictwo w terapii zajęciowej	6	6	10
Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	57	84	62
Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji/korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych	210	144	108
Zasiłek stały	0	0	0
Zasiłek pielęgnacyjny	203	193	148
Korzystanie z karty parkingowej	40	59	48
inne	25	25	21
Razem	592	582	522

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kolnie.

Wśród osób, powyżej 16 roku życia, które złożyły wniosek o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności najczęściej było tych, które za cel wydania orzeczenia podały uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego oraz korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji. Często przyczyną ubiegania się o wydanie orzeczenia była też konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz korzystanie z karty parkingowej. Wyraźny wzrost w zakresie przyczyn, które stanowiły podstawę złożenia wniosku odnotowuje się w zakresie odpowiedniego zatrudnienia, co niewątpliwie wiąże się z możliwością uzyskania uprawnień, jakie wynikają z zatrudniania osób niepełnosprawnych zarówno po stronie pracownika jak też pracodawcy.

Tabela 27. Liczba złożonych wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności u osób przed 16 rokiem życia.

wyszczególnienie			
Cel złożenia wniosku	2012	2013	2014
Zasiłek stały	20	22	12
Zasiłek pielęgnacyjny	66	60	62
inne	0	0	5
Razem	86	82	79

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kolnie

Wśród osób, do 16 roku życia, najczęstszą podstawą złożenia wniosku były potrzeby w zakresie uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego, co przedstawia poniższa tabela.

Pomoc Ośrodków Pomocy Społecznej na rzecz osób z niepełnosprawnością na terenie powiatu kolneńskiego

Ośrodki Pomocy Społecznej są jednostkami organizacyjnymi samorządów gminnych, realizującymi statutowo zadania gmin w zakresie pomocy społecznej. Wśród grup osób objętych pomocą tychże jednostek są osoby z niepełnosprawnością oraz rodziny osób niepełnosprawnych. Wachlarz świadczeń udzielanych tej grupie mieszkańców powiatu przez OPS-y jest szeroki i realizowany w szczególności o ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej i ustawę z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych. Poniższe tabele przedstawiają formy pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym przez OPS-y w latach 2012 - 2014.

Tabela 28 Liczba zasiłków pielęgnacyjnych udzielonych przez ośrodki pomocy społecznej powiatu kolneńskiego w latach 2012-2014

Wyszczególnienie gmina	zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka			zasiłek pielęgnacyjny dla osób w wieku pow. 16 roku życia o znacznym stopniu			zasiłek pielęgnacyjny dla osób w wieku pow. 16 roku życia o umiarkowanym stopniu		
	liczba świadczeń			liczba świadczeń			liczba świadczeń		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Grabowo	300	374	372	401	376	390	244	254	265
Mały Płock	215	201	199	408	398	366	399	405	389
Gmina Kolno	323	331	322	804	750	680	746	765	774
Stawiski	342	324	314	947	888	842	214	221	206
Turośl	293	308	270	294	323	304	327	377	294
Miasto Kolno	408	423	507	1268	1162	1081	1160	1226	1118

Źródło: dane z Ośrodków Pomocy Społecznej powiatu kolneńskiego

Zasiłek pielęgnacyjny jest jednym ze świadczeń rodzinnych, którego celem jest częściowe pokrycie wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Do zasiłku pielęgnacyjnego uprawnione są niepełnosprawne dzieci do 16. roku życia legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności; osoby w wieku powyżej 16 lat legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności; osoby w wieku powyżej 16 lat legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

W badanym okresie największej liczby świadczeń w zakresie wypłaty zasiłków pielęgnacyjnych udzielono zdecydowanie w Mieście Kolno. Liczba udzielonych zasiłków pielęgnacyjnych dla dziecka w tej gminie miała tendencję wzrostową uzyskując największy skok w roku 2014. Wzrost w zakresie udzielonych świadczeń odnotowano też w gminie Grabowo. W pozostałych gminach odnotowano tendencję malejącą. Najwyższe wskaźniki w liczbie świadczeń w zakresie udzielania zasiłku pielęgnacyjnego dla osób powyżej 16 roku życia osiąga Miasto Kolno oraz Gmina Stawiski - w stosunku do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz Gmina Kolno biorąc pod uwagę zarówno osoby ze znacznym, jak też umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne to forma pomocy udzielana przez ośrodki pomocy społecznej przysługująca otoczeniu osób niepełnosprawnych tj. jednemu z rodziców osoby niepełnosprawnej, albo opiekunowi faktycznemu osoby niepełnosprawnej, który w związku z koniecznością opieki nad osobą niepozostającą w związku małżeńskim (chyba, że współmałżonek jest niepełnosprawny w stopniu znacznym) legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji; konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności jeżeli osoby te rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej i nie są osobami pobierającymi emeryturę, rentę, lub podobne

świadczenia. Liczbę świadczeń pielęgnacyjnych udzielonych przez ośrodki pomocy społecznej w powiecie kolneńskim w latach 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Liczba świadczeń pielęgnacyjnych udzielonych przez ośrodki pomocy społecznej powiatu kolneńskiego w latach 2012-2014

Wyszczególnienie gmina	świadczenie pielęgnacyjne		
	2012	2013	2014
Grabowo	362	228	147
Mały Płock	282	163	113
Gmina Kolno	397	280	223
Stawiski	334	246	235
Turośl	166	90	89
Miasto Kolno	614	434	300

Źródło: dane z Ośrodków Pomocy Społecznej powiatu kolneńskiego

Jak wynika z powyższych danych w obserwowanym okresie liczba udzielanych świadczeń w tym obszarze we wszystkich gminach powiatu kolneńskiego wykazuje tendencję malejącą, co wiąże się ze zmianą uregulowań prawnych. Największą liczbę świadczeń odnotowuje się w Mieście Kolno, gminie Stawiski i gminie Kolno. Największy spadek w liczbie udzielonych świadczeń obserwuje się w Mieście Kolno w latach 2012 – 2014 najwyraźniej zaznacza się tu tendencja malejąca, w roku 2012 liczba wypłaconych świadczeń to 614 , gdy w roku 2014 , to już – 300 udzielonych świadczeń oraz gminie Grabowo- w roku 2012 – 362, a w roku 2014 – 147 świadczeń pielęgnacyjnych

Kolejnymi formami pomocy udzielanymi przez ośrodki pomocy społecznej, które wiążą się z niepełnosprawnością są zasiłki okresowe (artykuł 38 ust.1 ustawy o pomocy społecznej oraz zasiłki stałe (art. 37 ust.1 tejże ustawy). Uprawnienie do uzyskania tych form pomocy jest uzależnione od wysokości dochodu osoby w stosunku do obowiązującego kryterium dochodowego określonego ustawą. Liczbę

osób , którym udzielono zasiłków w poszczególnych gminach powiatu kolneńskiego w latach 2012 – 2014 przedstawiają poniższe dwie tabele.

Tabela 30. Liczba osób, które korzystały z zasiłku okresowego z tytułu niepełnosprawności udzielanego przez ośrodki pomocy społecznej powiatu kolneńskiego w latach 2012-2014

Wyszczególnienie gmina	Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności		
	2012	2013	2014
Grabowo	0	3	9
Mały Płock	0	0	1
Gmina Kolno	10	12	15
Stawiski	2	3	2
Turośl	2	3	2
Miasto Kolno	0	0	0

Źródło: dane z Ośrodków Pomocy Społecznej powiatu kolneńskiego

W badanym okresie, spośród gmin powiatu kolneńskiego największą liczbę osób korzystających z zasiłku okresowego z tytułu niepełnosprawności odnotowuje się w gminie Kolno. W ciągu ostatnich trzech lat liczba osób korzystających z tej formy pomocy rośnie. Wyraźny wzrost zaobserwowano także w gminie Grabowo.

Tabela 31. Liczba osób, które korzystały z zasiłku stałego udzielanego przez ośrodki pomocy społecznej powiatu kolneńskiego w latach 2012-2014

Wyszczególnienie gmina	Zasiłek stały		
	2012	2013	2014
Grabowo	12	12	11
Mały Płock	10	11	8
Gmina Kolno	25	27	28
Stawiski	51	51	42
Turośl	35	34	29
Miasto Kolno	30	34	31

Źródło: dane z Ośrodków Pomocy Społecznej powiatu kolneńskiego

Najwyższe wskaźniki, co do liczby osób, które korzystały z zasiłku stałego udzielanego przez ośrodki pomocy społecznej powiatu kolneńskiego w latach 2012-2014, odnotowuje się w gminie Stawiski.

Jedna z gmin prowadzi wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego na podstawie umów użyczenia udostępnia sprzęt osobom niepełnosprawnym, mieszkańcom gminy.

Działania powiatu w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych

Zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej wykonują Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowy Urząd Pracy w Kolnie. Zadania te w głównej mierze finansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Wysokość środków Funduszu przypadających według algorytmu na realizację zadań określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.z 2011 r. nr 127, poz. 721 z późn. zm.) według podziału Rady Powiatu Kolneńskiego w latach 2012- 2014 przedstawia poniższa tabela.

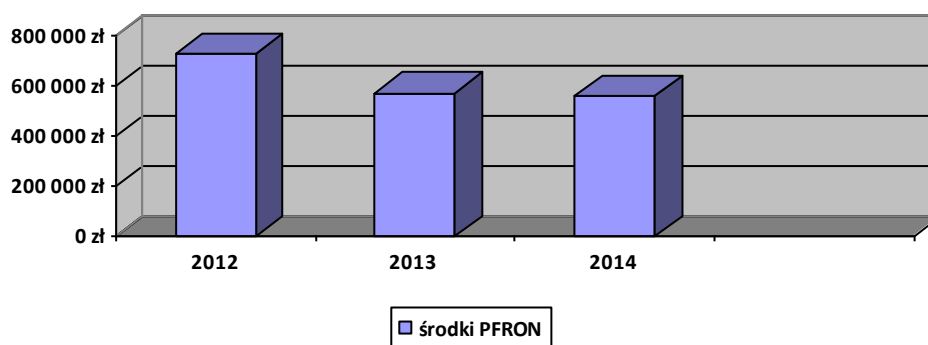
Tabela 32. Wysokość środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przypadająca według algorytmu powiatowi kolneńskiemu w latach 2012 – 2014.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej	50 000 zł	19 810zł	19 947 zł
zadania z zakresu rehabilitacji społecznej	309 729 zł	184 014 zł	168 646 zł
Warsztaty Terapii Zajęciowej	369 900 zł	369 900 zł	369 900 zł
Razem	729 629 zł	573 724 zł	558 493 zł

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie

Wykres 24. Środki PFRON w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne

Wysokość środków PFRON przypadających powiatowi kolneńskiemu według algorytmu na zadania wobec osób niepełnosprawnych w badanym okresie zmniejszyła się. Tendencja spadkowa ma charakter ciągły z wyraźnym zaznaczeniem w roku 2013. Wysokość środków przypadających powiatowi wynika z planu finansowego Funduszu oraz wskaźników powiatu dotyczących liczby osób niepełnosprawnych, wskaźnika częstości niepełnosprawności oraz co warto podkreślić średniej liczby osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu.

Zadania realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym. Zadania te dofinansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, samorządu powiatowego. Należą do nich:

- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
- dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,

- dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny,
- realizacja innych programów PFRON na rzecz osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne zamieszkałe na terenie powiatu kolneńskiego, mogą korzystać z dofinansowanie ze środków Funduszu likwidacji barier funkcjonalnych, jeżeli ich realizacja umożliwi lub w znacznym stopniu ułatwi wykonywanie podstawowych codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem;

na likwidację barier architektonicznych – osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się,

na likwidację barier w komunikowaniu się i technicznych - osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności,

na usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika – osoby niepełnosprawne – jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności.

Wykorzystanie środków Funduszu na dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych w latach 2012 – 2014 przedstawia poniższa tabela

Tabela 33. Dofinansowanie ze środków PFRON likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych w latach 2012-2014 na terenie powiatu kolneńskiego.

Wyszczególnienie	2012		2013		2014	
	Dofinansowanie ze środków PFRON likwidacji barier architektonicznych	9	65 989 zł	8	34 431 zł	5
Dofinansowanie ze środków PFRON likwidacji barier w komunikowaniu się	9	19 267 zł	9	12 819 zł	5	7 346 zł
Dofinansowanie ze środków PFRON likwidacji barier technicznych	3	3 919 zł	3	5 825 zł	3	3 604 zł
Razem	21	89 175 zł	20	53 075 zł	13	38 967 zł

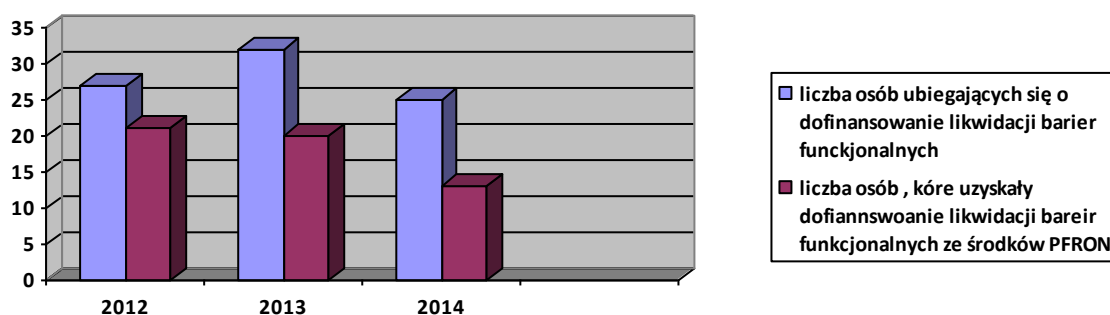
Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie.

W badanym okresie z dofinansowania ze środków PFRON w zakresie likwidacji barier funkcjonalnych skorzystało łącznie 54 osoby na kwotę 181 217 zł. Najwięcej osób uzyskało dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych. W zakresie dofinansowania ze środków Funduszu obserwuje się tendencję spadkową z

zaznaczeniem roku 2014. Tendencja ta związana jest z wysokością środków Funduszu przeznaczoną na realizację tego obszaru pomocy.

Poniższy wykres przedstawia liczbę wnioskodawców ubiegających się o dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych i liczbę osób, które uzyskały dofinansowanie ze środków Funduszu w latach 2012 – 2014.

Wykres 25. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z dofinansowania ze środków PFRON likwidacji barier funkcjonalnych w latach 2012 -2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie

Jak wynika z przedstawionych danych liczba osób ubiegających się jest znacznie wyższa, od liczby osób, które skorzystały z tej formy pomocy. Dysproporcja jest wyraźnie widoczna w 2013 i 2014 rok.

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze jest kolejną formą pomocy realizowaną przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie ze środków PFRON. Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane jest na podstawie odrębnych przepisów. Osoba niepełnosprawna nabywając przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze określone w rozporządzeniu ministra zdrowia nabywa możliwość dofinansowania z dwóch źródeł - NFZ oraz PFRON. Adresatami dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny są osoby, w przypadku których zachodzi potrzeba prowadzenia rehabilitacji w warunkach domowych.

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze dorosłych oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w latach 2012-2014 przedstawia tabela poniżej.

Tabela 34. Dofinansowanie ze środków PFRON zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze w latach 2012-2014.

Wyszczególnienie	2012		2013		2014	
	Środki wykorzystane	Liczba osób	Środki wykorzystane	Liczba osób	Środki wykorzystane	Liczba osób
Dorośle osoby niepełnosprawne	127 894 zł	158	77 325 zł	137	73 607 zł	113
Dzieci i młodzież niepełnosprawna	27 510 zł	29	19 029 zł	21	30 644 zł	18
Mieszkańcy wsi (z wiersza ogółem)	88 384 zł	105	65 970 zł	96	51 501 zł	68
Ogółem	155 404 zł	187	96 354 zł	158	104 251 zł	131

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie

W okresie od roku 2012 do końca roku 2014 z dofinansowania w wymienionym zakresie skorzystało 476 osób, kwota dofinansowania ze środków Funduszu wyniosła 356 009 zł. Wykorzystanie środków Funduszu ogółem w badanym okresie spada zarówno pod względem liczby osób jak też wysokości środków wykorzystanych. Liczba dzieci i młodzieży korzystających z dofinansowania w badanym obszarze w roku 2012 wynosi 29 osób, co stanowi 15,51 % ogółu, w 2013 roku – 21 osób (13,29 % ogółu), w 2014 r. – 13,74 %.

Turnus oznacza zorganizowaną formę aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie udziela dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym osobom niepełnosprawnym ze środków PFRON. Tabela poniżej przedstawia charakterystykę oraz liczbę osób niepełnosprawnych, które skorzystały z turnusów rehabilitacyjnych w latach 2012-2014.

Tabela 35. Dofinansowanie ze środków PFRON turnusów rehabilitacyjnych w latach 2012-2014.

wyszczególnienie	2012		2013		2014	
	Środki wykorzystane	Liczba osób	Środki wykorzystane	Liczba osób	Środki wykorzystane	Liczba osób
Dorośle osoby niepełnosprawne	48589	52	19 181 zł	20	0	0
Opiekunowie dorosłych osób niepełnosprawnych	6453	10	1 837 zł	3	0	0
Dzieci młodzież niepełnosprawna	5 808	6	8 964 zł	9	14 468	14
Opiekunowie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	2 584	4	3 320 zł	5	8 957	13
Razem	63 434	72	33 302 zł	37	23 425	27

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie

W obserwowanym okresie w okresie trzech lat z dofinansowania Funduszu do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym skorzystało łącznie 136 osób. Kwota środków Funduszu w powiecie kolneńskim wydatkowana w tym okresie to 120 161 zł. W roku 2014 osoby dorosłe nie korzystały z dofinansowania do turnusu rehabilitacyjnego. Powyższe dane wskazują na wzrost liczby dzieci i młodzieży korzystającej z dofinansowania wraz z opiekunami. W roku 2012 to łącznie z opiekunami 10 osób, a w roku 2014 – 27 osób.

O dofinansowanie ze środków Funduszu organizacji sportu, kultury i turystyki dla osób niepełnosprawnych mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej. Środki PFRON wykorzystane na realizację wymienionego zadania przedstawia poniższa tabela.

W latach 2012 - 2014 wydano 4 851 zł na dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Tabela 36. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

lata	Dofinansowanie imprez (zł)	Ilość osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy	
		Ogółem	W tym mieszkańcy wsi
2012	1 600	95	59
2013	1251	80	41
2014	2000	111	51

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie

W roku 2014 odnotowuje się wzrost liczby osób niepełnosprawnych, które skorzystały z działań w obszarze sportu, kultury i rekreacji realizowanych tym obszarze. Liczba mieszkańców wsi waha się od 62 % ogółu w roku 2012 poprzez 51,25 % w roku 2013 i 45,95% ogółu osób niepełnosprawnych w roku 2014.

Do podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zalicza się uczestnictwo tych osób w warsztatach terapii zajęciowej,

Warsztat oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Realizacja przez warsztat tego celu odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej; psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Na terenie powiatu kolneńskiego funkcjonuje jedna tego typu jednostka prowadzona przez Fundację Vita Familiae – Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kolnie Liczbę uczestników oraz ilość wydanych środków na dofinansowanie WTZ w latach 2012 - 2014 obrazuje poniższa tabela.

Tabela 37. Dofinansowanie warsztatów terapii zajęciowej.

Lata	Ilość uczestników	Dofinansowanie w zł		
		ogółem	Środki PFRON	Środki samorządu powiatowego
2012	25	410 947	369 847	41 100
2013	25	410 891	369 797	41 094
2014	25	409 916	368 821	41 095

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kolnie funkcjonują od roku 2004. Obejmują swoim wsparciem 25 osób niepełnosprawnych z terenu powiatu kolneńskiego. Prowadzone są

od roku 2010 przez Fundację Vita Familie. Zajęcia odbywają się w ramach pięciu pracowni. Mają przede wszystkim na celu poprawę ogólnego rozwoju i poprawę sprawności fizycznej, naukę umiejętności społecznych i umiejętności życia codziennego oraz rozwijanie kontaktów interpersonalnych uczestników. Budżet jednostki pokrywany jest w 90 % ze środków PFRON oraz 10 % ze środków powiatu kolneńskiego.

Powiat kolneński przystąpił w 2012 roku do realizacji pilotażowego programu PFRON „Aktywny Samorząd”. Bezpośrednim realizatorem jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie. Głównym celem programu „Aktywny Samorząd” jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. W ramach programu w roku 2012 wsparcie uzyskało 2 beneficjentów poprzez udzielenie dofinansowania do zakupu oraz naprawy wózka z napędem elektrycznym.

Program realizowano również w roku 2013 oraz w 2014 r.. Wsparciem objęto osoby niepełnosprawne w dwóch modułach pomocy:

- Moduł I mający na celu likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w niżej wymienionych obszarach:

Obszar A zadanie nr 1 pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu

Zadanie nr 2 - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B

Obszar B zadanie nr 1 - Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania

Zadanie nr 2 - dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego sprzętu elektronicznego i oprogramowania

Obszar C Zadanie nr 1 - pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym zadanie nr 2 - Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka o napędzie elektrycznym

Zadanie nr 3 - Pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości Zadanie nr 4 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy

Obszar D - Dofinansowanie lub refundacja kosztów opieki nad osobą zależną (opłata za pobyt dziecka w żłobku, przedszkolu albo inny koszt zapewnienia opieki nad dzieckiem);

- Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Zestawienie liczby zrealizowanych umów oraz wydatkowanych kwot ze środków Funduszu w programie Aktywny Samorząd w latach 2013 i 2014 przedstawia poniższa tabela

Tabela 38. dofinansowanie ze środków PFRON programu Aktywny Samorząd w latach 2013 - 2014.

Wyszczególnienie moduł	2013		2014	
	Liczba umów	Kwota	Liczba umów	kwota
Obszar A - 1	1	1651	0	0
Obszar A -2	0	0	0	0
Obszar B -1	3	30 088	2	15066
Obszar B - 2	1	2000	1	2 000
Obszar C - 1	1	15480	2	27 000
Obszar C - 2	0	0	0	0
Obszar C – 3	1	11 033	0	0
Obszar C- 4	0	0	0	0
Obszar D	0	0	1	1360
Modul II	23	53 160	22	62 835
Razem	30	113 412	28	108 261

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie

W ramach obu modułów programu zrealizowano w roku 2013 - 30 umów na kwotę 113 412 zł, natomiast w roku 2014 – 28 umów na kwotę 108 261 . Powyższe dane wskazują, iż największe zainteresowanie wśród wnioskodawców budzi moduł II programu umożliwiający dofinansowanie osobom niepełnosprawnym zamieszkującym na terenie powiatu kolneńskiego dofinansowanie kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym.

Powiat kolneński był również realizatorem programu PFRON „Wyrównywania różnic między regionami II”. Celem strategicznym programu jest wyrównanie szans osób niepełnosprawnych, zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej.

W roku 2012 zakończono realizację dwóch projektów złożonych w 2011 r. w ramach „Programu Wyrównywania różnic między regionami II” W ramach Programu zakończono i rozliczono realizację dwóch projektów:

1. Projekt Gminy Mały Płock pn. „Zakup autobusu przeznaczonego do dowozu niepełnosprawnych mieszkańców gminy Mały Płock” kwota środków PFRON faktycznie wykorzystana na realizację projektu: 215 250,00 zł.
2. Projekt Szpitala ogólnego w Kolnie pn. „Szpital bez barier” kwota środków PFRON faktycznie wykorzystana na realizację projektu: 115 970,55 zł.

W roku 2014 w ramach „Programu Wyrównywania różnic między regionami II”:

- ze środków PFRON dofinansowano realizację projektu Gminy Stawiski pn. „Zakup autobusu przeznaczonego do przewozu osób niepełnosprawnych zamieszkujących gminę Stawiski” w kwocie 200 000 zł.
- podpisano umowę na realizację projektu Fundacji Vita Familiae pod nazwą ”Zakup autokaru na potrzeby WTZ” na kwotę dofinansowania ze środków PFRON 116 000 zł. Projekt zrealizowano w 2015 r.

W roku 2013 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie realizowało projekt pn. „Rozwijam skrzydła” stanowiący kontynuację projektu rozpoczętego w 2008 r., finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. W projekcie tym w roku 2013 uczestniczyły 4 osoby

niepełnosprawne. Osoby te objęte zostały różnymi formami wsparcia mającymi na celu przede wszystkim przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wzrost zdolności do zatrudnienia. Do tzw. instrumentów aktywnej integracji, które zastosowano wobec osób niepełnosprawnych należały m.in.: indywidualne lub grupowe doradztwo zawodowe, indywidualne poradnictwo psychologiczne, kursy zawodowe, udział w zajęciach aktywnej rehabilitacji, treningi kompetencji i umiejętności społecznych.

Ewidencję osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne lub poszukujące pracy i nie pozostające w zatrudnieniu prowadzi Powiatowy Urząd Pracy w Kolnie. Strukturę osób ewidencjonowanych przedstawia tabela poniżej.

Tabela 39. Liczb osób niepełnosprawnych pozostających w ewidencji powiatowego Urzędu Pracy w Kolnie w latach 2012 – 2014

wyszczególnienie		2012	2013	2014
Liczba osób niepełnosprawnych	bezrobotni	69	59	62
	poszukujący pracy i nie pozostający w zatrudnieniu	14	17	13
Miejsce zamieszkania	miasta	51	49	40
	wieś	32	27	35
Stopień niepełnosprawności	Znaczny	5	3	2
	umiarkowany	43	37	40
	lekki	35	36	33
płeć	kobiety	48	38	32
	mężczyźni	35	38	43
wykształcenie	wyższe	2	3	7
	Policealne i średnie zawodowe	18	19	17
	Średnie ogólnokształcące	6	4	2
	Zasadnicze zawodowe	36	22	24
	gimnazjalne	2	1	3
	Podstawowe i podstawowe nieukończone	19	27	22
Staż pracy	do 1 roku	11	16	11
	1-5 lat	10	12	10
	5-10 lat	13	10	12
	10-30 lat	30	25	25
	30 lat i więcej	2	2	2
	bez stażu	17	11	15

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kolnie

W ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w latach 2012 – 2014 największą liczbę osób bezrobotnych niepełnosprawnych odnotowano w roku 2012, w roku 2013, liczba ta spadła do 59, natomiast w roku 2014 delikatnie wzrosła do 62 osób. Poszukujący pracy i niepozostający w zatrudnieniu w największej liczbie zarejestrowani byli w roku 2013. Koniec roku 2014 przyniósł spadek tej liczby do 13 osób. Liczba osób rejestrujących się w ewidencji to w większości mieszkańcy miast. W badanym okresie rośnie liczba zarejestrowanych mężczyzn. Największą grupę wśród osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotni i poszukujący pracy i nie pozostający w zatrudnieniu w latach 2012 – 2014 stanowią osoby z niskim poziomem wykształcenia - z wykształceniem zasadniczym zawodowym, podstawowym i podstawowym nieukończonym i stażem pracy od 10 do 30 lat pracy. W obserwowanym okresie rośnie liczba osób ewidencjonowanych z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Aktywizacja zawodową finansowaną z Funduszu Pracy Powiatowy Urząd Pracy w Kolnie obejmuje osoby niepełnosprawne bezrobotne. Formy tej aktywizacji to staże, skierowania do zatrudnienia w ramach robót publicznych, refundacji pracodawcy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej.

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, pochodzących ze środków PFRON skierowane do osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu realizuje Powiatowy Urząd Pracy w Kolnie. Poniższa tabela przedstawia liczbę osób niepełnosprawnych, które skorzystały ze środków PFRON oraz wysokość wydatkowanych w tym zakresie środków.

Tabela 40. Dofinansowanie ze środków PFRON zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej w latach 2012-2014 (ze środków przypadających wg algorytmu)

Rodzaj dofinansowania	2012		2013		2014	
	Środki wykorzystane w zł	Liczba osób	Środki wykorzystane w zł	Liczba osób	Środki wykorzystane w zł	Liczba osób
Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy	49 872	7	19 805	5	19 947	5

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie

Środki PFRON w zakresie rehabilitacji zawodowej w przedstawionym okresie były wykorzystane na zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy, w tym obszarze na staże skierowano w roku 2012 – 7 osób, w roku 2013 - 5, oraz w roku 2014 – 5 osób.

Na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie działa Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych, która została powołana przez Starostę Powiatu Kolneńskiego. Do zakresu działania Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób

Niepełnosprawnych należy inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, realizacja praw osób niepełnosprawnych, opiniowanie projektów programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ocena realizacji programów, oraz opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych. Członkowie Społecznej Rady opiniują również projekty uchwał Rady Powiatu dotyczące problematyki osób niepełnosprawnych.

Działania na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej są realizowane także przez Poradnię Psychologiczno Pedagogiczną w Kolnie. Celem poradni jest udzielanie

dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno – pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także udzielania rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno – pedagogicznej w zakresie wychowania i kształcenia dzieci i młodzieży. Z szerokiego spektrum wyróżnić należy prowadzone przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną indywidualne zajęciami wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. Poradnia prowadzi grupowe zajęcia dla dzieci z niepełnosprawnością stymulujące rozwój poznawczy, ruchowy i komunikację werbalną. Jednostka prowadzi także grupy wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych oraz grupowe zajęcia ogólnorozwojowe dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w wieku szkolnym oraz grupowe zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.

2.6 Wsparcie rodziny i piecza zastępcza.

Wejście w życie z dniem 1 stycznia 2012r. ustawy z dnia 9.06.2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, spowodowało, iż zarówno gminne jak i powiatowe jednostki pomocy społecznej, zobligowane zostały do podjęcia dodatkowych działań o charakterze profilaktycznym i zaradczym, wobec rodzin biologicznych i zastępczych.

Zgodnie z art. 8 w/w ustawy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

2. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- 1) pracy z rodziną;
  - 2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.
3. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania:

- 1) instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny;
- 2) placówek wsparcia dziennego;
- 3) rodzin wspierających.

W Powiecie Kolneńskim w 2014 roku, 290 rodzin zostało objętych wsparciem przez Ośrodki Pomocy Społecznej w związku z problemami opiekuńczo wychowawczymi i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

W myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodziny przeżywające trudności opiekuńczo wychowawcze mogą zostać objęte wsparciem asystenta rodziny.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;

- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku,
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.3)), lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Z przeprowadzonej analizy danych wynika, że w 2014r. trzy ośrodki pomocy społecznej tj. OPS w Stawiskach, OPS w Turośli i Mops w Kolnie zatrudniały po 1 asystencie rodziny. Asystenci wspierali swoją opieką 42 rodziny z terenu powiatu kolneńskiego.

W roku 2015 tylko dwa ośrodki z terenu powiatu tj. OPS w Grabowie i OPS w Małym Płocku nie posiadają asystentów rodziny. Pozostałe ośrodki pomocy Społecznej zatrudniają po 1 asystencie. Łącznie asystenturą rodzinną objętych jest 48 rodzin.

Niewątpliwym problemem w realizacji tego zadania, jest motywacja rodzin dysfunkcyjnych do współpracy z asystentem rodziny i wyrażenie przez nie zgody na pracę z tymi specjalistami. Należałoby zatem przeprowadzić, szczegółową diagnozę

rodzin w tym kierunku, aby oszacować rzeczywiste potrzeby kadrowe i skutecznie przeciwdziałać niepożądanym zachowaniom opiekuńczo – wychowawczym rodzin.

Ustawodawca w art. 29 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje na możliwość objęcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu tych funkcji, pomocą rodziny wspierającej. Celem takiego wsparcia jest pomoc rodzinie w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Role rodziny wspierającej pełnić mogą rodziny zamieszkujące w sąsiedztwie, które są lub nie spokrewnione z dzieckiem.

Rodzinę taką ustanawia wójt, burmistrz po uzyskaniu pozytywnej opinii o kandydatach na rodzinę wspierającą od kierownika OPS.

W powiecie kolneńskim nie zostały dotychczas ustanowione rodziny wspierające.

Idea powoływania do życia rodzin wspierających ma na celu nie tylko wspieranie rodzin dysfunkcyjnych, ale również podnoszenie aktywności społecznej, wrażliwości i współodpowiedzialności za lokalne społeczeństwo. Znamiennym zatem jest podjęcie działań zmierzających do zachęcania rodzin w środowisku lokalnym w wypełnianiu ról społecznych. Przewidywanym efektem takich działań może być zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej a w konsekwencji zmniejszenie nakładów gmin na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej.

Z uzyskanych informacji z ośrodków pomocy społecznej wynika, że gminy dla zorganizowania pomocy dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej upatrują szansy w:

1. zatrudnianiu specjalistów do pracy z rodziną (asystentów, psychologów, terapeutów)
2. uruchamianiu świetlic środowiskowych i klubów młodzieżowych, świetlic socjoterapeutycznych oraz innych placówek wsparcia dziennego,
3. prowadzeniu grup wsparcia.

Zadania Powiatu w zakresie pieczy zastępczej wykonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie, które zostało wyznaczone na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zarządzeniem Starosty

Do zadań własnych powiatu należy m.in.:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
  - a) grup wsparcia,
  - b) specjalistycznego poradnictwa;
- 8) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 10) prowadzenie rejestru danych o osobach:
  - a) zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka,

- b) pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka;
- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 12) finansowanie:
- a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo – wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo – terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
  - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo – wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne,
  - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego;
- 13) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (który stosowany jest w urzędach administracji publicznej realizujących zadania w zakresie określonym w ustawie, stanowią integralne części systemów teleinformatycznych stosowanych do realizacji świadczeń rodzinnych określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych).

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- 1) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi przyjętego przez Radę Ministrów,
- 2) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej dzieci cudzoziemców mających miejsce zamieszkania w RP.

Od stycznia 2012 roku w związku z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. rodzina zastępcza:

- 1) spokrewniona,
- 2) niezawodowa,
- 3) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcje pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,

2. rodzinny dom dziecka

Na terenie Powiatu Kolneńskiego według stanu na dzień 31.12.2014 r. zastępczą formą opieki i wychowania objętych było **24** dzieci, umieszczonych w **18** rodzinach zastępczych, mieszkających na terenie Powiatu Kolneńskiego.

Na 18 rodzin zastępczych składało się:

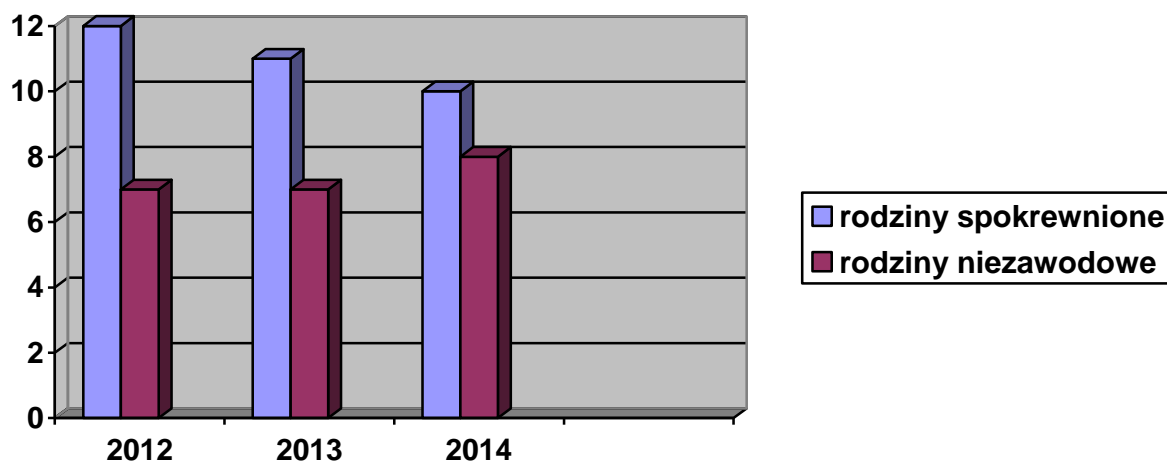
- 1) **10** rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem, w których przebywało **14** wychowanków,
- 2) **8** rodzin niezawodowych, w których opiekę znalazło **10** dzieci.

Tabela 41. Rodzaje rodzin zastępczych i liczba dzieci w nich umieszczonych na przełomie lat 2012 -2014- na dzień 31.12 danego roku

rok	LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH			LICZBA DZIECI W RODZINACH		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Rodziny spokrewnione	12	11	10	17	15	14
Rodziny niezawodowe	7	7	8	9	9	10
Ogółem rodziny	19	18	18	28	24	24

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań WRIPS za lata 2012-2014.

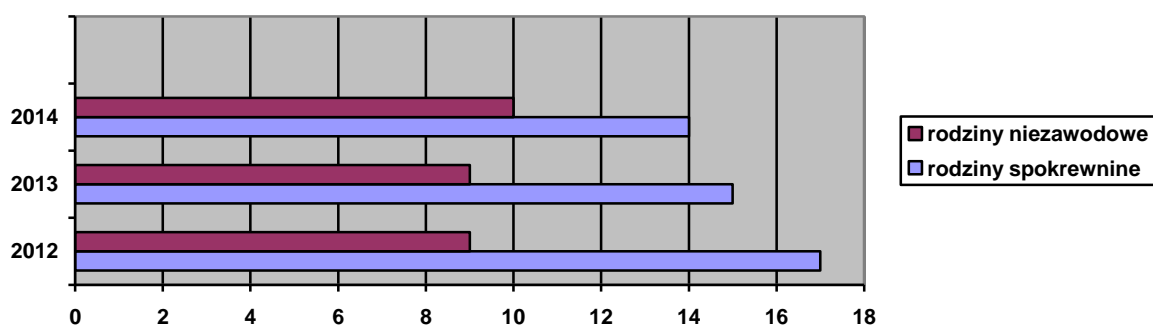
Wykres 26 Liczba rodzin zastępczych w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań WRIPS za lata 2012-2014.

Liczbę dzieci przebywających w rodzinach zastępczych przedstawia wykres nr 27.

Wykres 27. Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w latach 2012-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań WRIPS za lata 2012-2014.

Należy zaznaczyć, że część dzieci z terenu powiatu kolneńskiego - 23 osoby przebywa obecnie w rodzinach zastępczych na terenie innego powiatu tj. ostrowskiego, powiatu ziemskiego łomżyńskiego, grodzkiego łomżyńskiego, wysokomazowieckiego, sejneńskiego i ostrowskiego.

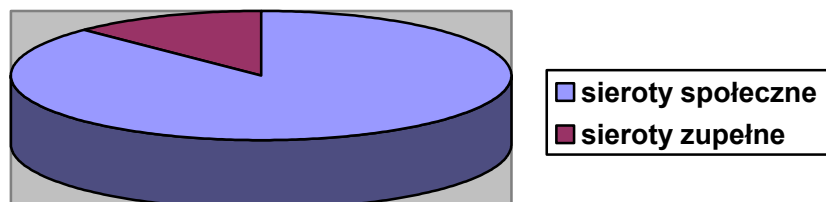
Najczęstszymi przyczynami umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych są: niewydolność wychowawcza rodziców, zaniedbywanie obowiązku sprawowania pieczy nad dzieckiem, nadużywanie alkoholu przez jedno lub oboje rodziców, niezaradność życiowa, brak środków utrzymania, brak odpowiednich warunków mieszkaniowych i inne. Efektem nienależytego wykonywania władzy rodzicielskiej jest najczęściej absencja szkolna, związane z nią dodatkowe kłopoty szkolne dziecka, między innymi powtarzanie klasy, zły stan zdrowia dziecka, zły stan sanitarny i zdrowotny mieszkań, brud, Towarzyszy temu często zaburzony rozwój emocjonalny i brak poczucia bezpieczeństwa. Innym powodem jest zgon rodziców dziecka.

Spośród 24 dzieci przebywających w 2014 roku w rodzinach zastępczych: 21 dzieci to sieroty społeczne, czyli dzieci pozbawione opieki rodziców i 3 sieroty zupełne.

Poniższy wykres przedstawia sytuację rodzinną dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.

Wykres 28. Sytuacja rodzinna dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w roku 2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania GUS PS-02 za rok 2014.

Struktura wiekowa dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w powiecie kolneńskim w 2014r. przedstawia się następująco:

Tabela 42. Dzieci w rodzinach zastępczych według wieku

Wiek dziecka	Ilość dzieci w rodzinach zastępczych
od 0 do 3	0
od 4 do 6	0
od 7 do 13	8
od 14 do 17	14
od 18 do 24	2
RAZEM:	24

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania GUS PS-02 za rok 2014

Rodzinie zastępczej na każde umieszczone dziecko przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:

- 1) 660,00zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w

rodzinie zastępczej spokrewnionej,

- 2) 1000,00zł miesięcznie w przypadku umieszczenia w rodzinie zastępczej zawodowej i rodzinie zastępczej niezawodowej.

Rodzinie zastępczej na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 200 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka.

Rodzinie zastępczej zawodowej na dziecko umieszczone na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 200 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka.

Zawodowa rodzina zastępcza otrzymuje dodatkowo miesięczne wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż kwota 2000 zł miesięcznie, natomiast rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego nie mniej niż 2600zł miesięcznie .

Ponadto w art. 83 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zawarto katalog świadczeń, o które może ubiegać się rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka starosta może przyznać:

- 1) dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka;
- 2) świadczenie na pokrycie:
  - a) niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo,
  - b) kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo.

2. Rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą niezawodową albo zawodową na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi

telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych kosztów przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2, umieszczonych w rodzinie zastępczej wraz z osobami tworzącymi tę rodzinę zastępczą.

3. Środki finansowe, o których mowa powyżej, starosta jest zobowiązany przyznać rodzinie zastępczej zawodowej, w której umieszczono powyżej 3 dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, jeżeli potrzeba przyznania tych środków zostanie potwierdzona w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

4. Rodzinie zastępczej zawodowej starosta może raz do roku przyznać świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego.

Wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej ponosi powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przez umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej.

Ponadto od 1.01.2012 r. gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowania dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowania dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowania dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W tabeli nr 3 przedstawiono wydatki na opiekę i wychowanie dzieci pochodzących z terenu powiatu kolneńskiego, a przebywających w rodzinach zastępczych.

Tabela 43. Koszty utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych ponoszone przez Powiat Kolneński w latach 2012 – 2014

Koszt funkcjonowania rodzin zastępczych w zł			
Rok	2012	2013	2014
Wydatki przeznaczone na utrzymanie dzieci pochodzących z terenu Powiatu Kolneńskiego, a umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu kolneńskiego powiatów na terenie innych powiatów	292167	357922	406025

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań WRiPS za lata 2012-2014.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodziny zastępcze obejmuje się, na ich wniosek, opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W stosunku do rodzin zastępczych nieobjętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wykonuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej.

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- 2) przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka

nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;

3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;

4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;

5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;

7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych.

3.2 Instytucjonalna piecza zastępcza

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego

Placówkę opiekuńczo-wychowawczą prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 190 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza:

- 1) zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;
- 2) realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;
- 3) umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- 4) podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- 5) zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- 6) obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;
- 7) zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych

W związku z tym, że na terenie Powiatu Kolneńskiego nie funkcjonuje placówka opiekuńczo-wychowawcza, dzieci z naszego powiatu są umieszczane w placówkach na terenie innych powiatów.

W placówkach opiekuńczo-wychowawczych według stanu na dzień 31.12.2014r. przebywało 6 dzieci, w tym:

- a) powiat zambrowski – 2 osoby – Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Zambrowie,
- b) miasto Białystok – 1 osoba – Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „DWÓJKA” w Białymstoku,
- c) powiat suwalski – 2 osoby- Dom Dziecka w Pawłówce,
- d) miasto Łomża- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Łomży – 1 osoba

Z każdym z powiatów zawarto stosowne porozumienia w sprawie umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej i ponoszenia wydatków na jego utrzymanie.

Miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej w 2014 r. wynosił 4233,75zł w Domu Dziecka w Pawłówce (Powiat Suwalski), w Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo- Wychowawczych w Zambrowie – 3560,00 zł, w Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej „DWÓJKA” w

Białymstoku – 4347,00zł oraz w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Łomży – 3025,00zł.

Zgodnie z wyżej wymienionymi porozumieniami na utrzymanie dzieci przekazano niżej przedstawione kwoty:

Tabela 44. Koszty utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo wychowawczej

Koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej w zł			
Rok	2012	2013	2014
Łączne roczne wydatki Powiatu Kolneńskiego na utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	275644	287217	269882

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania WRIPS za lata 2012-2014.

Z powyższych danych wynika, że przeciętne koszty utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej z roku na rok wzrastają. Ponadto w sposób jednoznaczny należy stwierdzić, że koszt opieki rodzinnej w przeliczeniu na jednego wychowanka, jest znacznie niższy niż opieki instytucjonalnej, nie mówiąc już o niepodważalnej przewadze opieki rodzinnej, jeżeli chodzi o lepsze warunki prawidłowego rozwoju i wychowania dzieci.

Z tych dwóch względów należy wspierać i rozwijać wszelkie formy rodzicielstwa zastępczego.

Aby zrealizować takie założenie konieczne jest pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze i na prowadzących rodzinne domy dziecka, a jednocześnie zapewnienie im korzystnych warunków do podjęcia opieki. Należy również zapewnić środki finansowe na utworzenie kolejnych rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych i rodzinnych domów dziecka.

3.3. Pomoc dla usamodzielnianych

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą”, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu:

- 1) przyznaje się pomoc na:
  - a) kontynuowanie nauki,
  - b) usamodzielnienie,
  - c) zagospodarowanie;
- 2) udziela się pomocy w uzyskaniu:
  - a) odpowiednich warunków mieszkaniowych,
  - b) zatrudnienia;
- 3) zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

Pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie

jest przyznawana osobie usamodzielnianej, która przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej:

3 lat — w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną;

roku — w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną.

Warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest złożenie wniosku oraz posiadanie zatwierdzonego indywidualnego programu usamodzielnienia, określającego w szczególności:

- zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia,
- sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu przez osobę usamodzielnianą zatrudnienia.

Indywidualny program usamodzielnienia jest opracowywany przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności, a następnie jest zatwierdzany przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Pomoc na kontynuowanie nauki przyznaje się osobie usamodzielnianej, jeżeli kontynuuje naukę:

- w szkole;
- w zakładzie kształcenia nauczycieli;
- w uczelni;
- na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia;
- u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Pomoc na kontynuację nauki przyznaje się na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25 roku życia.

Pomoc przysługuje w czasie trwania odpowiednio roku szkolnego, roku akademickiego, kursu albo przygotowania zawodowego i wynosi 500,00zł miesięcznie.

Wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosi:

- 1) w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną— nie mniej niż 3300 zł,
- 2) w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną:
  - nie mniej niż 6600 zł — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
  - nie mniej niż 3300 zł — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
  - nie mniej niż 1650 zł— jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia, w wysokości nie niższej niż 1500 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż 3000 zł. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej.

W Powiecie Kolneńskim w 2014 r. pomoc w procesie usamodzielnienia udzielana była pełnoletnim wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo – wychowawcze oraz pełnoletnim wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze.

Tabela nr 5 przedstawia ilość usamodzielniających się pełnoletnich wychowanków opuszczających zarówno rodziny zastępcze, jak i placówki opiekuńczo wychowawcze.

Tabela 45. Liczba usamodzielniających się pełnoletnich wychowanków opuszczających zastępcze formy opieki w latach 2012 – 2014

LICZBA PEŁNOLETNICH WYCHOWANKÓW OPUSZCZAJĄCYCH ZASTĘPCZE FORMY OPIEKI I KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY			
rok	2012	2013	2014
Rodziny zastępcze	11	8	10
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	4	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania WRIPS za lata 2012-2014.

Udzielona pomoc dla wychowanków opuszczających zastępcze formy opieki, w tym wysokość oraz formę udzielanej pomocy przedstawia tabela nr 6.

Tabela 46. Koszty poniesione przez Powiat Kolneński na usamodzielniających się wychowanków opuszczających zastępcze formy opieki w latach 2012 – 2014

Rok	2012		2013		2014	
	placówki opiekuńczo - wychowawcze	rodziny zastępcze	placówki opiekuńczo - wychowawcze	rodziny zastępcze	placówki opiekuńczo - wychowawcze	rodziny zastępcze
pomoc na kontynuowanie nauki	0	35099	8887	32287	8000	28282
pomoc na usamodzielnienie	0	9882	0	0	0	11529
pomoc rzeczowa na zagospodarowanie	0	0	0	0	0	4941

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania WRIPS za lata 2012-2014.

2.7. Przemoc w rodzinie.

W powiecie kolneńskim, we wszystkich gminach zostały powołane Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Dzięki współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie z Zespołami Interdyscyplinarnymi z powiatu kolneńskiego, Komendą Powiatową Policji w Kolnie, Prokuraturą Rejonową w Kolnie oraz Sądem Rejonowym w Łomży VII Zamiejscowy Wydział Karny w Kolnie, zebrano dane dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie kolneńskim z okresu od 2012r. – do połowy 2015r., które posłużyły do zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie w powiecie kolneńskim.

Poza tym, w latach 2012 – I połowie 2015, udzielono całodobowego schronienia w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kolnie 56 osobom, co również będzie pomocne w diagnozowaniu problemu przemocy w rodzinie.

1. Liczba założonych Niebieskich Kart i zakończonych procedur NK

Tabela 47. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w Grabowie

Liczba założonych Niebieskich Kart				
		2012	2013	2014
LZI w Grabowie	OPS	0	0	0
	KPP	1	4	4
	GKRPA	0	0	0
	Służba zdrowia	0	0	0
	Oświata	0	0	0
	PCPR	0	1	1
RAZEM		1	5	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z ZI w Grabowie

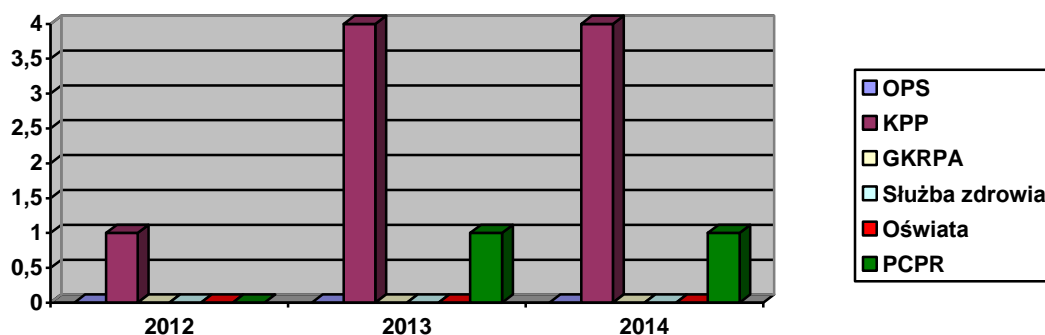
Liczba zakończonych procedur NK przez ZI w Grabowie:

2012 r. – 1,

2013 r. – 5,

2014 r. – 5.

Wykres 29. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w Grabowie

Tabela 48. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w gminie Kolno

Liczba założonych Niebieskich Kart				
		2012	2013	2014
LZI w gminie Kolno	GOPS	7	9	3
	KPP	10	13	15
	GKRPA	0	1	0
	Służba zdrowia	0	0	1
	Oświata	0	0	0
	PCPR	4	4	1
	RAZEM	21	27	20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z ZI w gminie Kolno

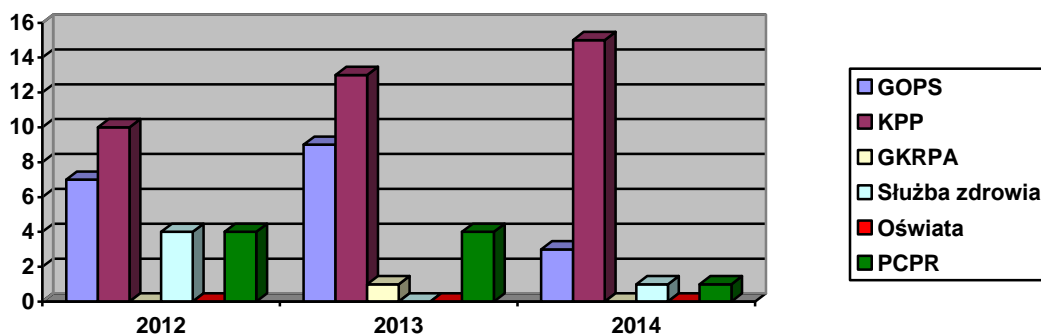
Liczba zakończonych procedur NK przez ZI w gminie Kolno:

2012 r. – 14,

2013 r. – 20,

2014 r. – 15.

Wykres 30. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w gm. Kolno

Tabela 49. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w Małym Płocku

Liczba założonych Niebieskich Kart				
		2012	2013	2014
LZI w Małym Płocku	OPS	1	1	0
	KPP	10	9	21
	GKRPA	0	0	0
	Służba zdrowia	0	0	0
	Oświata	0	0	0
	PCPR	5	2	0
RAZEM		16	12	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z ZI w Małym Płocku

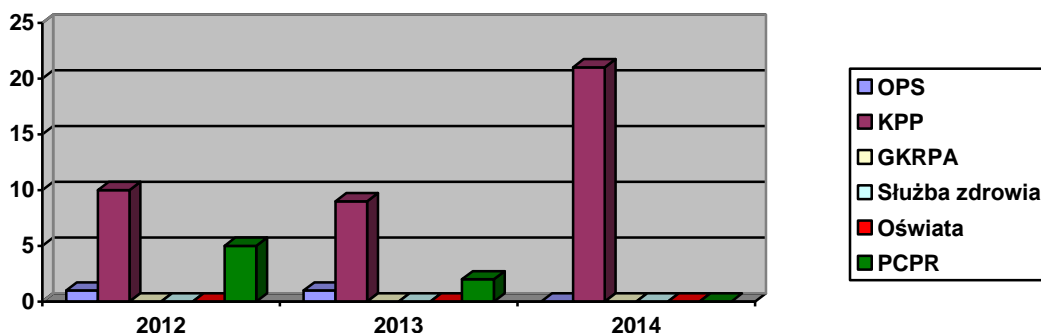
Liczba zakończonych procedur NK przez ZI w Małym Płocku:

2012 r. – 15,

2013 r. – 8,

2014 r. – 17.

Wykres 31. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w Małym Płocku

Tabela 50. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w Stawiskach.

Liczba założonych Niebieskich Kart				
		2012	2013	2014
LZI w Stawiskach	OPS	0	2	0
	KPP	11	12	22
	GKRPA	0	0	0
	Służba zdrowia	0	0	0
	Oświata	0	0	0
	PCPR	0	0	0
RAZEM		11	14	22

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z ZI w Stawiskach

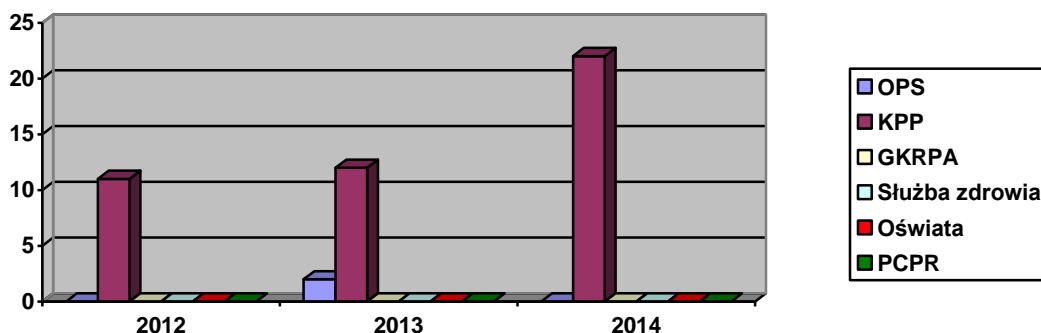
Liczba zakończonych procedur NK przez ZI w Stawiskach:

2012r. – 4,

2013r. – 13,

2014r. – 25.

Wykres 32. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w Stawiskach.

Tabela 51. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w Turośli

Liczba założonych Niebieskich Kart				
		2012	2013	2014
LZI w Turośli	OPS	1	0	1
	KPP	6	2	12
	GKRPA	0	0	0
	Służba zdrowia	1	0	0
	Oświata	0	1	0
	PCPR	1	3	1
	RAZEM	8	6	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z ZI w Turośli

Liczba zakończonych procedur NK przez ZI w Turośli:

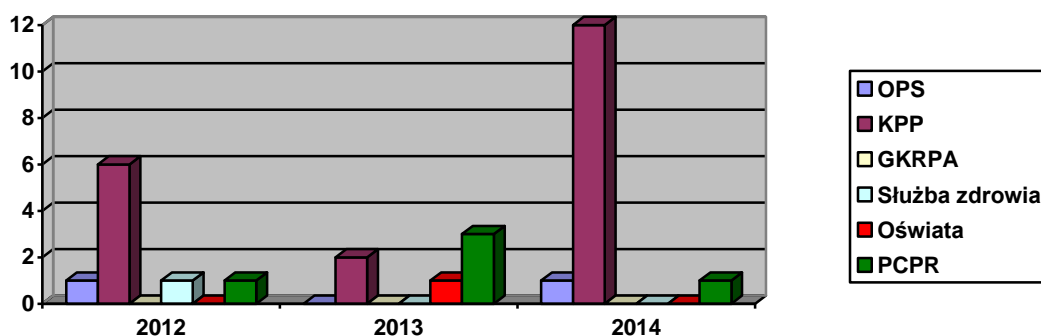
2012 r. – 6,

2013 r. – 9,

2014 r. – 12.

Wykres 33. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w Turośli

Tabela 52. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w mieście Kolno

Liczba założonych Niebieskich Kart				
		2012	2013	2014
LZI w mieście Kolno	MOPS	0	1	1
	KPP	22	18	60
	MKRPA	3	4	1
	Służba zdrowia	1	0	0
	Oświata	0	0	1
	PCPR	3	6	4
	RAZEM	29	29	67

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z ZI w mieście Kolno

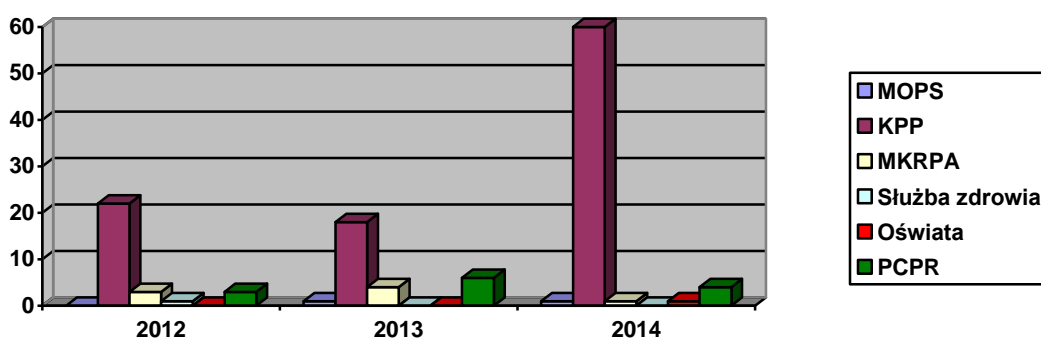
Liczba zakończonych procedur NK przez ZI w mieście Kolno:

2012 r. – 19,

2013 r. – 25,

2014 r. – 50.

**Wykres 34. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI
w m. Kolno**

Tabela 53. Ogólna liczba założonych Niebieskich Kart w powiecie kolneńskim w latach 2012 – 2014

Ogólna liczba założonych Niebieskich Kart w powiecie kolneńskim w latach 2012 – 2014			
Lp.	2012	2013	2014
Grabowo	1	5	5
gm. Kolno	21	27	20
Mały Płock	16	12	21
Stawiski	11	14	22
Turośl	8	6	14
m. Kolno	29	29	67
RAZEM	86	93	149

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z ZI
w powiecie kolneńskim

Co roku prowadzi się więcej postępowań w ramach procedury Niebieska Karta. Wzrost wszczętych procedur może wskazywać, że problem przemocy domowej jest ciągle poważny. Świadczyć też może o wzrastającej świadomości społecznej.

Tabela 54. Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie

Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy									
	2012			2013			2014		
	K	M	m	K	M	m	K	M	m
ZI Grabowo	0	1	0	0	5	0	1	4	0
ZI Stawiski	1	10	0	0	14	0	1	21	0
ZI Mały Płock	0	16	0	0	12	0	3	17	0
ZI Turośl	2	7	0	1	4	0	1	14	0
ZI gm. Kolno	2	23	0	1	26	0	0	20	0
ZI m. Kolno	0	24	0	0	29	0	1	58	0
RAZEM	5	81	0	2	90	0	7	134	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z ZI w powiecie kolneńskim

K – kobieta   M – mężczyzna   m – małoletni

Jako osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie wskazywano najczęściej mężczyzn (2012 r. – 81, 2013 r. – 90, 2014 r. – 134).

Tabela 55. Liczba osób doznających przemocy

Liczba osób doznających przemocy									
	2012			2013			2014		
	K	M	m	K	M	m	K	M	m
ZI Grabowo	1	0	0	5	0	0	5	1	0
ZI Stawiski	10	2	0	12	1	1	22	0	0
ZI Mały Płock	14	2	0	11	1	1	18	1	3
ZI Turośl	9	2	0	5	2	1	14	0	0
ZI gm. Kolno	20	2	19	25	2	27	20	3	0
ZI m. Kolno	25	0	0	26	2	1	53	6	1
RAZEM	79	8	19	84	8	31	132	11	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z ZI w powiecie kolneńskim

K – kobieta   M – mężczyzna   m – małoletni

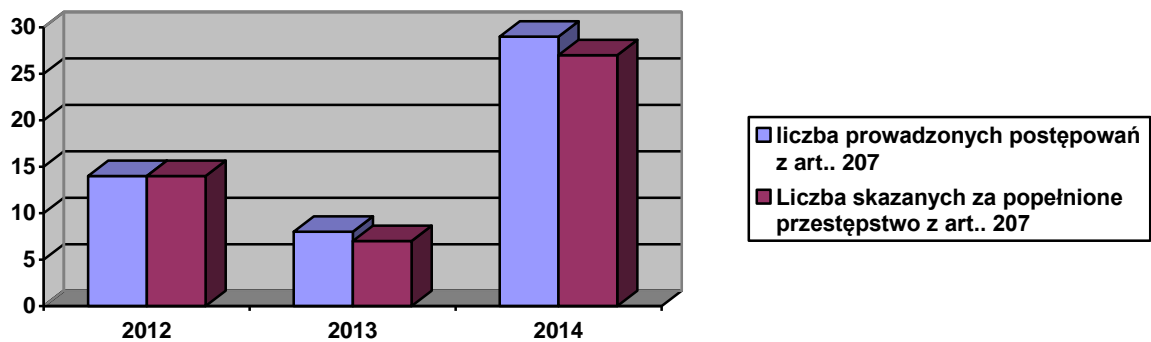
Osobami doznającymi przemocy w szczególności były kobiety (2012 r. – 79, 2013 r. – 84, 2014 r. – 132) i małoletni (2012 r. – 19, 2013 r. – 31, 2014 r. – 4). Rzadziej wskazywano mężczyzn jako osoby doznające przemocy (2012 r. – 8, 2013 r. – 8, 2014 r. – 11).

Tabela 56. Liczba prowadzonych postępowań w Sądzie Rejonowym w Łomży VII Zamiejskowy Wydział Karny w Kolnie oraz liczba skazanych z art.207 §1 kk

Sąd Rejonowy w Łomży VII Zamiejskowy Wydział Karny w Kolnie			
Art.207§1kk	2012	2013	2014
Liczba prowadzonych postępowań	14	8	29
Liczba skazanych	14	7	27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Sądu Rejonowego w Łomży VII Zamiejskowy Wydział Karny w Kolnie

Wykres 35. Liczba prowadzonych postępowań w Sądzie Rejonowym w Łomży VII Zamiejskowy Wydział Karny w Kolnie oraz liczba skazanych z art.207 §1 kk

Tabela 57. Interwencje policyjne dot. przemocy w rodzinie „Niebieska Karta” przeprowadzone przez KPP w Kolnie

Komenda Powiatowa Policji w Kolnie			
Interwencje policyjne dot. przemocy w rodzinie „Niebieska Karta”	2012	2013	2014
	60	58	153

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z KPP w Kolnie

Dane uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Kolnie wskazują na to, że w roku 2014 wzrosła liczba interwencji domowych, dotyczących zjawiska przemocy domowej (2012 r. – 60, 2013 r. – 58, 2014 r. – 153)

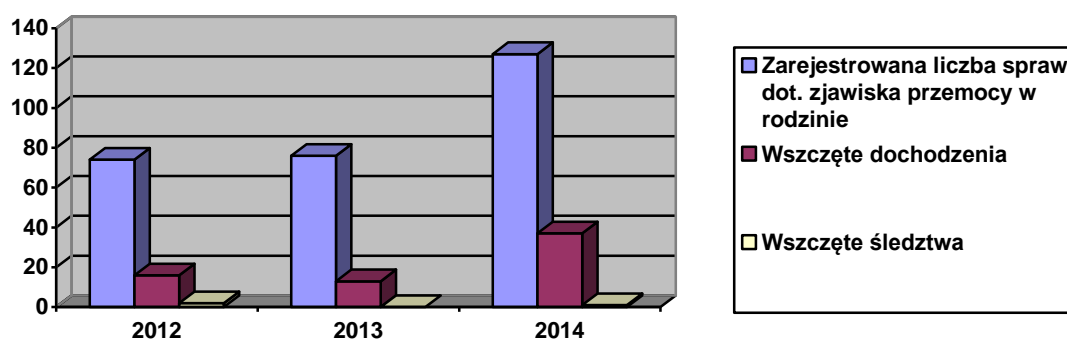
Wykres 36. Interwencje policyjne dot. przemocy w rodzinie „Niebieska Karta” przeprowadzone przez KPP w Kolnie

Tabela 58. Zarejestrowana liczba spraw dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie oraz liczba wszczętych dochodzeń i śledztw przez Prokuraturę Rejonową w Kolnie

Prokuratura Rejonowa w Kolnie			
	2012	2013	2014
Zarejestrowana liczba spraw dot. zjawiska przemocy w rodzinie	74	76	127
Wszczęte dochodzenia	16	13	37
Wszczęte śledztwa	2	0	1

Z danych uzyskanych z Prokuratury Rejonowej w Kolnie wynika, iż w 2012 r. zarejestrowano 74 sprawy dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, wszczęto 16 dochodzeń i 2 śledztwa. W roku 2013 zarejestrowano 76 spraw dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie oraz wszczęto 13 dochodzeń. W roku 2014 wzrosła liczba zarejestrowanych spraw dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie do 127, wzrosła także liczba wszczętych dochodzeń do 37 oraz wszczęto 1 śledztwo.

Wykres 37. Zarejestrowana liczba spraw dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie oraz liczba wszczętych dochodzeń i śledztw przez Prokuraturę Rejonową w Kolnie

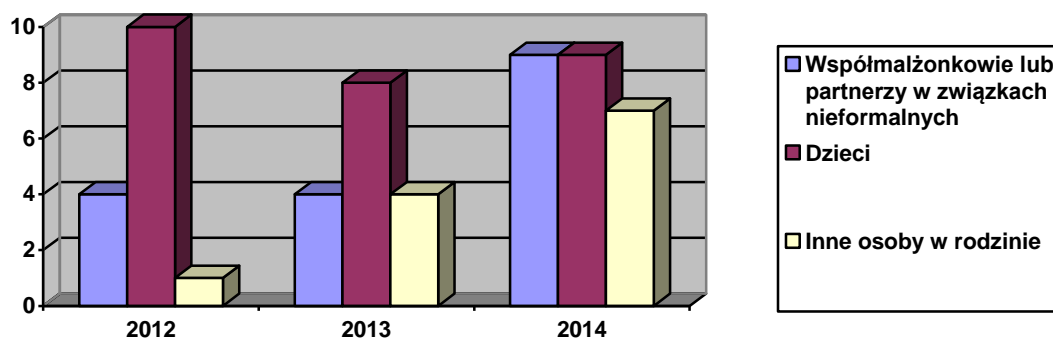
Tabela 59. Liczba osób korzystających z całodobowego schronienia w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kolnie

Liczba osób korzystających z całodobowego schronienia w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kolnie			
	2012	2013	2014
Współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych	4	4	9
Dzieci	10	8	9
Inne osoby w rodzinie	1	4	7
Razem	15	16	25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdania MPiPS/PRZEMOC za lata 2012 - 2014

Dane zawarte w powyższej Tabeli wskazują na potrzebę funkcjonowania Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. W latach 2012-2014 Ośrodek zapewnił schronienie 56 osobom.

Wykres 38. Liczba osób korzystających z całodobowego schronienia w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kolnie

Tabela 60. Liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kolnie

Liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kolnie			
	2012	2013	2014
Prawne	197	170	63
Psychologiczne	47	73	40
Rodzinne	590	213	57
RAZEM	834	456	160

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań z działalności SOW za lata 2012 - 2014

Na specjalistyczne poradnictwo w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie składa się pomoc psychologa, prawnika, psychologa, specjalistów pracy z rodziną oraz interwencja kryzysowa.

Tabela 61. Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie				
	2012	2013	2014	RAZEM
Liczba edycji programu	2	1	1	4
Liczba uczestników	19	6	6	31
Liczba osób, które ukończyły program	9	4	3	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań z realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie lata 2012 - 2014

By móc skutecznie eliminować zjawisko przemocy w rodzinie, należy pomocą objąć nie tylko osoby doznające przemocy, ale również osoby stosujące przemoc. W związku z tym w powiecie kolneńskim organizowany jest program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie. Z danych zawartych w tabeli 15 wynika, iż w latach 2012 – 2014 odbyły się 4 edycje programu, w których udział wzięło 31 uczestników, z czego 16 ukończyło program.

Problem przemocy w rodzinie jest poważnym problemem i wymaga współpracy wielu podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Bardzo ważna jest profilaktyka, czyli chociażby prowadzenie programów profilaktyczno – edukacyjnych, kampanii społecznych, które mają zwiększyć świadomość społeczności na temat zjawiska przemocy.

2.8 Edukacja

Na terenie Powiatu Kolneńskiego na dzień 30.09.2015 funkcjonowały:

- 24 szkoły podstawowe
- 6 gimnazjów
- 10 przedszkoli
- 1 Niepubliczny żłobek .

Ponadto w powiecie kolneńskim funkcjonują 3 szkoły ponadgimnazjalne, podlegające pod samorząd powiatowy:

1. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kolnie,
2. Zespół Szkół Technicznych w Kolnie,
3. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Stawiskach,

W skład Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Kolnie wchodzi:

- Liceum Ogólnokształcące im. A. Mickiewicza,

W skład Zespołu Szkół Technicznych w Kolnie wchodzi następujące szkoły:

- II Liceum Ogólnokształcące im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego

- Technikum im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego

kształcą w zawodach:

- technik mechanik
- technik elektryk
- technik rolnik
- technik ekonomista.

- Zasadnicza Szkoła Zawodowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego

kształcą w zawodach:

- operator obrabiarek skrawających
- oddziały wielozawodowe (kształcą w zawodach zgodnych z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego).

Zajęcia praktyczne odbywają się u pracodawców, na podstawie umowy o pracę z pracownikiem młodocianym w celu przygotowania zawodowego.

- II Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego (forma zaoczna).

- Szkoła Policealna im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego

kształcą w zawodzie:

- technik administracji – brak naboru

- Szkoła Policealna dla Dorosłych im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego (forma zaoczna) – brak naboru

kształcą w zawodzie:

- technik administracji

W skład **Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Stawiskach** wchodzi:

- Zasadnicza Szkoła Zawodowa, kształcą w zawodach: mechanik pojazdów samochodowych i innych,

- Technikum Mechaniczne na podbudowie ZSZ,
- Liceum Techniczne,
- Liceum Profilowane, o profilu ekonomiczno-administracyjnym.

Ponadto na terenie powiatu kolneńskiego znaczącą działalność oświatową prowadzi **Zakład Doskonalenia Zawodowego w Łomży, Filia w Kolnie**. W ramach Zakładu funkcjonują szkoły publiczne i niepubliczne z uprawnieniami szkół publicznych. Są to:

- Gimnazjum w Kolnie
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa (wielozawodowa),
- Policealne Studium Zawodowe (zaoczne),
- Liceum Ogólnokształcące (zaoczne).

W powiecie kolneńskim funkcjonują również dwie placówki powiatowe o charakterze oświatowo-wychowawczym: **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kolnie i Bursa Szkolna w Kolnie**.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kolnie udziela:

- ❖ dzieciom, od momentu urodzenia, i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu,
- ❖ rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży,
- ❖ wspomaga przedszkola, szkoły i placówki w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Do zadań poradni należy:

- ❖ diagnozowanie dzieci i młodzieży;
- ❖ udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- ❖ realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych;
- ❖ organizowanie i prowadzenie wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Korzystanie z pomocy udzielanej przez poradnię jest dobrowolne i nieodpłatne.

Poradnia swoją działalnością obejmuje wszystkie placówki oświatowo-wychowawcze

i opiekuńczo-wychowawcze znajdujące się na terenie:

- ❖ Miasta i Gminy Kolno,
- ❖ Miasta i Gminy Stawiski,
- ❖ Gminy Turośl,
- ❖ Gminy Mały Płock,
- ❖ Gminy Grabowo.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kolnie udziela pomocy w zakresie:

DIAGNOZY:

- ❖ Kompleksowa diagnoza (psychologiczna, pedagogiczna, logopedyczna, rehabilitacyjna) małych dzieci w wieku 0 – 5r.ż. pozostających w domach rodzinnych i nie uczęszczających do przedszkola w ramach PUNKTU KONSULTACYJNEGO.
- ❖ Wsparcie diagnostyczne dzieci przedszkolnych.
- ❖ Badania psychologiczne, pedagogiczne i logopedyczne dzieci i młodzieży kierowanej do poradni z powodu trudności szkolnych, emocjonalnych, wychowawczych, wad mowy i wymowy oraz szczególnych uzdolnień.
- ❖ Diagnoza logopedyczna dzieci zakwalifikowanych na diagnostyczne badania logopedyczne po badaniach przesiewowych programem „Mówię”.
- ❖ Diagnozowanie uczniów z problemami zdrowotnymi kończących gimnazjum pod kątem preferencji zawodowych.

TERAPII:

- ❖ Indywidualna terapia pedagogiczna, psychologiczna i logopedyczna małych dzieci w ramach pracy Zespołu Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka.
- ❖ Indywidualna/grupowa terapia psychologiczna.
- ❖ Zajęcia korekcyjno - kompensacyjne.
- ❖ Indywidualna terapia pedagogiczna.
- ❖ Zajęcia socjoterapeutyczne.
- ❖ Indywidualna i grupowa terapia logopedyczna dzieci z zaburzeniami mowy i wymowy, w tym dzieci niepełnosprawnych.
- ❖ Grupowa terapia jąkających się.
- ❖ Prowadzenie grup edukacyjno – terapeutycznych wg programu ORTOGRAFFITI dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów.
- ❖ Grupowe zajęcia w ramach Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka.
- ❖ Grupowe zajęcia ogólnorozwojowe dla dzieci z niepełnosprawnością w wieku szkolnym.
- ❖ Grupowe zajęcia ogólnorozwojowe dla dzieci w wieku przedszkolnym.
- ❖ Grupowe zajęcia ogólnorozwojowe dla dzieci zdolnych w wieku przedszkolnym.
- ❖ Grupowe zajęcia ogólnorozwojowe dla dzieci zdolnych w wieku wczesnoszkolnym.
- ❖ Grupowe zajęcia ogólnorozwojowe dla dzieci nadpobudliwych psychoruchowo.
- ❖ Grupowe zajęcia rozwijające poczucie własnej wartości dla dzieci z klas I-III
- ❖ Grupowe zajęcia rozwijające kompetencje społeczne dla dzieci z klas IV-VI.
- ❖ Grupowe zajęcia dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną stymulujące rozwój poznawczy, ruchowy i komunikację werbalną.
- ❖ Grupowa terapia małego dziecka z opóźnionym rozwojem psychoruchowym oraz zaburzoną komunikacją.
- ❖ Grupowe zajęcia rozwijające aktywność społeczną i komunikację werbalną dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym.
- ❖ Grupa Wsparcia dla młodzieży gimnazjalnej.

ORZECZNICTWA:

Zespół Orzekający Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej wydaje:

- ❖ orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi wymagającymi stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy, orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych dla dzieci upośledzonych w stopniu głębokim;
- ❖ orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży, u których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły;
- ❖ orzeczenia o potrzebie indywidualnego rocznego przygotowania przedszkolnego;
- ❖ opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole

OPINIOWANIA:

Poradnia wydaje opinie m.in. w sprawach:

- ❖ wcześniejszego przyjęcia dziecka do szkoły podstawowej oraz odroczenia spełnienia obowiązku szkolnego;
- ❖ gotowości szkolnej dziecka spełniającego obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego poza przedszkolem lub oddziałem przedszkolnym;
- ❖ zwolnienia ucznia z głęboką dysleksją rozwojową z nauki drugiego języka obcego;
- ❖ objęcia ucznia nauką w klasie terapeutycznej;
- ❖ dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe;
- ❖ dostosowanie wymagań edukacyjnych u uczniów, u których stwierdzono specyficzne trudności w nauce, uniemożliwiające sprostowanie tym wymaganiom

- ❖ udzielenia zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki;
- ❖ przyjęcia ucznia gimnazjum do oddziału przysposabiającego do pracy;
- ❖ pierwszeństwa przyjęcia do klasy pierwszej szkoły ponadgimnazjalnej kandydata z problemami zdrowotnymi, ograniczającymi możliwości wyboru kierunku kształcenia ze względu na stan zdrowia;
- ❖ zezwolenia na zatrudnienie młodocianego w celu przyuczenia do wykonywania określonej pracy lub nauki zawodu;
- ❖ braku przeciwwskazań do wykonywania przez dziecko pracy lub innych zajęć zarobkowych;
- ❖ objęcia dziecka pomocą psychologiczno – pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub placówce.

WCZESNEGO WSPOMAGANIA ROZWOJU DZIECKA:

- ❖ Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci organizowane w oparciu o Rozporządzenie MEN w sprawie organizowania wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci z dnia 11 października 2013 r. (Dz.U 2013 poz. 1257)
- ❖ W skład zespołu wczesnego wspomaganie rozwoju wchodzi osoby posiadające kwalifikacje do pracy z małymi dziećmi o zaburzonym rozwoju psychoruchowym, są to:
  - psycholog,
  - logopeda, neurologopeda,
  - pedagog.
- ❖ Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci ma na celu pobudzenie psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole.

DORADZTWA ZAWODOWEGO:

- ❖ Wsparcie szkół w realizacji działań z zakresu orientacji i poradnictwa zawodowego:

- prowadzenie Punktów Informacji Szkolnej i Zawodowej na terenie gimnazjów;
  - prowadzenie zajęć w zakresie planowania kariery zawodowej z uczniami gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych.
- ❖ Popularyzacja wiedzy na temat szkolnictwa ponadgimnazjalnego i wyższego poprzez gromadzenie i udostępnianie informacji na ten temat uczniom, rodzicom i nauczycielom.

PSYCHOEDUKACJI I PROFILAKTYKI:

- ❖ Zajęcia psychoedukacyjne (prelekcje, wykłady, warsztaty) dla rodziców i nauczycieli dzieci wieku przedszkolnego.
- ❖ Zajęcia psychoedukacyjne (prelekcje, wykłady, warsztaty) dla uczniów, rodziców i nauczycieli w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania trudnościom dydaktycznym.
- ❖ Wspieranie programów profilaktycznych i wychowawczych szkół ze szczególnym uwzględnieniem działań związanych z zapobieganiem przemocy i agresji.
- ❖ Zajęcia pokazowo – instruktażowe z zakresu terapii logopedycznej dla rodziców i nauczycieli.
- ❖ Grupowe zajęcia dla rodziców „Szkoła dla Rodziców”
- ❖ Zajęcia psychoedukacyjne dla rodziców zastępczych we współpracy z PCPR.
- ❖ Grupy wsparcia dla rodziców:
  - dzieci nadpobudliwych psychoruchowo
  - dzieci z niepełnosprawnością
  - dzieci objętych Wczesnym Wspomaganiem Rozwoju
  - dzieci ze specyficznymi trudnościami w nauce
- ❖ Zajęcia otwarte dla rodziców (rodzice uczniów klas I-III):
  - „Jak ćwiczyć koncentrację i pamięć z dzieckiem w domu?”
  - „Jak ćwiczyć z dzieckiem w domu myślenie, liczenie, a/s wzrokową i słuchową?”
- ❖ Wspieranie nauczycieli przedszkoli, szkół i placówek w zespołach do spraw specjalnych potrzeb edukacyjnych.

INTERWENCJI KRYZYSOWEJ:

Pracownicy Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej pomagają w radzeniu sobie z kryzysowymi sytuacjami życiowymi, zarówno w formie indywidualnej jak i grupowej (warsztaty dla uczniów, nauczycieli, rodziców).

KONSULTACJI:

❖ Indywidualne konsultacje:

- psychologiczne;
- pedagogiczne;
- logopedyczne,

dla dzieci, rodziców lub opiekunów i nauczycieli dotyczące pracy z dziećmi niepełnosprawnymi, mającymi trudności wychowawcze, trudności w nauce, pracy z dziećmi szczególnie uzdolnionymi oraz mającymi wady mowy i wymowy.

❖ Prowadzenie dnia otwartych konsultacji logopedycznych.

❖ Konsultacje z nauczycielami programów rewalidacyjno - wychowawczych.

BADAŃ PRZESIEWOWYCH:

- ❖ Przesiewowe badania mowy programem „MÓWIĘ” dzieci 5- i 6- letnich
- ❖ Przesiewowe badania wzroku programem „WIDZĘ”.
- ❖ Logopedyczne badania przesiewowe.
- ❖ Przesiewowe badania gotowości przedszkolnej dzieci 6 letnich „Pierwszy krok”
- ❖ Przesiewowe badania Skalą Ryzyka Dysleksji (SRD) M. Bogdanowicz.

W roku szkolnym 2012/2013 w poradni przyjęto łącznie 1267 dzieci i młodzieży. Dokonano 1463 badań diagnostycznych o charakterze psychologicznym, pedagogicznym, logopedycznym i zawodoznawczym. Zajęciami o charakterze terapeutycznym objęto 320 dzieci i

młodzieży. Z zajęć psychoedukacyjnych na terenie szkół i placówek skorzystało 1933 dzieci i uczniów. Badaniami przesiewowymi objęto 426 osób. W zajęciach grupowych aktywizujących wybór kierunku kształcenia i zawodu wzięło udział 255 uczniów. Z usług poradni skorzystało łącznie 937 rodziców i nauczycieli.

W roku szkolnym 2013/2014 w poradni przyjęto łącznie 1056 dzieci i młodzieży. Dokonano 1329 badań diagnostycznych o charakterze psychologicznym, pedagogicznym, logopedycznym i zawodoznawczym. Zajęciami o charakterze terapeutycznym objęto 253 dzieci i młodzieży. Z zajęć psychoedukacyjnych na terenie szkół i placówek skorzystało 1356 dzieci i uczniów. Badaniami przesiewowymi objęto 313 osób. W zajęciach grupowych aktywizujących wybór kierunku kształcenia i zawodu wzięło udział 89 uczniów. Z usług poradni skorzystało łącznie 479 rodziców i nauczycieli.

W roku szkolnym 2014/2015 (na stan 26.06.2015r.) w poradni przyjęto łącznie 1112 dzieci i młodzieży. Dokonano 1167 badań diagnostycznych o charakterze psychologicznym, pedagogicznym, logopedycznym i zawodoznawczym. Zajęciami o charakterze terapeutycznym objęto 291 dzieci i młodzieży. Z zajęć psychoedukacyjnych na terenie szkół i placówek skorzystało 499 dzieci i uczniów. Badaniami przesiewowymi objęto 547 osób. Z usług poradni skorzystało łącznie 282 rodziców i nauczycieli.

Bursa Szkolna w Kolnie jest publiczną koedukacyjną placówką opiekuńczo - wychowawczą zapewniającą opiekę oraz wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania, przeznaczoną dla uczniów gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych. Bursa dysponuje 36 miejscami noclegowymi. Zapewnia pełne wyżywienie, całodobową opiekę wychowawczą, dobre warunki do nauki i wypoczynku oraz możliwość poszerzania wiedzy oraz zainteresowań.

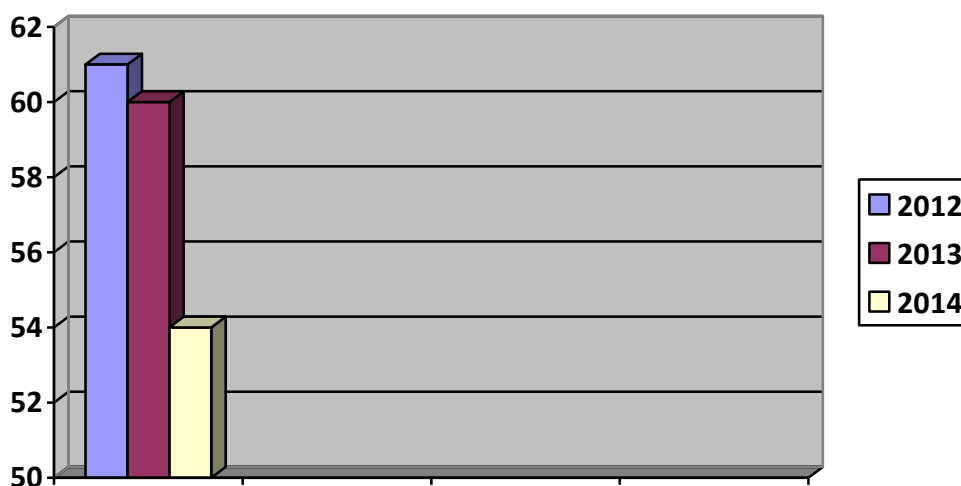
2.9. Alkoholizm.

Nadmierne spożywanie alkoholu znajduje swoje odbicie nie tylko w życiu jednostki, ale także w życiu społeczeństwa. Problemy, których przyczyną jest alkohol mogą pojawić się w różnych dziedzinach. Można mówić o następstwach rodzinnych, problemach w pracy, łamaniu porządku publicznego. Bardzo ważnym skutkiem nadużywania alkoholu jest pogarszanie się sytuacji ekonomicznej i społecznej rodziny. Obciążenie budżetu rodziny wydatkami na alkohol, związana z pićm mniejsza aktywność zawodowa, niebezpieczeństwo utraty pracy lub jej brak często zagrażają podstawom materialnym bytu rodziny.

Osoby uzależnione od alkoholu lub ich rodziny wielokrotnie z powodu trudnej sytuacji zgłaszają się do Ośrodków Pomocy Społecznej z prośbą o udzielenie pomocy.

Liczbę środowisk objętych pomocą społeczną z powodu problemu alkoholowego przedstawia poniższy wykres.

Wykres 39. Liczba środowisk objętych pomocą Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu alkoholizmu.

Źródło: dane z Ośrodków Pomocy Społecznej.

W roku 2012 pomocą objęto 61 rodzin, w 2013r. – 60 rodzin, a w 2014 r. 54 rodziny.

Liczbę osób hospitalizowanych na Oddziale Psychiatrycznym Szpitala Ogólnego w Kolnie z powodu alkoholizmu przedstawia poniższa tabela:

Tabela 62. Liczba osób hospitalizowanych na Oddziale Psychiatrycznym Szpitala Ogólnego w Kolnie w latach 2012-2014

ROK	2012		2013		2014	
PŁEĆ	K	M	K	M	K	M
Ilość osób hospitalizowanych z powodu alkoholizmu	4	72	10	88	15	74

Źródło: dane ze Szpitala Ogólnego w Kolnie

Z danych statystycznych wynika, że w większości osobami hospitalizowanymi z powodu alkoholizmu byli mężczyźni.

Osoby uzależnione od alkoholu i członkowie ich rodzin korzystają również z usług Poradni Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Kolnie.

Liczbę osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych korzystających z usług Poradni, jak również liczę osób korzystających z terapii grupowej, indywidualnej i poradnictwa obrazuje poniższe zestawienie.

Tabela 63. Liczba osób korzystających z Poradni Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Kolnie.

ROK	2012		2013		2014	
PŁEĆ	K	M	K	M	K	M
IŁOŚĆ OSÓB UZALEŻNIONYCH	23	122	24	130	24	126
IŁOŚĆ OSÓB WSPÓLUZALEŻNIONYCH	21	2	17	2	19	1
TERAPIA INDYWIDUALNA	32	74	32	78	31	77
TERAPIA GRUPOWA	28	94	31	107	32	99
IŁOŚĆ PORAD OGÓLEM	614	1428	721	1666	741	1693

2.10. Ochrona zdrowia

Główną jednostką, prowadzącą na terenie powiatu działalność w zakresie ochrony zdrowia – lecznictwo zamknięte, jest Szpital Ogólny w Kolnie, podlegający pod samorząd powiatowy.

Szpital Ogólny w Kolnie jest samodzielnym publicznym zakładem opieki zdrowotnej, utworzonym przez Radę Powiatu Kolneńskiego. Podstawowym celem Szpitala jest udzielanie świadczeń zdrowotnych przez osoby wykonujące zawód medyczny.

Szpital Ogólny w Kolnie posiada 6 oddziałów specjalistycznych :

1.Oddział Wewnętrzny

2. Oddział Psychiatryczny Ogólny

3. Oddział Pediatryczny

4. Oddział Położniczo - Ginekologiczny

5. Oddział Chirurgii Ogólnej z Pododdziałem Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu

6. Oddział Medycyny Paliatywnej

W ramach szpitala funkcjonują również poradnie specjalistyczne:

-urologiczna

-dermatologiczna

-alergologiczna

-chirurgii ogólnej

-chorób płuc i gruźlicy

-endokrynologiczna

-neurologiczna

-urazowo - ortopedyczna

-kardiologiczna

-otolaryngologiczna

-diabetologiczna

-położniczo- ginekologiczna

-neonatologiczna i ryzyka okołoporodowego

-rehabilitacyjna

-zdrowia psychicznego

-terapii uzależnień od alkoholu i współuzależnień

W roku 2014 w ramach ambulatoryjnej opieki udzielono 44375 porad .

Na dzień 30.09.2015 podstawową opiekę zdrowotną na obszarze powiatu zapewniają:

1. Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej – 12
2. Gabinety Stomatologiczne – 14
3. Gabinety Ginekologiczne – 4
4. Gabinety Medycyny Pracy – 2
5. Kontraktowy Gabinet Okulistyczny – 1
6. Gabinet Dermatologiczny – 1
7. Diagnostyka sp. z.o.o - 1
8. Medi-Kol sp.z.o.o - 1

Na terenie powiatu występuje 10 punktów aptecznych.

Inną instytucją z zakresu ochrony zdrowia jest Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kolnie.

Ocena sytuacji epidemiologicznej powiatu kolneńskiego została przedstawiona w oparciu o nadzór epidemiologiczny prowadzony poprzez analizę i weryfikację zgłoszonych zachorowań na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia. Rejestracja zgłoszonych zachorowań na choroby zakaźne odbywała się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

Dane epidemiologiczne występowania chorób zakaźnych w latach 2012- 2014 w powiecie zostały przedstawione w formie tabelarycznej w oparciu o meldunki dwutygodniowe o zachorowaniach na choroby zakaźne i zatrucia zgłoszone do Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu kolneńskiego.

Tabela 64: Sytuacja epidemiologiczna (2010-20140)

Jednostka chorobowa	2010 rok		2011 rok		2012 rok		2013 rok		2015 rok	
	Ilość zachorowań	Wskaźnik zapadalności	Ilość zachorowań	Wskaźnik zapadalności	Ilość zachorowań	Wskaźnik zapadalności	Ilość zachorowań	Wskaźnik zapadalności	Ilość zachorowań	Wskaźnik zapadalności
Wirusowe Zapalenie Wątroby typ B	2	5,1	5	12,9	1	2,5	3	7,5	4	10,1
Wirusowe Zapalenie Wątroby typ C	4	10,2	3	7,7	2	5,0	2	5,0	5	12,6
Zapalenie opon mózgowych – inne i nie określone	1	2,5	-	-	-	-	2	5,0	-	-
Wirusowe zapalenie opon mózgowo – rdzeniowych ogółem	-	-	2	5,1	-	-	3	7,5	3	7,5
I inne określone i nie określone	-	-	2	5,1	-	-	2	5,0	3	7,5
Enterowirusowe	-	-	-	-	-	-	1	2,5	-	-
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych I/lub mózgu- ogółem	1	2,5	-	-	1	2,5	-	-	-	-
Inne, nie określone	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
W innych chorobach objętych MZ-56	1	2,5	-	-	1	2,5	-	-	2	5,0
Kleszczowe zapalenie mózgu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Salmonellozy (zatrucie pokarmowe)	18	46,1	15	38,6	10	25,0	9	22,5	5	12,6
Ospa wietrzna	55	140,8	274	705,3	182	455,1	69	172,8	227	573,8
Świnka(nagminne zapalenie przyusznic)	4	10,2	4	10,3	1	2,5	5	12,5	1	2,5
Różyczka	1	2,5	4	10,3	1	2,5	18	45,8	2	5,0
Ostre porażenie wiotkie u dzieci w wieku 0-14lat	-	-	-	-	-	-	1	2,5	-	-
Krztusiec	1	2,5	3	7,7	4	10,0	9	22,5	2	5,0
Szkarlatyna(płonica)	10	25,6	6	15,4	15	37,5	34	87,6	21	53,0
Borelioza z Lyme	31	79,3	28	72,1	21	52,5	35	87,6	21	53,0
Bąblowica	1	2,5	-	-	-	-	-	-	-	-
Lamblioza (giardioza)	1	2,5	2	5,1	1	2,5	4	10,0	1	2,5

Listerioza	-	-	1	2,6	-	-	-	-	1	2,5
Biegunka i zap. żołą.-jelit. BNO, o prawdopodobnie zakażonym pochodzeniu (ogółem)	15	38,6	-	-	-	-	2	5,0	-	-
W tym u dzieci do lat 2	4	10,2	-	-	-	-	-	-	-	-
Inne bakteryjne zakażenie jelitowe: (ogółem)	5	12,8	4	10,0	1	2,5	4	10,0	3	5,5
E. coli biegunkotwórczą	4	10,2	3	7,5	-	-	-	-	-	-
E. coli inną i BNO	1	2,5	-	-	-	-	-	-	-	-
Inne określone	-	-	1	2,6	1	2,5	1	2,5	-	-
Nie określone	-	-	-	-	-	-	1	2,5	2	5,0
Wywołane przez Clostridium difficile	-	-	-	-	-	-	1	2,5	1	2,5
W tym u dzieci do lat 2	5	12,8	3	7,5	-	-	1	2,5	-	-
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe (ogółem)	2	5,1	-	-	-	-	-	-	-	-
Gronkowce	2	5,1	-	-	-	-	-	-	-	-
W tym u dzieci do lat	1	2,5-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wirusowe zakażenie jelitowe (ogółem)	39	100,3	41	10,5	54	135,0	29	712,6	51	128,9
Wywołane przez rotawirusy	23	58,9	36	92,7	50	125,0	19	47,5	42	106,1
inne określone	11	28,3	5	12,8	2	5,0	7	17,5	9	22,7
nie określone	5	12,8	-	-	2	5,0	3	7,5	-	-
Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	13	33,2	22	56,6	26	65,0	13	32,2	27	68,2
Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień	16	40,9	7	18,0	1	2,5	2	5,0	9	22,7
Choroba meningokokowa inwazyjna – posocznica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grypa wywołana nowym wirusem A(H1N1) – ogółem	-	-	1	2,6	-	-	-	-	-	-
U dzieci w wieku 0-14 lat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zatrucia naturalnie toksycznymi substancjami spożytymi jako pokarm jagody i inne części roślin	1	2,5	-	-	-	-	-	-	-	-
Choroba wywołana przez Streptococcus pneumonia , inwazyjna. -inna określona i nie określona	-	-	1	2,6	-	-	-	-	-	-
AIDS- zespół nabytego upośledzenia odporności	-	-	1	2,6	1	2,5	-	-	-	-
Grypa - ogółem	-	-	1	2,6	-	-	2	5,0	-	-
U dzieci w wieku 0-14 lat	-	-	-	-	-	-	q	2,5	-	-
Rzeżączka	-	-	-	-	-	-	-	-	2	5,0

Zachorowania i podejrzenia zachorowań na grypę

Zgodnie z definicjami przypadku przyjętymi dla celów nadzoru epidemiologicznego rejestruje się przypadki zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę, przebiegające pod postacią zespołów objawów klinicznych takich jak: zachorowania grypopodobne lub ostre zakażenia górnych dróg oddechowych. Grypa to zespół objawów klinicznych związany z ostrym zakażeniem układu oddechowego, wywołany przez wirusy grypy.

Grypa jest wirusową chorobą oddechową, w której ciągła ewolucja wirusa ma zasadnicze znaczenie dla występowania w populacji ludzkiej corocznych epidemii, a od czasu do czasu także pandemii. Spośród wszystkich chorób zakaźnych, grypa powoduje największą liczbę zachorowań, znaczną śmiertelność, a najbardziej uderzającą cechą w epidemiologii grypy są ogarniające całą kulę ziemską pandemie.

W Polsce sezon wzmożonych zachorowań na grypę trwa od września do kwietnia następnego roku, przy czym szczyt zachorowań przypada między styczniem a marcem.

I tak np. w sezonie 2012/2013 szczyt zachorowań przypadł na okres od 23 do 31 stycznia 2013 r., w którym zachorowało 219511 osób. Dla porównania w sezonie 2013/2014 szczyt zachorowań wystąpił w okresie od 08 do 15 marca 2014 r., w którym zachorowało 116170 osób.

W powiecie kolneńskim w analogicznym okresie czasu: zanotowano w sezonie 2012/2013 – 57 zachorowań, natomiast w sezonie 2013/2014 – 63 zachorowania.

W ramach nadzoru epidemiologicznego i wirusologicznego zachorowania na grypę monitorowane są również w oparciu o system SENTINEL. W systemie SENTINEL nadzór epidemiologiczny i wirusologiczny prowadzony jest w tej samej populacji osób i realizowany jest przez wybranych lekarzy. Są oni zobowiązani do zbierania danych epidemiologicznych, jak i wirusologicznych oraz do pobierania materiału od pacjentów z objawami grypy/grypopodobnymi. Taki zintegrowany i reprezentatywny dla całego kraju nadzór epidemiologiczny i wirusologiczny jest niezbędny dla systemu wczesnego ostrzegania w sytuacji epidemii czy pandemii wirusa grypy. W powiecie kolneńskim w nadzorze epidemiologicznym SENTINEL uczestniczył 1 lekarz podstawowej opieki zdrowotnej.

Krztusiec

Krztusiec jest bakteryjną chorobą zakaźną wywoływaną przez pałeczkę krztuśca *Bordetella pertusis*. Choroba przenosi się drogą oddechową i jest bardzo zaraźliwa. W wyniku kontaktu z chorą osobą zakażeniu ulega do 90% nieuodpornionych osób.

W roku 2014 w województwie podlaskim zarejestrowano 87 przypadków zachorowań na krztusiec, obserwowany był tu spadek liczby zachorowań w stosunku do 2013r., w którym wystąpiło 228 zachorowań. Również w powiecie kolneńskim liczby zachorowań na krztusiec w roku 2014 w porównaniu z rokiem 2013 wskazują na tendencje spadkowe (2014 rok 2 zachorowania, natomiast w 2013 r.- 9 zachorowań). Powyższe dane mogą wskazywać na okres międzyepidemiczny krztuśca po epidemii wyrównawczej, która wystąpiła w 2012r.

Epidemie wyrównawcze chorób zakaźnych to cykliczne występowanie (co kilka lat) wzrostów liczby zachorowań. Są one najczęściej spowodowane zwiększeniem w populacji osób wrażliwych na zakażenie. W przypadku krztuśca niezwykle istotnym zjawiskiem jest stopniowa utrata odporności u osób, które wcześniej już ją nabyły.

W przypadku krztuśca, oprócz odporności indywidualnej, występuje również zjawisko odporności zbiorowiskowej, które chroni przed zachorowaniem również osoby nieuodpornione. Niestety, uzyskanie maksymalnego efektu odporności

zbiorowiskowej, pozwalającego na eliminację choroby z użyciem dostępnych obecnie szczepionek p/krztuścowi jest niezwykle trudne, ze względu na spadek odporności poszczepiennej po 5-7 latach od szczepienia, co wymagałoby okresowego powszechnego ponawiania szczepień w całej populacji. Dlatego też rekomenduje się obok szczepień obowiązkowych wynikających z kalendarza szczepień, szczepienia przypominające u osób dorosłych z najbliższego otoczenia noworodków i małych dzieci oraz pracowników ochrony zdrowia.

Ospa wietrzna

W 2014 roku w województwie podlaskim zarejestrowano 5346 zachorowań na ospę wietrzną, tj. 1660 zachorowań więcej niż w roku 2013. Analogicznie w powiecie kolneńskim w 2014 r. zarejestrowano 227 zachorowań, w 2013 r. - 69 zachorowań.

Obserwowany w 2014 roku wzrost zachorowań na ospę wietrzną potwierdza okresowość epidemiczną choroby z przypadającym co 3 - 4 lata wzrostem zachorowań.

Ospa wietrzna jest ostrą chorobą zakaźną wieku dziecięcego o bardzo wysokiej zaraźliwości.

Bardziej są narażone na zakażenie dzieci przebywające we wspólnych pomieszczeniach, zwłaszcza w żłobkach, przedszkolach, co umożliwia przeniesienie wirusa i powoduje zwyżkę zachorowań.

Różyczka

Liczba zachorowań na różyczkę cechuje się dużą zmiennością. W 2014 r. w Polsce odnotowano spadek zachorowań – zgłoszono 5891 przypadków (w powiecie kolneńskim 2 zachorowania), podczas gdy w 2013 r. było ich 38548 (w powiecie kolneńskim – 18). W 2013 r. miała miejsce epidemia wyrównawcza.

Analiza rozkładu zachorowań na różyczkę wskazuje, że zachorowania występowały głównie u osób nieszczepionych należących do roczników, które nie były objęte w chwili urodzenia programem szczepień obowiązkowych.

Należy podkreślić, że choć różyczka jest chorobą o łagodnym przebiegu, a w wielu przypadkach przebiegającą bezobjawowo, to zakażenie wirusem różyczki kobiety w

cięży może doprowadzić do zakażenia płodu i w konsekwencji doprowadzić do wystąpienia u noworodka groźnego w skutkach zespołu różyczki wrodzonej (CRS). I tak pomimo wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia, w Regionie Europejskim WHO, różyczka najprawdopodobniej nie zostanie wyeliminowana do końca 2015 r.

Odra

Podobnie jak różyczka, również odra została objęta przez WHO programem eliminacyjnym do końca 2015 r. W Polsce sytuacja epidemiologiczna w porównaniu z różyczką jest znacznie lepsza – w 2014 r. zgłoszono 110 przypadków odry (w powiecie kolneńskim odry nie odnotowano). I tak analizując liczbę zgłoszonych przypadków odry w Polsce, należy zaznaczyć to, że trend zapoczątkowany w 2010 r. utrzymuje się do dnia dzisiejszego tzn. liczba przypadków odry systematycznie wzrasta. Zachorowania są odnotowywane w większości pośród nieszczepionych osób należących do mniejszości etnicznych. Niepokojący jest również fakt wzrostu osób odmawiających szczepień dzieci (w 2014 r. było to 12,7 tys. odmów przy 7,2 tys. w roku poprzednim).

Wirusowe Zapalenie Wątroby typu C

Od wielu lat obserwuje się trend wzrostowy liczby zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C. Liczba zakażonych wirusem zapalenia wątroby typu C nie jest dokładnie oszacowana, ze względu na najczęściej bezobjawowy przebieg choroby.

W roku 2014 w powiecie kolneńskim zarejestrowano ogółem 5 przypadków zachorowań, w województwie podlaskim – 127 zachorowań, natomiast w Polsce – 3553 zachorowania. Podczas gdy w 2013 r. odnotowano w Polsce 2644 zakażenia, w powiecie kolneńskim 2. Dla porównania w 2012 r. zgłoszono w Polsce 2359 zakażeń HCV, w powiecie kolneńskim 2 zakażenia.

Ze względu na bezobjawowy przebieg choroby oraz brak szczepionki, wirus HCV stanowi bardzo poważne zagrożenie. Nielezione zakażenie może doprowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych, takich jak: marskość wątroby, rak wątroby.

Rozpoznanie zakażenia wirusem HCV, możliwie wczesne od chwili zakażenia zwiększa szanse na skuteczne leczenie przeciwwirusowe.

Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa podlaskiego w obliczu narastającego problemu występowania wirusowych zapaleń wątroby typu C podejmuje inicjatywy zapobiegawcze.

W 2012r. rozpoczęto realizację współfinansowanego ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy pn. „*Zapobieganie zakażeniom HCV*”.

W 2013r. prowadzono prace przygotowawcze do realizacji projektu „*Edukacja pracowników wybranych zawodów zwiększonego ryzyka transmisji zakażeń krwiopochodnych i ogółu społeczeństwa w zakresie prewencji (HCV, HBV, HIV)*”.

Wykonano badania ankietowe w pozamedycznych punktach usługowych (np. zakładach kosmetycznych, studiach tatuażu i piercingu oraz w salonach fryzjerskich) mające na celu ocenę wiedzy pracowników tych obiektów nt. szerzenia się zakażeń krwiopochodnych w trakcie świadczenia usług upiększających ciało. Dokonano oceny stanu sanitarnego pomieszczeń, w których świadczone są usługi. W 2014r. w województwie podlaskim rozpoczęto cykl szkoleń skierowanych do personelu usług pozamedycznych.

Gruźlica

Gruźlica stanowi poważny problem zdrowia publicznego. Wywoływana jest przez prątki gruźlicy i ma powinowactwo głównie do układu oddechowego, ale może dotyczyć również wszystkich tkanek i narządów. Początek choroby jest niecharakterystyczny z okresami zaostrzeń i remisji. Nie ma objawów specyficznych dla gruźlicy, a początkowe dolegliwości nie są uciążliwe lub w ogóle nie występują. Stąd też chorzy późno zgłaszają się do lekarza, a w związku z tym choroba jest późno rozpoznawana. Aktualnie choroba jest w większości przypadków wyleczalna poza trudnościami terapeutycznymi wywołanymi zachorowaniami szczepami wielolekoopornymi.

Zgodnie z ustawą o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych chorzy na gruźlicę podlegają obowiązkowemu leczeniu, a osoby ze styczności z chorymi na gruźlicę w okresie prątkowania podlegają nadzorowi epidemiologicznemu, badaniom klinicznym i diagnostycznym.

W 2014r. w woj. podlaskim zarejestrowano 123 zachorowania na gruźlicę, w tym w powiecie kolneńskim 4 zachorowania, w 2013r. w woj. podlaskim zarejestrowano 150 zachorowań, w tym 4 w powiecie kolneńskim. Najwięcej zachorowań odnotowywano w powiatach: białostockim, łomżyńskim i wysokomazowieckim.

Najważniejszą metodą zapobiegania szerzenia się gruźlicy w społeczeństwie jest wczesne wykrycie choroby i natychmiastowe leczenie.

Choroby odkleszczowe

Województwo podlaskie jest terenem endemicznym boreliozy i wirusowego zapalenia mózgu.

Na terenie województwa w 2014r. odnotowano 1274 przypadki. W porównaniu do 2013r. nastąpił wzrost zachorowań na boreliozę.

Najwięcej zachorowań na boreliozę w 2014r. w województwie podlaskim zanotowano w powiatach: białostockim, suwalskim, sokólskim, bielskim i grajewskim.

W powiecie kolneńskim w roku 2014 r. odnotowano 21 przypadków zachorowań na boreliozę, natomiast w roku 2013 – 35 zachorowań na boreliozę, w roku 2012 – 21 przypadków.

Przeciwno boreliozie nie ma szczepionki, co potęguje problem i skutecznie uniemożliwia szybkie jego opanowanie. Dlatego warto jest w dbałości o swoje zdrowie poszukiwać informacji o możliwych sposobach uniknięcia zakażenia.

Styczność, narażenie na wściekliznę

Wścieklizna to ostra wirusowa choroba ośrodkowego układu nerwowego ssaków, w przypadku człowieka zawsze śmiertelna. Wirus wścieklizny jest typowym wirusem neurotropowym z rodziny *Rhabdoviridae*. Przenoszony jest na człowieka ze śliną chorego zwierzęcia poprzez ugryzienie albo oślinienie uszkodzonej skóry lub błony śluzowej. Głównym rezerwuarem wirusa są zwierzęta dzikie i domowe, tj.: wilki, lisy, nietoperze, ale także wiewiórki oraz psy i koty. Jedynym sposobem zapobiegania śmiertelnym skutkom zakażenia jest jak najwcześniejsze wdrożenie szczepień p/wściekliznie.

Nadal zagrożeniem dla ludności powiatu kolneńskiego są pokąsania przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę. Z powodu kontaktu ze zwierzętami podejrzаныmi o wściekliznę do szczepień w 2014r. zakwalifikowano 9 osób, tj. o 7 osób więcej niż w 2013r.

Większość osób otrzymała pełny cykl szczepienia. Natomiast najczęstszym powodem przerwania cyklu szczepień było powiadomienie o dobrym stanie zdrowia podejrzanego zwierzęcia.

W 2014r. na terenie województwa podlaskiego zanotowano 4 przypadki wścieklizny u zwierząt.

Zakażenia jelitowe i zatrucia pokarmowe

W 2014 r. w powiecie kolneńskim zgłoszono 51 wirusowych zakażeń pokarmowych (29 przypadków zgłoszono w 2013 r.), w większości wywołanych przez rotawirusy. Zakażenia jelitowe rotawirusowe stanowią istotną przyczynę chorobowości u dzieci do lat 2.

Na zapobieganie zakażeniom pewien wpływ może odgrywać oświata zdrowotna poprzez kształtowanie zachowań prozdrowotnych na rzecz zwiększania higieny osobistej, otoczenia a także propagowania szczepień ochronnych małych dzieci przeciwko rotawirusom.

W 2014 r. nadal przyczyną zatruc pokarmowych jest zakażenie wywołane odzwierzęcymi pałeczkami jelitowymi Salmonella. Zakażenia wywołane Salmonella powszechnie występują u zwierząt hodowlanych.

Należy pamiętać o tym, że zachorowania na zakaźne choroby przewodu pokarmowego są miernikiem stanu sanitarnego, jak i przestrzegania przez ludność zasad higieny.

Podsumowanie:

1. Chorobą wymagającą stałego nadzoru epidemiologicznego jest grypa. Prowadzone działania edukacyjno-informacyjne mają na celu zwiększenie odsetka osób zaszczepionych przeciwko grypie. Nadzór epidemiologiczny i wirusologiczny nad

grypą oparty na systemie SENTINEL jest niezbędny dla systemu wczesnego ostrzegania w sytuacji epidemii czy pandemii grypy.

2. Należy dążyć do zmniejszenia liczby zachorowań na choroby przenoszone przez kleszcze na człowieka poprzez promowanie szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia opon mózgowych i mózgu. Ryzyko zakażenia chorobami endemicznymi (należą do nich choroby przenoszone przez kleszcze) zwiększa się na skutek niespotykanej dawniej migracji ludności. Ludność zamieszkująca teren endemiczny ma genetycznie wykształconą odporność swoistą. Ludność „odwiedzająca” tereny endemiczne choruje częściej i jest usposobiona do ciężkich postaci choroby.

3. Brak swoistych metod zapobiegania zakażeniom HCV w drodze szczepień ochronnych, wymusza działania polegające na wdrażaniu i utrzymywaniu wysokich standardów higieniczno-sanitarnych wykonywania świadczeń medycznych oraz innych usług przebiegających z naruszeniem ciągłości tkanek.

SZCZEPIENIA OCHRONNE jako element zwalczania chorób zakaźnych.

Obowiązkowe szczepienia ochronne są skuteczną i generalnie powszechnie społecznie akceptowaną metodą zapobiegania zachorowaniom u osoby poddanej szczepieniom ochronnym (prewencji indywidualnej), jak również kształtowania odporności całej populacji na zachorowania (prewencji zbiorowej). Warunkiem osiągnięcia odporności w skali populacji jest bowiem wysoki odsetek zaszczepionych osób (zwykle odporność populacyjną osiąga się przy zaszczepieniu wysokiego odsetka populacji – tj. co najmniej na wysokości 95%) co skutecznie zapobiega szerzeniu się zachorowań na choroby zakaźne nie tylko na osoby uodpornione w drodze szczepienia, ale również na osoby, które ze względu na przeciwwskazania zdrowotne nie mogą być przeciw nim szczepione lub osoby, które pomimo prawidłowo przeprowadzonego szczepienia nie wykształciły odporności immunologicznej. Odsetek osób zaszczepionych za rok 2014 w powiecie kolneńskim kształtował się na poziomie 96%.

Wykonawstwo szczepień w 2014 r. w województwie podlaskim uległo pogorszeniu w porównaniu z rokiem 2013. W przeprowadzonych szczepieniach np. przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi u dzieci w 2 i 6 roku życia, u młodzieży przeciw błonicy, tężcowi w 14 i 19 roku oraz przeciw odrze, śwince, różyczce u dzieci w 2 roku życia i przeciw gruźlicy wśród noworodków zaobserwowano tendencję spadkową. Spadek wykonawstwa szczepień obowiązkowych u dzieci małych spowodowany został ruchami antyszczepionkowymi, w wyniku których rodzice nie wyrażają zgody na szczepienie po urodzeniu dziecka.

Obowiązek poddawania się szczepieniom ma charakter powszechny i podlegają mu osoby przebywające na terenie Polski. Podstawą prawną do nałożenia obowiązku szczepień przeciw wybranym chorobom zakaźnym jest art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2013 r. poz. 947 z późn. zm.), na mocy którego osoby przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące do poddawania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym na zasadach określonych w ustawie, przy czym zgodnie z art. 5 ust. 2 ww. ustawy w odniesieniu do osób nieposiadających pełnej zdolności do czynności prawnych (m.in. dzieci) odpowiedzialność za wypełnienie tego obowiązku ponosi osoba sprawująca nad tą osobą prawną pieczę albo jej opiekun faktyczny (zwykle są to rodzice). Wykaz obowiązkowych szczepień ochronnych i grupy osób obowiązanych do poddania się tym szczepieniom zostały określone w art. 17 ust. 1 ww. ustawy i rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz.U. Nr 182 poz. 1086 z późn. zm.).

Obowiązkiem szczepień ochronnych objętych jest 13 chorób zakaźnych. Są to: gruźlica, błonica, inwazyjne zakażenie *Haemophilus influenzae* typu B, inwazyjne zakażenia *Streptococcus pneumoniae*, krztusiec, nagminne zapalenie przyusznicy (świnka), odra, ospa wietrzna, ostre nagminne porażenie dziecięce (poliomyelitis), różyczka, tężec, wirusowe zapalenie wątroby typu B oraz wścieklizna. W odniesieniu do każdej z tych chorób określono osoby lub grupy osób obowiązane do poddawania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym oraz wiek i inne okoliczności

stanowiące przesłankę do nałożenia obowiązku szczepień ochronnych na te osoby. Uzupełnieniem ww. regulacji prawnych jest ogłaszany corocznie Program Szczepień Ochronnych w drodze Komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego, przeznaczony dla lekarzy i pielęgniarek będących realizatorami obowiązkowych szczepień ochronnych.

2.11 Bezpieczeństwo publiczne

Poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców powiatu kolneńskiego jest priorytetowym zadaniem Komendy Powiatowej Policji w Kolnie i podejmujemy w tym zakresie szereg czynności zgodnych z obowiązującymi przepisami zarówno w zakresie zapobiegania jak i procesu wykrywczego mającego na celu zminimalizowanie przestępstw najbardziej dokuczliwych dla społeczeństwa. Stałe i systematyczne ograniczanie liczby przestępstw oraz zaangażowanie policjantów w zwalczaniu patologii społecznych skutkuje poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców. Działania policjantów Komendy Powiatowej Policji w Kolnie przyczyniły się do ogólnego spadku przestępczości najbardziej dokuczliwych dla społeczeństwa, a co za tym idzie do poprawy bezpieczeństwa na terenie naszego powiatu. W 2014 roku wszczęliśmy 487 postępowań przygotowawczych tj. o 22 postępowania więcej niż w poprzednim roku i o 87 mniej niż w roku 2013. Natomiast wskaźnik wykrywalności ogólnej w 2014 roku ukształtował się na poziomie 79,50% spadek o 1,8% w stosunku do roku poprzedniego i wzrost o 1% w porównaniu do roku 2012. Dekomponując dane ogólne przestępczości na terenie powiatu kolneńskiego na poszczególne obszary przestępczości szczególnie tych cechujących się dużą szkodliwością społeczną sytuacja przedstawia się następująco:

przestępczość rozbójnicza - w 2014 roku nie wszczęto postępowań przygotowawczych, w roku 2013 wszczęto 6, a w 2012r – 4 ; wskaźnik wykrywalności ukształtował się w ostatnich 3 latach na poziomie 100%

uszczerbek na zdrowiu – w tej kategorii przestępstw wszczęto 9 postępowań przygotowawczych, w 2013 roku - 11 i 2012r wszczęto 10 postępowań, wykrywalność od trzech lat na poziomie 100%

bójka i pobicie – w tej kategorii przestępstw wszczęto 6 postępowań przygotowawczych, w 2013 roku i 2012r wszczęto po 10 postępowań, wykrywalność w 2014 roku i 2013 roku na poziomie 100% wzrost w stosunku do 2012r o 20%.

kradzież cudzej rzeczy - wszczęto 92 postępowania przygotowawcze – o 27 więcej niż w 2013 roku, i o 2 mniej niż w 2012r. Wykrywalność tych przestępstw ukształtowała się na poziomie około 45%.

kradzież samochodu - wszczęto 5 postępowań przygotowawczych o 2 więcej niż w 2013 roku i o 3 niż w 2012 roku, osiągnięto 50% wykrywalności w tej kategorii przestępstw, na przełomie trzech ostatnich lat.

kradzież z włamaniem - wszczęto 56 postępowań o 14 więcej niż w roku 2013 i o 19 więcej niż w roku 2012. Wykrywalność w tej kategorii kształtuje się w granicach 30,80 % w roku 2014r i 33,30% w roku 2013, która była większa od roku 2012 o 5,5%.

uszkodzenie mienia - wszczęto 13 postępowań przygotowawczych – o 11 mniej niż w 2013 roku i o 18 mniej niż w roku 2012. Osiągnięto wskaźniki 50% wykrywalności. W roku 2012 był on wyższy i wyniósł prawie 61%.

przestępczość narkotykowa - wszczęto 13 postępowań – o 5 więcej niż w roku 2013 i o 1 mniej niż w 2012r, uzyskano wykrywalności w tej kategorii przestępstw na poziomie 92% , niższy od 2013r o 8%.

Funkcjonariusze Wydziału Prewencji jak również Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Kolnie w roku 2014 ujawnili ogółem **9046** wykroczeń, w 2013r – 9359 a w 2012 – 11862.

W ubiegłym roku policjanci prewencji podejmowali łącznie **3090** interwencji, tj o 485 mniej niż w roku 2013 i 933 mniej niż w 2012r. Reasumując, należy stwierdzić, że nastąpił spadek ilości podejmowanych interwencji.

W analogicznym okresie policjanci Komendy Powiatowej Policji w Kolnie zatrzymali w celu wytrzeźwienia i do prowadzonych postępowań przygotowawczych 318 osób tj. o 48 osób więcej niż w roku 2013 i o 85 osób więcej niż w 2012r.

W 2014r policjanci KPP w Kolnie wypełnili 153 formularze Niebieska Karta dot.przemocy w rodzinie tj. o 95 więcej niż w roku 2013 i o 93 więcej w stosunku do 2012r. Sytuacja przemocy w rodzinie jest w sposób szczególny monitorowana przez funkcjonariuszy pionu prewencji w tym przede wszystkim przez dzielnicowych, którzy wspólnie z powołanymi w każdej gminie Zespołami Interdyscyplinarnymi podejmują działania na rzecz poprawy sytuacji w rodzinach w których dochodzi do przemocy.

Analiza bezpieczeństwa w ruchu drogowym za lata 2014 - 2012 obejmuje szereg elementów i czynników mających wpływ na całokształt pracy kolneńskiej policji i jej ogólną ocenę. Funkcjonariusze zrealizowali wiele przedsięwzięć w zakresie poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym. W 2014r zaistniało **198** zdarzeń drogowych tj. o **59** mniej niż w roku 2013, i o 93 mniej niż w 2012r, w tym **22** wypadki, w których zginęło **5** osób, a 23 osoby zostały ranne, podczas gdy w roku 2013 – odnotowano 19 wypadków drogowych w których 10 osób poniosło śmierć i 16 zostało rannych, a w 2012r – doszło do 25 wypadków, w których 5 osób zginęło i 26 zostało rannych. Najczęstszymi przyczynami zdarzeń drogowych, podobnie jak w latach ubiegłych, były:

- * nieudzielanie pierwszeństwa przejazdu,
- * niedostosowanie prędkości do warunków,
- * nieprawidłowe wyprzedzanie, omijanie i cofanie,
- * piesi,
- * kierujący pod wpływem alkoholu,
- * inne przyczyny.

Policjanci w 2014r zatrzymali łącznie **198** nietrzeźwych kierujących, w tym popełniających przestępstwo i kierujących w stanie po spożyciu alkoholu, kwalifikowanych jako wykroczenie tj. o 30 więcej niż w roku 2013r. Z roku na rok cyklicznie zwiększa się ilość uczestników ruchu drogowego. Z uwagi na rosnącą ilość wypadków drogowych podjęto dodatkowe działania, które zmierzały do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie powiatu. Oprócz wykonywania bieżących zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym, policjanci uczestniczyli w szeregu działaniach o charakterze ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym. Ponadto, zgodnie z harmonogramem, przeprowadzono działania wzmożone takie jak: „Prędkość”, „Prędkość, alkohol i narkotyki”, „Bezpieczna droga”, „Trzeźwy poranek”, „Dyskoteka”, „Niechroniony użytkownik ruchu drogowego”. Zarówno policjanci prewencji jak również ruchu drogowego, działając na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, zorganizowali w szkołach spotkania o charakterze prewencyjnym, a także przeprowadzali egzaminy na kartę rowerową i motorowerową.

Komenda Powiatowa Policji w Kolnie prowadzi działania o charakterze prewencyjnym w ramach realizowanych programów prewencyjnych „Stop patologiom” i „Uwaga zagrożenie”. Głównym ich założeniem jest ograniczenie przestępczości i patologii społecznej. W ramach wymienionego programu, policjanci zajmujący się prewencją kryminalną uczestniczą w spotkaniach z młodzieżą, pedagogami, dyrektorami placówek oświatowych, rodzicami, przedszkolakami, harcerzami, działkowcami oraz seniorami. Spotkania te mają charakter profilaktyczny.

Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców woj. podlaskiego w 2014r

* Prawie 69% mieszkańców województwa podlaskiego czuje się bezpiecznie spacerując w swojej okolicy po zmroku

* Ponad 57% mieszkańców województwa podlaskiego uważa, że Policja w walce z przestępczością w okolicy jest skuteczna

* Dobrze pracę policjantów w okolicy miejsca zamieszkania ocenia ponad 59% mieszkańców województwa podlaskiego

* Zaangażowanie Policji w pracę na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa w pobliżu swojego miejsca zamieszkania dobrze ocenia 77,3% Podlasiaków

* Mieszkańcy województwa podlaskiego w pobliżu swojego miejsca zamieszkania najbardziej obawiają się następujących zagrożeń:

- włamań (np. do mieszkań, piwnic, samochodów) 36,7%
- brawurowo jeżdżących kierowców 31,8%
- napadów, rozbojów 25,5%
- bójek, pobić 24,5%
- kradzieży (np. kieszonkowych) 21,8%

2.12. Zasoby powiatu kolneńskiego w tworzeniu systemowych rozwiązań pomocy społecznej

Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej w Powiecie Kolneńskim to:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie powołane jest do realizacji zadań Powiatu w zakresie polityki społecznej w tym polityki prorodzinnej, pomocy społecznej i wspierania osób niepełnosprawnych.

W celu realizacji zadań Centrum współpracuje z organami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim, innymi

Kościołami, związkami, fundacjami, stowarzyszeniami, Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym (Wydział Rodzinny i Nieletnich) oraz z osobami fizycznymi i prawnymi

2. Ośrodki Pomocy Społecznej.

Na terenie Powiatu Kolneńskiego działa sześć ośrodków pomocy społecznej, które wykonują zadania w zakresie pomocy społecznej na terenie gminy:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie
3. Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawiskach
4. Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie;
5. Ośrodek Pomocy Społecznej w Turośli
6. Ośrodek Pomocy Społecznej w Małym Płocku

3. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kolnie

Do głównych zadań realizowanych przez Poradnię należy:

- diagnoza, opiniowanie i orzecznictwo psychologiczne, logopedyczne i pedagogiczne w poradni i w terenie;
- terapia psychologiczna, logopedyczna i pedagogiczna (indywidualna i grupowa);
- konsultacje specjalistyczne dla rodziców, nauczycieli, pracowników pomocy społecznej, kuratorów społecznych;
- poradnictwo specjalistyczne w szerokim rozumieniu (w tym instruktaże dla rodziców);
- doradztwo zawodowe dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych;
- działalność profilaktyczna i psychoedukacyjna dla dzieci, młodzieży i ich rodziców

4. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kolnie

Mieszkańcy Powiatu Kolneńskiego są obsługiwani przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kolnie.

Pracami Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności kieruje bezpośrednio przewodniczący.

Do zakresu działania Zespołu należy realizacja zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a w szczególności:

- organizowanie pracy i kierowanie obsługą składów orzekających Powiatowego Zespołu,
- wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności w rozumieniu właściwych przepisów,
- prowadzenie obsługi administracyjno-biurowej Powiatowego Zespołu.

5. Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Do zadań Komisji wynikających z ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2007 r., Nr 70, poz. 473 z póź. zm.), należy w szczególności:

- inicjowanie, współpraca przy opracowaniu, opiniowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami rady gminy w sprawie - liczby punktów sprzedaży oraz zasad ich usytuowania
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego
- prowadzenie rozmów z członkami rodzin osoby uzależnionej od alkoholu, zmierzających do podejmowania przez nich leczenia współuzależnienia

W Powiecie Kolneńskim funkcjonuje 6 komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych (w każdej gminie na terenie powiatu):

- Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mieście Kolno,

- Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Kolno
- Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Turośl
- Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Mały Płock
- Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stawiskach
- Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Grabowo

6. Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia w Kolnie

Do zadań Poradni należy:

- profilaktyka choroby alkoholowej
- leczenie osób uzależnionych od alkoholu
- leczenie i pomoc terapeutyczna osób współuzależnionych.

7. Komenda Powiatowa Policji w Kolnie

Do zadań Policji należy między innymi:

- organizowanie działań represyjno –kontrolnych,
- eliminowanie nietrzeźwych użytkowników dróg z dalszej jazdy oraz osoby nietrzeźwe z miejsc ogólnie dostępnych,
- prowadzenie rozmów profilaktyczno –ostrzegawczych z osobami nadużywającymi alkohol i stwarzających zagrożenie dla rodziny,
- omawianie problemu nadużywania alkoholu i środków odurzających oraz odpowiedzialności za czyny na spotkaniach z młodzieżą w szkołach.

KPP prowadzi działania przeciw przemocy w rodzinie, wprowadza procedurę „Niebieskich Kart”, współpracuje z KRPA w zakresie kierowania na leczenie odwykowe.

8. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla ofiar Przemocy w Rodzinie w Kolnie

Ośrodek jest jednostką całodobowego pobytu o zasięgu ogólnopolskim.

Ośrodek oferuje 10 miejsc noclegowych, w których osoby dotknięte przemocą znajdują bezpieczne schronienie. Ponadto świadczy bezpłatną i fachową pomoc: doradczą,

informacyjną, psychologiczną, terapeutyczną, pedagogiczną, prawną, socjalną i bytową.

W przypadku całodobowego pobytu Ośrodek zapewnia w szczególności: schronienie ofierze przemocy w rodzinie oraz dzieciom pozostającym pod jej opieką, bez skierowania i bez względu na dochód, przez okres do trzech miesięcy z możliwością przedłużenia w przypadkach uzasadnionych sytuacją ofiary przemocy w rodzinie, pomieszczenia do spania przeznaczone maksymalnie dla pięciu osób, z uwzględnieniem sytuacji rodzinnej ofiary przemocy w rodzinie, wspólne pomieszczenie do pobytu dziennego z miejscem zabaw dla dzieci i miejscem do nauki, ogólnodostępne łazienki, miejsca do prania i suszenia, ogólnodostępną kuchnię, wyżywienie, środki czystości i higieny, obuwie i odzież w zależności od uzasadnionych potrzeb klienta, udzielanie natychmiastowej pomocy psychologicznej i prawnej oraz zorganizowanie niezwłocznie dostępu do pomocy medycznej w przypadku, gdy wymaga tego stan zdrowia ofiary przemocy w rodzinie, rozpoznanie sytuacji ofiary przemocy w rodzinie i ocena ryzyka w zakresie zagrożenia bezpieczeństwa ofiary lub jej dzieci pozostających pod jej opieką, diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, opracowanie indywidualnego planu pomocy ofierze przemocy w rodzinie uwzględniającego: potrzeby, cele, metody i czas pomocy.

9. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kolnie

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kolnie funkcjonują od 2005 roku. Od 04 Stycznia 2010r. jednostką prowadzącą została Fundacja „VITA FAMILIE” .

Warsztat Terapii Zajęciowej przystosowany jest w chwili obecnej dla 15 uczestników z orzeczeniem umiarkowanym bądź znacznym stopniem niepełnosprawności oraz wskazaniem do terapii zajęciowej:

–Stopień znaczny – 13 osób

-Stopień umiarkowany – 12 osób

Choroby towarzyszące : zespół Downa , cukrzyca typu 1 , upośledzenie umysłowe , zaburzenia neurologiczne , zaburzenia : głosu , mowy , słuchu , choroba psychiczna .

Warsztaty Terapii Zajęciowej Fundacji „VITA FAMILIAE” w Kolnie są placówką pobytu dziennego realizującą działania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej

zmierzające do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika , nabycia umiejętności niezbędnych do możliwego samodzielnego życia

W Warsztatach Terapii Zajęciowej w Kolnie istnieje 5 pracowni terapeutycznych , sala rehabilitacyjna , zajęcia z psychologiem i logopedą oraz zajęcia katechetyczne z księdzem .

Zajęcia odbywają się codziennie od poniedziałku do piątku w godz. 7.30 – 15.30 .

1.Pracownia przystosowania do życia codziennego

Osoby które uczestniczą w zajęciach w pracowni przystosowania do życia codziennego utrwalają swoje umiejętności związane z kuchnią i przygotowanymi tam potrawami oraz kulturą spożywania posiłków .

Poznają techniki nakrywania i dekorowania stołu , uczestniczą w planowaniu niezbędnych zakupów i robienia ich wraz z instruktorem .

Podopieczni którzy uczestniczą w zajęciach na tej pracowni rozwijają również swoje umiejętności obsługi urządzeń gospodarstwa domowego (zmywarka , czajnik bezprzewodowy , kuchnia indukcyjna , robot kuchenny) .

Uczestnicy podczas zajęć w pracowni muszą zwrócić szczególną uwagę na dbanie o własne bezpieczeństwo oraz przestrzegania ogólnych zasad higieny .

Celem udziału uczestników pracowni przystosowania do życia codziennego jest kształtowanie samodzielności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych .

Zajęcia te pozytywnie wpływają na osobowość , wzmacniają poczucie własnej wartości , wiary we własne możliwości , poczucie odpowiedzialności a także uczą wykonywania pracy zespołowej .

2 Pracownia krawiecko – dziewiarska

Podczas zajęć w pracowni Krawiecko – dziewiarskiej uczestnicy uczą się estetycznego wyszywania ręcznego za pomocą haftu krzyżkowego oraz ścięciem prostym po wzorze .posługują się prostymi akcesoriami krawieckimi .

W ramach terapii prowadzonej w pracowni uczestnicy uczą się również przygotowywania stanowiska do prasowania oraz poprawnego posługiwania się żelazkiem - dobór temperatury do prasowanej tkaniny . W ramach zajęć na pracowni uczestnicy wykonują ozdoby świąteczne które wystawiane są na kiermaszach .

Pracownia krawiecko – dziewiarska umożliwia kształtowanie i rozwój zdolności manualnych uczestników , ćwiczy dokładność , uczy oszczędności w gospodarowaniu materiałami uwrażliwia na piękno .

3. Pracownia sztuk plastycznych

Uczestnicy w pracowni plastycznej posługują się takimi materiałami jak : farby plakatowe , akrylowe , bibuła , plastelina , modelina , masa papierowa i solna .

Wykorzystują różnorakie techniki od szkicowania poprzez rysowanie , malowanie , wycinanie , klejenie od technik decopage , modelowanie w masie papierowej .

Proponowane techniki plastyczne dostosowane są do zainteresowań i możliwości podopiecznych .

Wytwory pracowni zdobią pomieszczenia warsztatów a niekiedy stają się miły upominkiem

Uczestnicy poprzez obcowanie ze sztuką w sposób aktywny doskonalą swoje koordynację wzrokową – ruchową oraz rozwijają sprawność manualną .

4. Pracownia muzyczno–teatralna

W pracowni tej podejmuje się oddziaływania z zakresem terapii , muzykoterapii , umiejętności społecznych . W ciągu kolejnych lat funkcjonowania warsztatu powstało szereg ciekawych przedstawień . Podopieczni pracowni muzyczno-teatralnej współtworzą role . Dzięki nim doświadczają różnych emocji , przełamują bariery w kontakcie z widzem , pokonują własne obawy , odczuwają satysfakcję z udziału w przedstawieniu i bycia docenianym przez widza .

Pracownia zajmuje się również organizowaniem imprez okolicznościowych .

5. Pracownia ogrodniczo-techniczna

W pracowni tej uczestnicy uczą się posługiwać urządzeniami stolarskimi ręcznymi jak i elektrycznymi . Wykonuje prace stolarskie jak i produkty , które są prezentowane na różnych przeglądach twórczości osób niepełnosprawnych . Pracownia ta prowadzi również ogród . Uczestnicy dbają o estetyczny wygląd posesji .

10. Stowarzyszenia

1. Kolneńskie Stowarzyszenie RODZINA

Misją Kolneńskiego Stowarzyszenia „Rodzina” jest pomoc osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, osobom niepełnosprawnym oraz wyrównywanie ich szans, poprzez podejmowanie działań w kierunku rozwiązań prorodzinnych w sferze zdrowotnej, oświatowej, kulturalnej, profilaktycznej i wypoczynku.

2. Stowarzyszenie Airsoft D.B.S Kolno. Jest to grupa pasjonatów ASG, Airsoftu, historii, militariów i wszystkiego co związane z wojskowością.

3. Stowarzyszenia „Klub Seniora ” Samule 13 gm. Turośl

4. Stowarzyszenie Przyjaciół Jurca z siedzibą w Jurcu Szlacheckim. Głównym celem jest zintegrowanie mieszkańców trzech wsi: Jurca Szlacheckiego, Jurca Włociańskiego i Jurca Folwark oraz działalności opiekuńczo, oświatowej, edukacyjnej, kulturalnej, zdrowotnej i społecznej wśród społeczności wiejskiej, lokalnej opartej na działalności społecznej członków.

5. Stowarzyszenie im. Podlaskiej Brygady Kawalerii w Kolnie. Stowarzyszenie zajmuje się uświetnianiem uroczystości patriotycznych i religijnych na terenie miasta i powiatu oraz organizacją zawodów kawaleryjskich, które gromadzą zawodników z różnych stron Polski,

6. Turoślańskie Stowarzyszenie Wędkarskie, ul.Akacyjowa 1, 18-525 Turośl

Celem działania organizacji jest organizowanie wędkarstwa jako racjonalnej formy wypoczynku i rekreacji dla społeczności lokalnej, stwarzanie obywatelom w tym członkom Stowarzyszenia dogodnych warunków wędkowania, rozwijania wśród nich umiłowania przyrody i krzewienia zasad gospodarki rybacko- wędkarskiej oraz działania na rzecz ochrony przyrody, w tym racjonalnego użytkowania wód i środowiska naturalnego.

7. Stowarzyszenie „Towarzystwo Przyjaciół Borkowa

Celem stowarzyszenia jest działalność publiczna na rzecz poprawy warunków życia społeczności wsi Borkowo oraz jej rozwoju, w szczególności poprzez wykonywanie zadań w zakresie: pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej

sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych osób i rodzin; działalności charytatywnej; podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej; ochrony i promocji zdrowia; działania na rzecz osób niepełnosprawnych; działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;

nauki, edukacji, oświaty i wychowania; upowszechniania kultury fizycznej, sportu i turystyki; upowszechniania i rozwijania kultury regionalnej.

8. Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły „Wspólna Sprawa” przy Szkole Podstawowej w Turośli

Celem statutowym Stowarzyszenia jest pomoc finansowa, organizacyjna Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Jana Twardowskiego w Turośli. Nasza działalność ukierunkowana jest na organizację dodatkowych zajęć dla dzieci, imprez, konkursów, uroczystości, wycieczek edukacyjnych, akcji charytatywnych, dofinansowanie zakupu sprzętu

9. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów z siedzibą w Kolnie. *Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów*, jest organizacją pozarządową, samodzielną i niezależną, z wieloletnią tradycją sięgającą okresu przedwojennego. Jest największą organizacją skupiającą emerytów, rencistów i inwalidów.

Związek działa na terenie całego kraju poprzez swoje oddziały okręgowe, rejonowe i koła, jednym z takich kół jest koło kolneńskie, które powstało w 2000 r. Związek działa na rzecz poprawy warunków życia osób starszych i niepełnosprawnych, przeciwdziałania ich samotności, marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Jest wyrazicielem opinii emerytów i rencistów wobec organów władzy publicznej. Reprezentuje ich interesy na forum Parlamentu i Komisji Trójstronnej.

Początki kolneńskiego koła to 10 osobowa grupa inicjatywna. Związek zrzesza emerytów, rencistów i inwalidów w celu reprezentowania ich interesów wobec organów władzy państwowej, przedstawiania opinii i postulatów dotyczących poprawy systemu zabezpieczenia społecznego i polepszenia warunków socjalno-bytowych emerytów i rencistów na forum Parlamentu, Komisji Trójstronnej i innych, przeciwdziałania samotności, ubóstwu i wykluczeniu społecznemu osób starszych i

niepełnosprawnych, organizowania życia kulturalnego i artystycznego emerytów i rencistów tj. Dzień Kobiet, Dzień Babci, Dzień Matki, Dzień Seniora, Grzybobranie, Andrzejki, Spotkania opłatkowe.

10. Stowarzyszenie Kolno 4x4

Stowarzyszenie zajmuje się proklamowaniem sportów motorowych, a także organizacją różnych akcji charytatywnych z których dochód w całości jest przekazywany osobom potrzebującym, w przypadku Kolno 4x4 są to dzieci z różnymi chorobami, które potrzebują ciągłej opieki i rehabilitacji by mogły żyć godnie.

11. Stowarzyszenie Aktywnych Absolwentów ZDETERMINOWANI z siedzibą w Kolnie.

Organizacja ta jest stowarzyszeniem zarejestrowanym na początku 2014 r. Koncepcja jego powołania zrodziła się przede wszystkim z sytuacji panującej na obecnym rynku pracy. Był to sposób odpowiedzi na pytanie: „Dlaczego pełni energii oraz pomysłów, chęci do działania, w tym także wykształceni i otwarci na nowe doświadczenia zawodowe młodzi ludzie, nie mogą znaleźć pracy?” Odpowiedź składała się z kilku argumentów, a jednym z nich był ten brzmiący: „Brak doświadczenia! A co za tym idzie: niedostateczny zasób umiejętności, niski poziom kompetencji zawodowych, niewielka przydatność pozyskanej podczas studiów wiedzy teoretycznej-nieskonfrontowanej z praktyką”. Czy jest to odpowiedni argument? Zdecydowanie nie, gdyż każdy z nas jest Aktywnym Absolwentem, a co za tym idzie posiada bogate doświadczenie. Dotyczy ono zarówno podejmowanych inicjatyw, działalności pozazawodowej, rodzinnej, studenckiej, wolontariackiej, zasobu wiedzy nt. naszego hobby i zainteresowań, ukrytych lub rozwijanych talentów oraz predyspozycji, posiadanego powołania, a także energii do „czynienia czegoś tak, gdzie innym się nie chce lub nie mają na to pomysłu i czasu”. Każdy człowiek jest Absolwentem określonego etapu życia, a więc posiada określone doświadczenie i dysponuje wachlarzem umiejętności, nawet tak bagatelizowanym jak: wychowanie dziecka, zarządzanie gospodarstwem domowym, gotowania, pielęgnowania roślin, itp. Każdy z nas jest Absolwentem, który coś potrafi i ma wiele do przekazania innym.

ZDETERMINOWANI pragną podzielić się swoją wiedzą, umiejętnościami, pomysłami i koncepcjami, ale przede wszystkim energią i pozytywnym myśleniem oraz motywacją. W związku z tym FB profil Stowarzyszenia AA ZDETERMINOWANI, który działa od maja br. ma charakter centrum motywacyjno-informacyjnego. To wyjście dla wszystkich tych, którzy potrzebują zmian, bodźca do działania i recepty na... sprawdźcie sami. Zachęcamy do śledzenia naszej inicjatywy: cyklu motywacji 'na białej kartce'.

Pozostałe cele Stowarzyszenia wynikają z szerokiego kręgu zainteresowań, wykształcenia, predyspozycji i umiejętności jakie posiadają jego członkowie. Każdy z nich 'reprezentuje' określoną dziedzinę i kierunek jakiemu chciałby się poświęcić, realizować rodzące się koncepty, a przez to stanowić cenne źródło wsparcia merytorycznego dla innych współzałożycieli.

12. Kolneńska Grupa Pierwszej Pomocy

Do głównych zadań KGPP należy kształtowanie wśród jej członków umiejętności udzielania pierwszej pomocy oraz nauki zasad postępowania w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia ludzkiego. W strukturach KGPP występuje również grupa poszukiwawcza, która przy współpracy z Powiatową Komendą Policji w Kolnie wyraziła gotowość do podejmowania poszukiwań osób zaginionych.

13. Polski Związek Niewidomych. Koło Terenowe w Kolnie.

Polski Związek Niewidomych okręg podlaski zrzesza około 1500 osób. Koło terenowe w Kolnie liczy około 40 członków. Organizacja ta jako jedyna w regionie prowadzi rehabilitację społeczną osób z dysfunkcją wzroku. Stowarzyszenie zajmuje się głównie społeczną integracją, rehabilitacją i ochroną interesów zawodowych i ekonomicznych osób niewidomych i słabowidzących.

14. Stowarzyszenie Kolneńskie Serca

15. Liczne stowarzyszenia sportowe

3. SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII

3.1. Prognoza zmian w obszarach polityki społecznej objętych Strategią

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kolneńskim na lata 2016-2025” jest dokumentem określającym zasady i obszary działań w realizacji regionalnej polityki społecznej. W oparciu o zasadę subsydiarności, partnerstwa i współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, skupia kierunki działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, zapobiegania procesom wykluczenia społecznego oraz stwarzania warunków umożliwiających osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych.

Prognozując sytuację przeobrażeń na terenie województwa podlaskiego we wszystkich obszarach wskazanych w Strategii oczekuje się wymiernych efektów w realizacji polityki społecznej.

Jedną z głównych prognoz jest polepszenie sytuacji socjalnej i materialnej rodzin z regionu, co przełoży się na zmniejszenie poziomu ubóstwa w naszym województwie. Poprzez rozwój aktywnych form pomocy i integracji społecznej nastąpi ograniczenie skali zjawiska wykluczenia społecznego.

Prognozuje się podniesienie efektywności działań zmierzających do redukcji wykluczenia społecznego i wzmocnienia kapitału społecznego regionu. Zintensyfikowana zostanie współpraca organizacji pozarządowych z jednostkami samorządu terytorialnego w realizacji regionalnej i lokalnej polityki społecznej. Planowane kierunki działań wpłyną na wzmocnienie potencjału i kompetencji rodzin z województwa podlaskiego. Dzięki wdrażaniu standardów usług socjalnych nastąpi rozwój wsparcia rodziny i opieki nad dzieckiem. Prognozuje się poprawę funkcjonowania pieczy zastępczej w województwie poprzez rozwój infrastruktury i usług poradnictwa specjalistycznego, szczególnie na terenach wiejskich.

Rodziny z naszego regionu będą mogły liczyć na wsparcie w zakresie prawidłowego pełnienia swoich funkcji dzięki zwiększającym się zasobom usług asystenta rodziny i nowych placówek wsparcia dziennego.

Poprzez szereg lokalnych i ponadlokalnych usług nastąpi aktywizacja społeczna seniorów i polepszy się dostęp do edukacji przez całe życie. Większa dostępność do usług medycznych i profilaktyki przełoży się na ograniczenie zakresu uzależnień tj. alkoholizmu, narkomanii jak również „nowych uzależnień”, co przełoży się na zmniejszenie się przypadków stosowania przemocy. Działania profilaktyczne podniosą poziom wiedzy mieszkańców, a szczególnie dzieci i młodzieży w zakresie szkód jakie powoduje stosowanie używek.

Działania zespołów interdyscyplinarnych i realizacja programów gminnych podniesie skuteczność ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz zwiększy dostępność świadczonej pomocy.

Będzie widoczna poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych. Dzięki zwiększonej dostępności w zakresie rehabilitacji i reintegracji polepszą się ich warunki społeczne, zawodowe, edukacyjne, sportowe oraz zdrowotne.

Prognozuje się zwiększenie udziału ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa podlaskiego. Nastąpi rozwój działających przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej oraz powstaną nowe stwarzające miejsca pracy osobom wykluczonym bądź zagrożonym marginalizacją społeczną przy wsparciu gmin, powiatów i środków zewnętrznych.

W kolejnych latach w celu lepszego dostosowania pomocy społecznej do potrzeb mieszkańców województwa podlaskiego prognozuje się podnoszenie oraz rozwijanie potencjału merytorycznego. Poprzez szkolenia, treningi, kursy przygotowawcze, w tym specjalizacje I i II stopnia w zawodzie pracownik socjalny będzie miało miejsce podniesienie jakości funkcjonowania służb społecznych na terenie województwa.

Z uwagi na potrzebę monitorowania problemów i potrzeb społecznych, w związku z dynamiką zmian społecznych prognozuje się prowadzenie działań badawczych i analitycznych. Wpłynie to na koordynację i kompleksowość systemu informacji o problemach społecznych, w tym o poziomie ubóstwa, przemocy w rodzinie, alkoholizmie, sytuacji osób niepełnosprawnych, czy wykluczenia społecznego rodzin.

3.2. Misja i cele strategiczne

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kolneńskim na lata 2016-2025” jest zespołem czynności, planów i propozycji rozwiązań dotyczących możliwości ograniczenia skutków problemów społecznych, które powszechnie występują na terenie Powiatu Kolneńskiego, determinując trudne warunki życiowe znacznej części społeczności lokalnej.

Powiat Kolneński jest obszarem ubogim pod względem infrastruktury społecznej. Korzyści wynikające z wprowadzenia w życie programów zawartych w strategii mogą być dla społeczności powiatu bardzo duże. Wielkim wyzwaniem jest tu pełne zaangażowanie realizatorów programów na wszystkich etapach procesu ich wdrażania oraz społeczna akceptacja proponowanych rozwiązań.

Niezbędne są inwestycje finansowe i zamierzenia organizacyjne oraz współdziałanie wszystkich instytucji i organizacji, których zakres działania, bądź cele programowe pokrywają się z przyjętymi w strategii celami.

Zaplanowane w strategii działania mają charakter uniwersalny, to znaczy, że wprowadzanie ich w życie będzie możliwe nie w ściśle wyznaczonych ramach czasowych, lecz w dłuższym okresie, stosownie do posiadanych bądź zdobytych przez powiat zasobów finansowych, ludzkich i organizacyjnych. Celem Strategii jest zapewnienie, w warunkach ciągłych przemian, kompleksowego wsparcia osobom i grupom społecznym oraz stałe i efektywne dostarczanie profesjonalnych rozwiązań umożliwiających zapobieganie i rozwiązywanie problemów społecznych, w oparciu o posiadaną wiedzę i zdobyte doświadczenie kadr oraz wysoki poziom integracji społecznej.

Tabela 65. Analiza SWOT ogólnej sytuacji społecznej powiatu

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - zasoby instytucjonalne i potencjał ludzki do wykorzystania, - potencjał kadry pomocy społecznej - położenie geograficzne: bliskość drogi krajowej, - wielkość i potencjał produkcyjny gospodarstw rolnych, - położenie z dala od dużych aglomeracji miejskich, - korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego, uprawiania różnych form turystyki wiejskiej i agroturystyki, - opracowane Plany Rozwoju Lokalnego - sprawnie działający samorząd, - profesjonalna i zaangażowana kadra samorządowa - podstawowa opieka zdrowotna w każdej gminie, - łączenie potencjałów administracji publicznej i organizacji pozarządowych, - sukcesywnie modernizowane obiekty służby zdrowia i oświaty, - zaangażowanie w promowanie zdrowego stylu życia - zaangażowanie w promowanie rodzinnej pieczy zastępczej, - istniejąca baza rekreacyjno-sportowa, - dostępność do służb porządku publicznego, - zmniejszająca się liczba przestępstw, - realizacja programów na rzecz osób niepełnosprawnych także ze środków PERON, - akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin, - znajomość środowisk potrzebujących wsparcia, - istnienie grup nieformalnych – zespołów ludowych, organizacji pozarządowych - istniejąca baza edukacyjna - realizowane programy aktywizacji bezrobotnych ze środków pozabudżetowych - możliwość zaangażowania do współpracy organizacji, - promocja kultury i twórczości przez organizacje pozarządowe i grupy nieformalne - wzrost udzielanych świadczeń w formie pracy 	<ul style="list-style-type: none"> - niekorzystne zmiany demograficzne- starzenie się społeczeństwa, - mała ilość podmiotów gospodarczych, - brak rozwiniętej infrastruktury pomocy społecznej, - bierny lub roszczeniowy odbiór działań pomocy społecznej, - długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej, - szeroki zakres ubóstwa obejmujący wiele grup społecznych, - utrzymująca się na wysokim poziomie liczba osób długotrwale bezrobotnych, - duża liczba osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, - złe zasoby finansowe i rzeczowe, które mogą być wykorzystywane na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, - niewystarczająca liczba rodzin zastępczych, - brak zawodowych, w tym specjalistycznych rodzin zastępczych, - brak grup samopomocowych, - brak placówek wsparcia dziennego, - niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych, - niskie dochody niezabezpieczające potrzeby rodzin i dzieci, - nadmierna biurokracja na wielu szczeblach organizacyjnych, - niewystarczające warunki lokalowe jednostek pomocowych, utrudniające właściwe ich funkcjonowanie według obowiązujących standardów,

<p>socjalnej,</p>	
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> - upowszechnienie zdrowego stylu życia, - rozwój infrastruktury pomocy społecznej - włączenie osób niepełnosprawnych w życie społeczności lokalnej, - wzbogacanie i racjonalne wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju turystyki i wypoczynku, - wspieranie inwestycji proekologicznych, - podnoszenie poziomu wykształcenia i przygotowania zawodowego mieszkańców, - unowocześnianie bazy oświatowej - remonty i modernizacja szkół, wyposażanie szkół w nowoczesne urządzenia i programy multimedialne, - dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy, - nowe programy szkoleń dla ludności, - tworzenie warunków dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, - zabieganie o środki pomocowe z Unii Europejskiej, - zmniejszanie bezrobocia poprzez kreowanie własnej polityki zatrudnienia, - wspieranie przedsiębiorczości, - podnoszenie kwalifikacji bezrobotnych, - pozyskiwanie środków pomocowych na inwestycje w dziedzinie infrastruktury, systematyczne poprawianie i uzupełnianie infrastruktury technicznej, 	<ul style="list-style-type: none"> - niestabilność przepisów prawa, - obarczanie samorządów lokalnych kolejnymi zadaniami w nieproporcjonalnej wielkości w stosunku do wysokości przekazywanych z budżetu środków, - wypalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej, - bierna postawa klientów w kwestii zmiany swojej sytuacji życiowej, - upowszechniające się negatywne wzory zachowań społecznych, - zły system finansowania jednostek samorządu terytorialnego, - migracja młodych, wykształconych ludzi, - zbyt wolna dynamika rozwoju rynku pracy, - rosnące bezrobocie, - niskie zarobki, - starzenie się społeczeństwa, - utrwalanie się braku szans i perspektyw dla młodego pokolenia, - zwiększające się rozwarstwienie społeczne, - rosnąca ilość rodzin wieloproblemowych, - postępujący proces zakłóceń funkcji rodziny i jej wzrastająca dezintegracja - upadek autorytetów i zasad moralnych, zwłaszcza wśród młodzieży, - zbyt niski poziom świadomości społecznej na temat niepełnosprawności, rodzicielstwa zastępczego

<ul style="list-style-type: none"> - wzrost jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące zadania pomocy społecznej, - regulacje prawne bardziej przyjazne rodzinie, - zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych, - wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, - możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych przez ośrodki pomocy społecznej z Europejskiego Funduszu Społecznego celem przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin zagrożonych, - rozwijający się nowy wachlarz instrumentów prawnych w zakresie pomocy społecznej. 	
---	--

Misją Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kolneńskim na lata 2016 jest:

Wzrost jakości życia mieszkańców Powiatu Kolneńskiego zapewniający możliwość integracji, wypełniania ról społecznych i równego dostępu do wszelkich praw, zasobów, dóbr i usług

W dokumencie przedstawiono kompleksowe podejście do rozwiązywania najbardziej newralgicznych problemów społecznych. Zapisy Strategii będą osiągnane poprzez realizację programów powiatowych i gminnych. Dokumenty te określają propozycje interwencji i kierunki niezbędnych działań poszczególnych obszarów.

Główne obszary problemowe strategii:

1. BEZROBOCIE I JEGO SKUTKI

Wyodrębnienie obszaru „Bezrobocie i jego skutki” w strategii rozwiązywania problemów społecznych jest niezbędne, ponieważ dominującą szukającą wsparcia w tym systemie grupą są właśnie bezrobotni, o czym świadczą dane zawarte w powyższej strategii.

Jednostki pomocy społecznej powinny aktywnie uczestniczyć w realizacji programów aktywizacji osób bezrobotnych a głównie tych, którzy są długotrwale bezrobotni.

Niski poziom wykształcenia, tym samym brak odpowiednich kwalifikacji zawodowych jest przyczyną tego, że bezrobotni mają mniejsze szanse na uzyskanie zatrudnienia.

Bardzo niepokojącym zjawiskiem obserwowanym coraz częściej jest bezradność ludzi młodych, dziedziczenie bezrobocia a także brak chęci do podejmowania działań w celu zaistnienia na rynku pracy.

Cel strategiczny 1:

WZROST ZATRUDNIENIA OSÓB W WIEKU 20-67 LAT

Cel operacyjny	Kierunki działań	Realizator	Wskaźniki realizacji
1.1.Kreowanie polityki zatrudnienia	1. Zapewnienie równego dostępu do usług świadczonych przez Powiatowy Urząd Pracy, 2. Współpraca lokalnych instytucji służb społecznych, służb zatrudnienia oraz partnerów społecznych na rzecz aktywizacji bezrobotnych,	PUP Kolno we współpracy z urzędami gmin i ośrodkami pomocy społecznej, szkołami ponadgimnazjalnymi	ilość kobiet objętych usługami PUP, ilość osób niepełnosprawnych objętych usługami PUP, stopa bezrobocia, bezrobotni wyrejestrowani z tytułu podjęcia zatrudnienia, wskaźnik płynności rynku pracy,
1.2.Rozwój lokalnego rynku pracy	1. W ramach współpracy z urzędami gmin i miasta w zakresie upowszechniania ofert pracy, informowania o usługach pośrednictwa pracy, doradztwa zawodowego i szkoleniach, 2.Realizacja aktywnych programów rynku pracy poprzez organizację targów pracy i spotkań osób bezrobotnych z pracodawcami, 3.Zwiększenie oferty aktywnych programów rynku pracy w postaci szkoleń, staży, prac subsydiowanych, 4.Opracowanie i realizacja Programu Aktywizacja i Integracja, skierowanego	PUP Kolno we współpracy z urzędami gmin, pracodawcami, ośrodkami pomocy społecznej, Wojewódzkim Urzędem Pracy w Białymstoku, powiatowymi urzędami pracy	liczba zawartych partnerstw/porozumień, liczba uczestników powstałych partnerstw/porozumień, liczba targów pracy, w których uczestniczył PUP Kolno, liczba zorganizowanych spotkań z pracodawcami, liczba uczestników spotkań z pracodawcami,

	<p>do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,</p> <p>5.Współpraca z Wojewódzkim Urzędem Pracy w zakresie realizacji międzynarodowego pośrednictwa pracy – EURES,</p> <p>6. Realizowanie projektów w zakresie promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych, wynikających z programów operacyjnych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Pracy.</p> <p>7.Pozyskiwanie i efektywne zarządzanie krajowymi i unijnymi środkami finansowymi na programy aktywizacji zawodowej,</p> <p>8.Zwiększenie efektywności i jakości obsługi rynku pracy.</p>		<p>liczba osób skierowanych do pracodawcy w ramach: stażu, prac interwencyjnych ,robót publicznych,</p> <p>liczba osób objętych Programem Aktywizacja i Integracja,</p> <p>liczba zorganizowanych spotkań z Doradcą EURES,</p> <p>liczba zagranicznych ofert pracy w ramach EURES,</p> <p>liczba programów realizowanych w PUP Kolno,</p> <p>liczba uczestników projektów,</p> <p>liczba złożonych wniosków konkursowych i pozakonkursowych,</p> <p>liczba zatrudnionych osób na kluczowych stanowiskach w urzędach pracy: pośredników pracy i doradców zawodowych,</p> <p>liczba osób, które skorzystały z różnych form pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego,</p> <p>liczba zadań zleconych</p>
--	---	--	---

			agencjom zatrudnienia,
1.3.Wspieranie przedsiębiorczości	1.Kształtowanie postaw przedsiębiorczych w ramach szkoleń, 2. Dotacje i pożyczki dla osób bezrobotnych.	PUP Kolno we współpracy z firmami udzielającymi pożyczek	liczba udzielonych dotacji, liczba podmiotów, które rozpoczęły działalność gospodarczą
1.4.Podnoszenie kwalifikacji osób bezrobotnych	1.Szkolenia i ustawiczne kształcenie, 2.Rozwój współpracy między pracodawcami i szkołami, zwłaszcza zawodowymi, 3. Podniesienie atrakcyjności szkolnictwa zawodowego	PUP we współpracy z instytucjami szkoleniowymi, szkołami ponadgimnazjalnymi, pracodawcami	liczba szkoleń, liczba przeszkolonych osób bezrobotnych

2. WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I CHORYCH PSYCHICZNIE

W każdym społeczeństwie istnieje pewien procent osób, które z przyczyn dziedzicznych, wrodzonych, w wyniku chorób, wypadków czy też nieprawidłowych warunków życia nie mają pełnej sprawności fizycznej lub psychicznej.

Osoby te określa się najczęściej terminem „osoby niepełnosprawne” rozumiejąc niepełnosprawność jako czasowe lub trwałe obniżenie sprawności psychofizycznych funkcji organizmu.

Marginalizacja społeczna spowodowana dyskryminacją oraz niedostatecznym systemem wsparcia uniemożliwia osobom niepełnosprawnym oraz z zaburzeniami psychicznymi aktywny udział w życiu społecznym.

Realizacja działań na rzecz włączenia osób niepełnosprawnych oraz z zaburzeniami psychicznymi w życie społeczne i zawodowe przyczyni się do przeciwdziałania dyskryminacji oraz umożliwi pełne uczestnictwo we wszystkich sferach aktywności człowieka, w aspekcie indywidualnym i społecznym i zawodowym.

Cel strategiczny 2:

WŁĄCZENIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI W ŻYCIE SPOŁECZNE I ZAWODOWE

Cel operacyjny	Kierunki działań	Realizator	Wskaźniki realizacji
2.1. Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych i osób z zaburzeniami psychicznymi	1. Prowadzenie działań informacyjnych w zakresie kształtowania właściwych postaw wobec osób niepełnosprawnych . 2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie wspierania edukacji	Samorząd Powiatu i Samorządy Gminne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Ośrodki Pomocy	liczba przeprowadzonych szkoleń, liczba odbytych spotkań liczba

	<p>społecznej dotyczącej praw i uprawnień osób niepełnosprawnych, rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz promowanie nowych rozwiązań na rzecz osób niepełnosprawnych.</p> <p>3. Udostępnianie informacji na temat praw i uprawnień osób niepełnosprawnych, działań podejmowanych przez poszczególne gminy i powiat w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych.</p> <p>4. Uaktualnianie i udostępnianie baz danych organizacji pozarządowych działających w środowisku osób niepełnosprawnych i chorych psychicznie.</p> <p>5. Organizowanie szkoleń i prowadzenie spotkań, pogadanek informacyjnych dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.</p> <p>6. Inicjowanie współpracy z młodzieżą i osobami chętnymi do pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom na zasadzie wolontariatu.</p>	<p>Społecznej</p> <p>Stowarzyszenia i Organizacje Pozarządowe</p> <p>Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawność i</p> <p>Media</p>	<p>przygotowanych informacji</p> <p>liczba pozyskanych wolontariuszy</p>
<p>2.2.Profilaktyka i oświata zdrowotna w zakresie przeciwdziałania niepełnosprawności</p>	<p>1. Inicjowanie działań zmierzających do edukacji społeczeństwa powiatu w zakresie propagowania zdrowego stylu życia.</p> <p>2. Organizowanie działań na rzecz zapobiegania niepełnosprawności, wynikających z wypadków drogowych, w gospodarstwie domowym, przy pracy, chorób zawodowych czy trybu życia.</p> <p>3. Organizowanie konkursów wśród dzieci i młodzieży szkolnej na</p>	<p>Samorząd Powiatu i Samorządy Gminne</p> <p>Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidmiologiczna</p> <p>Komenda Powiatowa Policji</p> <p>Placówki Oświatowe</p>	<p>liczba zorganizowanych działań</p> <p>liczba zorganizowanych konkursów</p> <p>liczba przygotowanych wykładów i prelekcji</p> <p>liczba osób uczestniczących w wykładach i</p>

	<p>temat zdrowego stylu życia.</p> <p>5. Organizowanie wykładów, prelekcji, na temat zdrowego stylu życia, zamieszczanie artykułów w prasie lokalnej, co do znaczenia profilaktyki zdrowotnej.</p> <p>6. Konieczność systematycznych szkoleń BHP, przeprowadzania badań zdrowotnych, profilaktycznych i okresowych.</p> <p>7. Szkolenia dzieci, młodzieży i dorosłych z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.</p>	<p>Stowarzyszenia i Organizacje Pozarządowe</p>	<p>prelekcjach</p> <p>liczba przeprowadzonych szkoleń z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej</p> <p>liczba przeszkolonych dzieci</p>
<p>2.3. Zwiększenie dostępności w zakresie rehabilitacji, leczenia, pomocy terapeutycznej</p>	<p>1. Utworzenie ośrodka wymiany informacji na temat dostępnego sprzętu rehabilitacyjnego.</p> <p>2. ☐ ☐ Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych.</p> <p>3. Dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.</p> <p>4. ☐ ☐ Objęcie gimnastyką korekcyjną wad budowy i postawy u dzieci w przedszkolach i szkołach.</p> <p>5. ☐ ☐ Objęcie pomocą psychologiczną i terapeutyczną osób, rodzin i dzieci niepełnosprawnych.</p> <p>6. ☐ Prowadzenie indywidualnych zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka</p> <p>7. Spotkania Grup Wsparcia dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością.</p> <p>8. Uruchomienie działalności ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.</p>	<p>PCPR</p> <p>Samorząd Powiatowy i Gminny</p> <p>Placówki Oświatowe</p> <p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna</p>	<p>liczba powstałych ośrodków</p> <p>liczba osób, które otrzymały dofinansowanie</p> <p>liczba dzieci objętych gimnastyką korekcyjną</p> <p>liczba osób objętych specjalistyczną pomocą</p> <p>liczba odbytych zajęć indywidualnych</p> <p>liczba osób uczestniczących w zajęciach</p> <p>liczba osób, które uzyskały wsparcie</p>

	9. Wspomaganie w zakupie i utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu rehabilitacyjnego.		
2.4. Likwidacja barier środowiskowych utrudniających aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych	<p>1. Wspieranie w środowisku lokalnym działań mających na celu usuwanie barier funkcjonalnych: urbanistycznych, architektonicznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się, dotyczących życia osób niepełnosprawnych.</p> <p>2. Likwidacja barier funkcjonalnych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.</p> <p>3. Likwidacja barier funkcjonalnych w budynkach użyteczności publicznej na terenie powiatu kolneńskiego.</p> <p>4. Likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym.</p> <p>5. Organizowanie transportu przystosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych</p> <p>6. Rozbudowa i przystosowywanie obiektów służących rehabilitacji leczniczej, społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych</p> <p>6. Wydawanie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych i placówek opiekujących się osobami niepełnosprawnymi.</p> <p>7. Podejmowanie działań mających na celu podniesienie jakości obsługi osób niepełnosprawnych, w szczególności w urzędach administracji samorządowej, pomocy</p>	<p>Samorząd Powiatowy i Gminny</p> <p>PCPR</p> <p>Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawność i</p> <p>Stowarzyszenia i Organizacje Pozarządowe</p>	<p>Liczba dofinansowanych wniosków</p> <p>Liczba wydanych kart parkingowych</p>

	społecznej, urzędzie pracy i placówkach służby zdrowia.		
2.5.Rehabilitacja zawodowa i zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.	<p>1. Rozbudzanie potrzeby aktywności zawodowej, niezależności ekonomicznej i pogłębiania wiedzy prawnej osób niepełnosprawnych (poradnictwo zawodowe indywidualne i grupowe).</p> <p>2. Działania służące tworzeniu miejsc pracy dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych i możliwości ich zatrudniania (z zastosowaniem dostępnych instrumentów rynku pracy, z wykorzystaniem środków FP, EFS i PFRON).</p> <p>3. Tworzenie nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych (wsparcie pracodawców)</p> <p>4. Zdiagnozowanie możliwości i potrzeb osób niepełnosprawnych oraz organizacja szkoleń zawodowych dostosowanych do wymogów rynku pracy i umożliwiających osobom niepełnosprawnym zdobycie nowych umiejętności i kwalifikacji zawodowych (organizacja i finansowanie szkoleń zawodowych osób niepełnosprawnych z wykorzystaniem środków FP i EFS)</p> <p>5. Zapewnienie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych giełdach pracy i targach pracy.</p> <p>6. Działania służące propagowaniu zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej przez osoby niepełnosprawne,</p>	<p>Samorząd Powiatowy i Gminny</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy</p> <p>Warsztaty Terapii Zajęciowej</p>	<p>liczba osób, którym udzielono poradnictwa</p> <p>liczba nowych stanowisk pracy dla niepełnosprawnych</p> <p>opracowana diagnoza</p> <p>liczba osób skierowanych do pracodawcy</p> <p>liczba uczestników warsztatów terapii zajęciowej</p> <p>liczba zakładów aktywności zawodowej</p>

	<p>propagowanie form aktywności zawodowej w ramach podmiotów ekonomii społecznej</p> <p>7. Organizowanie i finansowanie subsydiowanego zatrudnienia (np. prace interwencyjne, przygotowanie zawodowe, staże, roboty publiczne, z wykorzystaniem środków FP, PFRON i EFS).</p> <p>8. Prowadzenie rehabilitacji zawodowej przez Warsztaty Terapii Zająciowej i zwiększenie liczby uczestników Warsztatów oraz przygotowanie ich uczestników do podjęcia pracy zawodowej.</p> <p>9. Utworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej i spółdzielni socjalnych dla osób niepełnosprawnych,</p>		
<p>2.6.Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w zakresie dostępu do edukacji.</p>	<p>1. Stała diagnoza dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i ich potrzeb edukacyjnych.</p> <p>2. Kształtowanie wśród dzieci i młodzieży postaw i zachowań, które sprzyjają integracji poprzez realizację odpowiednich programów wychowawczych.</p> <p>3. Zapewnienie możliwości realizacji specjalnych potrzeb edukacyjnych dla dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością, zatrudnianie w szkołach i przedszkolach rehabilitantów, logopedów i innych terapeutów wg potrzeb.</p> <p>4. Wspieranie działań na rzecz rozwoju kształcenia integracyjnego poprzez klasy integracyjne oraz przedszkola integracyjne.</p> <p>5. Pomoc w wyposażeniu szkół i przedszkoli, Poradni Psychologiczno-</p>	<p>Samorząd Powiatowy i Gminny</p> <p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna</p> <p>Placówki Oświatowe</p> <p>PCPR</p>	<p>liczba opracowanych diagnoz</p> <p>liczba zrealizowanych programów wychowawczych</p> <p>liczba dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi objętymi pomocą w szkole</p> <p>liczba klas integracyjnych</p> <p>liczba przeszkolonych osób niepełnosprawnych</p> <p>liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały dofinansowanie uzyskania</p>

	<p>Pedagogicznej w specjalistyczny sprzęt i materiały służące edukacji</p> <p>6. Stwarzanie możliwości kontynuowania nauki dla absolwentów szkół specjalnych i integracyjnych.</p> <p>7. Umożliwienie dorosłym osobom niepełnosprawnym zdobycie odpowiedniego wykształcenia i przekwalifikowania się zwiększającego szanse podjęcia zatrudnienia.</p> <p>8. Zwiększenie świadomości wśród kadry pedagogicznej o konieczności kształcenia się w zakresie pedagogiki specjalnej oraz metod pracy z dzieckiem niepełnosprawnym.</p> <p>9. Realizacja programów PFRON skierowanych dla osób niepełnosprawnych w celu uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym.</p>		wykształcenia na poziomie wyższym.
2.7.Wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w zakresie zabezpieczenia socjalnego	<p>1. Podejmowanie działań zmierzających do rozwoju pracy socjalnej na rzecz integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym.</p> <p>2. Tworzenie warunków do korzystania przez osoby niepełnosprawne z profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych pojawiających się w związku z niepełnosprawnością,</p> <p>3. Wspieranie rodzin z osobami niepełnosprawnymi poprzez doradztwo, pomoc socjalną w formie osobowej i rzeczowej (działania asystentów rodziny, pielęgniarek środowiskowych, grupy wsparcia)</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p> <p>Ośrodki Pomocy Społecznej</p> <p>Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe</p> <p>Placówki służby zdrowia</p>	<p>liczba osób niepełnosprawnych objętych pracą socjalną</p> <p>liczba osób niepełnosprawnych którym udzielono poradnictwa</p> <p>liczba przyznanych świadczeń z tytułu niepełnosprawności</p>

	<p>4. Udzielanie świadczeń w zakresie pomocy finansowej, rzeczowej, socjalnej w środowisku lokalnym.</p> <p>5. Rozwój współdziałania lokalnych instytucji i jednostek samorządowych, służby zdrowia, edukacyjnych i organizacji pozarządowych w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin.</p>		
<p>2.8. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w zakresie uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym</p>	<p>1. Inicjowanie i promowanie twórczości artystycznej osób niepełnosprawnych (np. organizowanie wystaw prac osób niepełnosprawnych)</p> <p>2. Inicjowanie i wspieranie organizacji spotkań i imprez o charakterze integracyjnych, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym i turystycznym. Angażowanie w organizowanie ww. przedsięwzięć osób pełnosprawnych (choćby w formie publiczności)</p> <p>3. Popularyzacja w lokalnych mediach osiągnięć osób niepełnosprawnych w sporcie i kulturze.</p> <p>4. Informowanie o ofercie imprez kulturalnych, rozrywkowych, sportowych i turystycznych w powiecie.</p> <p>5. Wprowadzanie do powiatowego kalendarza kulturalno – sportowego imprez z udziałem osób niepełnosprawnych.</p> <p>6. Ułatwienie osobom niepełnosprawnym korzystanie z różnych form uprawiania sportu, rekreacji i turystyki.</p> <p>7. Integrowanie osób niepełnosprawnych na terenach wiejskich (światlice wiejskie –</p>	<p>Samorząd Powiatowy i Gminny</p> <p>Warsztaty Terapii Zajęciowej</p> <p>Instytucje kultury i sportu</p> <p>Stowarzyszenia i Organizacje pozarządowe</p> <p>Media</p>	<p>liczba zorganizowanych imprez o charakterze integracyjnych, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym i turystycznym</p> <p>liczba osób uczestniczących w imprezach</p>

	imprezy i zabawy integracyjne).		
--	---------------------------------	--	--

3. KRYZYS FUNKCJONOWANIA RODZINY

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu właściwych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny.

Pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów oraz możliwości środowiska.

Rodzina w pierwszej kolejności powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swymi problemami, co pozwala zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na uczenie się nowych umiejętności.

Cel strategiczny 3:

SPRAWNY SYSTEM ZAPOBIEGANIA KRYZYSOM RODZINY ORAZ WSPARCIE DZIECKA I RODZINY

Cel operacyjny	Kierunki działań	Realizator	Wskaźniki realizacji
3.1. Wspieranie rodziny we właściwym pełnieniu jej funkcji	1. Świadczenie pomocy społecznej rodzinom, żyjącym w trudnych warunkach materialnych Realizacja programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (wyprawka szkolna , dopłata do przedszkoli oraz organizacja i finansowanie dożywiania dzieci i młodzieży w trakcie nauki). 2. Praca socjalna z rodzinami mającymi problemy opiekuńcze – wychowawcze polegające m.in. na diagnozie: deficytów w zakresie	Samorząd Powiatowy i Gminny Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu	- liczba rodzin objętych wsparciem, - liczba udzielonych świadczeń, - liczba realizowanych programów

	<p>pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo – wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym</p> <p>3. Rozbudowa sieci poradnictwa rodzinnego oraz prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie oraz uzależnień od alkoholu oraz innych środków psychoaktywnych.</p> <p>4. Promocja i realizacja programów profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych, skierowanych do rodziców i dzieci</p> <p>5. Współpraca z podmiotami pracującymi na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.</p> <p>6. Interdyscyplinarna pomoc w zapobieganiu i rozwiązywaniu pojawiających się problemów rodziny.</p> <p>7. Organizowanie różnych dziennych form wsparcia i opieki nad dzieckiem i rodziną w środowisku lokalnym (asystenci rodziny, świetlice, kluby)</p> <p>8. Pozyskiwanie wolontariuszy do organizowania różnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży.</p>	<p>Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe</p>	
<p>3.2. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej</p>	<p>1. Upowszechnianie roli i znaczenia rozwoju</p>		<p>liczba opublikowanych</p>

	<p>rodzinnych, zastępczych form opieki. Promowanie w środowisku lokalnym zastępczych form opieki.</p> <p>2. Podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie wiedzy o rodzinnej pieczy zastępczej;</p> <p>3. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i do prowadzenia rodzinnego domu dziecka.</p> <p>4. Zapewnienie realizacji procesu diagnostyczno-kwalifikacyjnego dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, rodziny pomocowej (w tym zapewnienie stosownych szkoleń).</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,</p>	<p>artykułów, zamieszczonych ogłoszeń</p> <p>liczba odbytych imprez z udziałem pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej</p> <p>liczba zamieszczonych ogłoszeń pozyskanych pozyskiwaniu kandydatów, liczba pozyskanych kandydatów</p> <p>liczba kandydatów, którzy otrzymali kwalifikacje do pełnienia funkcji rodziny zastępczej</p>
<p>3.3. Rozwój infrastruktury i zasobów ludzkich na rzecz pieczy zastępczej.</p>	<p>1. Doskonalenie zawodowe kadry wykonującej zadania z zakresu pieczy zastępczej.</p> <p>2. Współpraca z Ośrodkami Pomocy Społecznej, Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie, asystentami rodzinnymi, placówkami edukacyjnymi, specjalistycznymi, ośrodkami adopcyjnymi, sądem rodzinnym oraz podstawową opieką zdrowotną i organizacjami pozarządowymi.</p> <p>3. Upowszechnianie dobrych praktyk w obszarze pomocy dziecku i rodzinie poprzez udział kadry organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w wizytach studyjnych na</p>	<p>Ośrodki Pomocy Społecznej,</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p> <p>Sąd Rodzinny</p> <p>Placówki służby zdrowia i placówki oświatowe</p>	<p>liczba godzin odbytych szkoleń, liczba osób uczestniczących w szkoleniach</p> <p>protokoły z posiedzenia liczba sporządzonych ocen sytuacji dziecka</p> <p>Liczba odbytych wizyt studyjnych</p>

	<p>terenie innych województw mających na celu poznanie dobrych praktyk w obszarze pomocy dziecku i rodzinie.</p> <p>.</p>		
<p>3.4. Zapewnienie osobom sprawującym funkcję rodziny zastępczej odpowiedniego wsparcia, zarówno merytorycznego jak i finansowego.</p>	<p>1. Objęcie rodzin zastępczych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.</p> <p>2. Zapewnienie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej i prawnej, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.</p> <p>3. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.</p> <p>4. Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach poprawy zgodnie z potrzebami i przysługującymi rodzinom prawami</p> <p>5. Rozwój kompetencji wychowawczych i opiekuńczych poprzez udział rodzin zastępczych w szkoleniach</p> <p>6. Wypłacanie świadczeń rodzinom zastępczym.</p>	<p>Samorząd Powiatowy i Gminny</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p> <p>Ośrodki Pomocy Społecznej</p> <p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kolnie,</p> <p>Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe</p>	<p>liczba rodzin zastępczych objętych opieką koordynatora</p> <p>liczba opracowanych planów pomocy dziecku</p> <p>liczba rodzin zastępczych, którym udzielono pomocy</p> <p>liczba rodzin zastępczych i wychowanków objętych pomocą specjalistyczną</p> <p>liczba rodziców zastępczych i dzieci objętych terapią i/lub poradnictwem</p> <p>rejestr udzielonych informacji</p> <p>liczba zorganizowanych szkoleń rodziców</p> <p>liczba rodziców zastępczych, którzy ukończyli szkolenie</p> <p>kwota wydatkowanych środków finansowych, decyzje</p>

			administracyjne przyznające pomoc, listy wypłat, noty księgowe
3.5. Zapewnienie wszechstronnej pomocy usamodzielniającym się wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	<p>1. Objęcie wsparciem finansowym, rzeczowym socjalnym usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.</p> <p>2. Wsparcie wychowanków w doskonaleniu umiejętności prospołecznych oraz aktywnego poruszania się po rynku pracy.</p> <p>3. Współpraca z urządami gmin i urzędem pracy celem pomocy wychowankom usamodzielnianym w podjęciu zatrudnienia i uzyskania mieszkania z zasobów gminy.</p>	<p>Samorząd Powiatowy i Gminny</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p> <p>Ośrodki Pomocy Społecznej</p> <p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kolnie,</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy</p> <p>Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe</p>	<p>kwota wydatkowanych środków finansowych, decyzje administracyjne przyznające pomoc, listy wypłat, noty księgowe</p> <p>liczba wychowanków uczestniczących w proponowanych formach wsparcia</p> <p>Liczba sporządzonych pism, liczba wychowanków korzystających z pomocy</p>
3.6. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	<p>1. Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb na temat zjawiska przemocy w rodzinie.</p> <p>2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie; zmiana postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy w rodzinie</p> <p>3. Realizacja programów</p>	<p>Starostwo Powiatowe</p> <p>PCPR</p>	<p>liczba opracowanych diagnoz</p> <p>liczba lokalnych kampanii społecznych</p> <p>liczba opracowanych programów</p> <p>liczba zrealizowanych</p>

	przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.		programów liczba uczestników programów
3.7. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	<p>1. Rozbudowa sieci i poszerzenie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w tym:- punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, -ośrodków wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, -specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, -ośrodków interwencji kryzysowej, -innych placówek świadczących specjalistyczną pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.</p> <p>2. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej</p> <p>3. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie.</p> <p>4. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w</p>	PCPR we współpracy z mediami o zasięgu lokalnym, organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<p>liczba utworzonych placówek w danym roku</p> <p>zakres i rodzaj świadczonych usług</p> <p>liczba osób korzystających z oferty placówek</p> <p>liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych</p> <p>liczba zajęć dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie</p> <p>2. Liczba osób uczestniczących w zajęciach</p> <p>liczba powiatowych ośrodków wsparcia i ośrodków</p>

	ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej 5. Tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie. 6. Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.		interwencji kryzysowej liczba miejsc w ww. ośrodkach liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w ww. ośrodkach liczba lokalnych telefonów liczba programów terapeutycznych liczba osób uczestniczących w programie terapeutycznym liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne
3.8. Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	1. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia	PCPR we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa, wsparcia psychologicznego i superwizji

4. MARGINALIZACJA GRUP SPOŁECZNYCH – UBÓSTWO, UZALEŻNIENIA, PATOLOGIA

Zamiennie z określeniem marginalizacja społeczna stosowane jest pojęcie wykluczenia społecznego. W polskiej pomocy społecznej jest ono zjawiskiem nowym, używanym do określenia pewnych zjawisk i procesów wpisanych w rzeczywistość społeczną.

Proces wykluczenia społecznego powoduje, że osoby, rodziny i grupy społeczne z różnych przyczyn (cech osobowości, długotrwałej choroby, niepełnosprawności, braku wykształcenia, trudności materialnych, dezorganizacji rodziny, alkoholizmu, braku odpowiednich wzorców czy splotu innych trudności życiowych) funkcjonują na marginesie życia społecznego.

Osoby dotknięte wykluczeniem społecznym mają chroniczne problemy z zaspokajaniem podstawowych potrzeb, nie odnajdują się na rynku pracy, nie dotrzymują tempa obecnej rzeczywistości, czują się zagubieni, nie korzystają w pełni z

dóbr publicznych i infrastruktury społecznej. W konsekwencji zaczynają funkcjonować w wąskim świecie, wśród osób mających takie jak oni trudności, tracąc powoli więzi z pozostałymi członkami społeczności lokalnej.

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu to zapobieganie powstawaniu, ograniczenie czy wreszcie eliminowanie tego zjawiska. Jest to proces bardzo trudny, wymagający kompleksowego podejścia do problemów społecznych i współpracy wielu instytucji zaangażowanych w niesienie pomocy osobom tego potrzebującym.

Cel strategiczny 4

ZAPOBIEGANIE MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ PATOLOGIOM I UZALEŻNIENIOM.

Cel operacyjny	Kierunki działań	Realizator	Wskaźniki realizacji
4.1. Zbudowanie skutecznego systemu wsparcia osób marginalizowanych	<p>1. Tworzenie projektów w zakresie realizacji zadań wynikających z pojawiających się problemów społecznych.</p> <p>2. Pozyskiwanie współrealizatorów do tworzenia konkretnych projektów</p> <p>3. Podjęcie współpracy z mediami w zakresie propagowania i promocji realizowanych projektów.</p> <p>4. Pozyskiwanie wolontariuszy i ich aktywizacja.</p> <p>5. Włączenie organizacji pozarządowych w realizację zadań z zakresu polityki społecznej zleczanych przez samorządy lokalne</p> <p>6. Promocja wolontariatu na rzecz integracji osób marginalizowanych</p> <p>7. Podejmowanie działań mających na celu powstawanie mieszkań chronionych i socjalnych, noclegowni dla bezdomnych, świetlic środowiskowych i innych dziennych form wsparcia.</p>	Samorząd gminny i powiatowy, Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe,	<p>liczba opracowanych projektów</p> <p>liczba pozyskanych wolontariuszy</p> <p>liczba organizacji pozarządowych realizujących zadania z zakresu polityki społecznej</p>
4.2. Wzbogacenie form	1. Tworzenie grup wsparcia	Samorząd gminny i	Liczba

wsparcia, praca socjalna, kompleksowa pomoc skierowana na rodzinę	<p>2. Tworzenie świetlic, klubów środowiskowych, klubów i centrów integracji społecznej</p> <p>3. Rozwój poradnictwa specjalistycznego w zakresie podnoszenia aktywizacji osób marginalizowanych społecznie</p> <p>4. Objęcie wsparciem dzieci z rodzin ubogich poprzez zajęcia socjoterapeutyczne, integracyjne i edukacyjne.</p>	powiatowy, Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe,	<p>udzielonych porad</p> <p>Liczba funkcjonujących świetlic klubów środowiskowych ,klubów i centrów integracji społecznej</p> <p>liczba rodzin objętych wsparciem</p>
4.3. Aktywizacja grup społecznych zagrożonych marginalizacją.	<p>1. Popularyzacja i tworzenie lokalnych grup wsparcia</p> <p>2. Propagowanie pozytywnych wzorców.</p> <p>3. Opracowanie i realizowanie programów na rzecz aktywizacji grup zagrożonych marginalizacją</p> <p>4. Wspieranie działań wolontariuszy.</p> <p>5. Aktywizacja środowiska lokalnego</p>	Samorząd gminny i powiatowy, Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe,	<p>liczba powstałych lokalnych grup wsparcia</p> <p>liczba programów na rzecz aktywizacji grup zagrożonych marginalizacją</p>

5. BEZPIECZEŃSTWO SOCJALNE I PUBLICZNE. DOSTĘPNOŚĆ DO OŚWIATY, SŁUŻBY ZDROWIA I KULTURY.

Bezpieczeństwo jest jedną z podstawowych, egzystencjalnych i fundamentalnych wartości i potrzeb każdego człowieka, bez którego nie jest możliwe spokojne i godne życie w realiach współczesnego świata. Stan bezpieczeństwa wpływa na rozwój cywilizacyjny człowieka. Wpływa na kształtowanie warunków w jakich on żyje.

Bezpieczeństwo socjalne i publiczne jest podstawowym celem realizacji systemu zabezpieczenia społeczeństwa, obejmującego szeroki zakres działań ukierunkowanych na rozwój kultury, oświaty, ochronę zdrowia, a także bezpieczeństwo obywateli. Istotą bezpieczeństwa socjalnego a także publicznego jest spójny system działań zapewniający właściwe funkcjonowanie społeczeństwa, dostosowany do jego aktualnych potrzeb w każdej dziedzinie funkcjonowania.

Cel strategiczny 5.

ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO I PUBLICZNEGO. WZROST DOSTĘPNOŚCI MIESZKAŃCÓW DO OŚWIATY, SŁUŻBY ZDROWIA I KULTURY.

Cel operacyjny	Kierunki działań	Realizator	Wskaźniki realizacji
5.1. Wzrost aktywności mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym	1. Promowanie form aktywnego spędzania czasu wolnego, aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia. 2. Wspieranie organizacji działających na rzecz społeczności lokalnych	Samorząd gminny i powiatowy, Media, Instytucje oświaty	liczba odbytych imprez
5.2. Poprawa bezpieczeństwa publicznego w powiecie.	1. Promowanie dobrych praktyk i postaw obywatelskich w zakresie bezpieczeństwa. 2. Organizacja kampanii, akcji oraz programów profilaktycznych nastawionych na zapobieganie konkretnym zagrożeniom jak agresja, uzależnienia, sekty, przemoc, molestowanie seksualne. 3. Umocnienie współpracy policji, prokuratury i sądów ze społecznością powiatu. 4. Przygotowanie zróżnicowanych programów informacyjnych i edukacyjnych kierowanych do rodziców, nauczycieli, dzieci i młodzieży uwzględniających informację o zagrożeniach społecznych, przyczynach, przejawach i następstwach rozpowszechnionych zjawisk patologii społecznej, niedostosowania społecznego i przestępczości 5. Umożliwienie dzieciom udziału w zajęciach warsztatowych i treningach zachowań służących	Komenda Powiatowa Policji, Prokuratura, Sąd, Samorząd gminny i powiatowy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	Liczba informacji medialnych Liczba przeprowadzonych kampanii i programów Liczba osób uczestniczących w programach liczba zorganizowanych spotkań profilaktycznych na terenie szkół i innych placówek oświatowych

	<p>nabywaniu umiejętności radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów, opierania się naciskom ze strony otoczenia.</p> <p>6. Organizowanie i przeprowadzanie na terenie szkół i innych placówek oświatowych spotkań profilaktycznych dotyczących zapobiegania niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród dzieci i młodzieży.</p> <p>7. Inicjowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym.</p>		
5.3. Podniesienie poziomu i systemu ochrony zdrowia	<p>1. Popularyzacja i prowadzenie kampanii społecznych mających na celu wykrywanie chorób cywilizacyjnych.</p> <p>2. Usprawnienie systemu badań zdrowotności mieszkańców</p> <p>3. Nadzór nad realizacją obowiązkowych szczepień ochronnych.</p> <p>4. Obserwacja i monitorowanie zagrożeń zdrowotnych na świecie.</p> <p>5. Realizowanie programów edukacyjnych i kampanii społecznych w obszarze promocji zdrowia i profilaktyki chorób.</p> <p>6. Współpraca w zakresie realizacji zadań pozarządowych władzami lokalnymi, organami rządowymi oraz organizacjami pozarządowymi, realizującymi zadania w zakresie ochrony zdrowia</p> <p>7. Zapewnienie mieszkańcom dostępności</p>	<p>Samorząd gminny i powiatowy,</p> <p>Powiatowa Stacja sanitarno-Epidemiologiczna</p> <p>Placówki służby zdrowia</p> <p>Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe</p>	<p>dane epidemiologiczne występowania chorób zakaźnych</p> <p>liczba obowiązkowych szczepień ochronnych</p> <p>Liczba zrealizowanych programów edukacyjnych i kampanii społecznych w obszarze promocji zdrowia i profilaktyki chorób.</p>

	do świadczeń opieki zdrowotnej		
5.4. Ułatwienie mieszkańcom dostępu do edukacji na każdym poziomie.	1.Wspieranie inicjatyw lokalnych w zakresie kształcenia i wychowania 2.Popularyzacja zajęć pozaszkolnych 3.Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb lokalnego rynku pracy 4.Poprawa stanu technicznego oraz wyposażenie szkół i przedszkoli 5.Rozwój „Uniwersytetu III Wieku”	Samorząd gminny i powiatowy, Instytucje oświatowe, kultury i sportu Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	oferta zajęć pozaszkolnych liczba dostosowanych ofert edukacyjnych do potrzeb lokalnego rynku pracy liczba wyposażonych szkół i przedszkoli sprawozdanie z działalności Uniwersytetu III Wieku

3.3. Zarządzanie realizacją Strategii oraz jej źródła finansowania.

W zarządzaniu realizacją „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kolneńskim na lata 2016-2025” uczestniczą głównie niżej wymienione podmioty:

Rada Powiatu - Rada Powiatu podejmuje uchwały w sprawach przyjęcia i zmian Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kolneńskim na lata 2016-2025.

Zarząd Powiatu - Zarząd Powiatu jest odpowiedzialny za wykonywanie uchwał Rady Powiatu w sprawie przyjęcia i zmian Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kolneńskim na lata 2016-2025 oraz nadzór nad jej wdrażaniem. Na podstawie danych zawartych w sprawozdaniach z realizacji *Strategii* oraz innych dokumentów i danych statystycznych Zarząd Powiatu może wnioskować do Rady Powiatu o aktualizację *Strategii*. Aktualizacja może być dokonywana nie częściej niż raz na 3 lata.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest podmiotem kluczowym w procesie realizacji *Strategii*, równocześnie zbiera informacje o stopniu wykonania poszczególnych *zadań realizacyjnych* oraz osiągnięcia celów operacyjnych.

W sprawozdaniach z realizacji *Strategii*, PCPR informuje i przedstawia oceny oraz wnioski z postępów we wdrażaniu *Strategii*.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie może wnioskować do Zarządu Powiatu w sprawie utworzenia nowych, bądź likwidacji istniejących zadań.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kolneńskim na lata 2016-2025 wdrażana będzie przez instytucje publiczne i podmioty społeczne, których statuty działań obejmują szeroko rozumiane zadania polityki społecznej.

Strategia wyznacza kierunki rozwoju, stanowiąc jednocześnie odniesienie dla zmian i działań zmierzających do dostosowania bieżącej i długookresowej działalności do potrzeb realizacji celów strategicznych. Umożliwi to skoncentrowanie się na przedsięwzięciach najistotniejszych z punktu widzenia skutecznej realizacji zadań i rozwoju polityki społecznej w Powiecie Kolneńskim.

Strategia stanie się rzeczywistym planem rozwiązywania tych problemów wówczas, gdy do realizacji priorytetów, celów i kierunków działań zaangażowane zostaną niezbędne środki finansowe.

Podstawowym źródłem finansowania zadań zawartych w niniejszej strategii rozwiązywania problemów społecznych będą fundusze zewnętrzne oraz fundusze wewnętrzne tj. środki pochodzące z budżetu Powiatu Kolneńskiego, środki z budżetów poszczególnych gmin, fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki finansowe w ramach programów wspólnotowych Unii Europejskiej, środki finansowe z budżetu państwa – dotacje celowe, środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środki z Funduszu Pracy, pozyskane środki finansowe z innych źródeł a także środki pozyskiwane przez organizacje pozarządowe, środki przekazane przez sponsorów.

3.4. Monitoring Strategii

Realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz wynikających z niej poszczególnych programów będzie przedmiotem okresowego monitorowania i oceny raz na 3 lata. Dane do monitorowania będą pochodziły głównie z ogólnodostępnych źródeł statystycznych, sprawozdań ROPS, Urzędu Wojewódzkiego oraz sprawozdań własnych jednostek odpowiedzialnych za realizację działań przewidzianych w Strategii.

SPIS TABEL

Tabela 1: Mieszkańcy Powiatu (w osobach) w latach 2012 – 2014

Tabela 2. Odsetek osób, które w latach 2012- 2014 skorzystały z pomocy i wsparcia ośrodków pomocy społecznej

Tabela 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Powiecie Kolneńskim w wybranych kategoriach

Tabela nr 4. Liczba mieszkańców powiatu kolneńskiego, którzy w latach 2012-2014 otrzymali wsparcie w postaci świadczeń pieniężnych

Tabela nr 5. Świadczenia niepieniężne udzielone przez ośrodki pomocy społecznej w powiecie kolneńskim w latach 2012-2014

Tabela 6. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Kolno w latach 2012-2014

Tabela 7.

Tabela 8. Struktura poziomu wykształcenia osób zarejestrowanych w PUP Kolno

Tabela 9. Grupy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Tabela 10. Liczba osób długotrwale bezrobotnych

Tabela 11. Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia w latach 2012–2014

Tabela 12.

Tabela 13. Liczba bezrobotnych do 30 roku życia w latach 2012 – 2014.

Tabela 14. Osoby długotrwale bezrobotne w wieku poniżej 30 roku życia

Tabela 15. Osoby bezrobotne , bez kwalifikacji zawodowych do 30 roku życia

Tabela 16. Staż pracy bezrobotnych do 30 roku życia.

Tabela 17. Aktywizacja osób bezrobotnych do 30 roku życia w latach 2012-2014

Tabela 18. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Powiecie Kolneńskim z powodu bezdomności

Tabela19: Liczba osób hospitalizowanych na Oddziale Psychiatrycznym Szpitala Ogólnego w Kolnie w latach 2012-2014.

Tabela 20: Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi korzystających z usług Poradni Zdrowia Psychicznego w latach 2012-2014.

Tabela 21. Liczba rodzin objętych pomocą przez ośrodki pomocy społecznej

Tabela 22. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (osoby powyżej 16 roku życia) powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności

Tabela 23. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności według kategorii wieku wykształcenia, zatrudnienia

Tabela 24. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w latach 2012 – 2014 według przyczyny niepełnosprawności

Tabela 25. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w latach 2012 – 2014 według przyczyny niepełnosprawności (osoby do 16 roku życia)

Tabela 26 Liczba złożonych wniosków o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności

Tabela 27. Liczba złożonych wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności u osób przed 16 rokiem życia.

Tabela 28 Liczba zasiłków pielęgnacyjnych udzielonych przez ośrodki pomocy społecznej powiatu kolneńskiego w latach 2012-2014

Tabela 29. Liczba świadczeń pielęgnacyjnych udzielonych przez ośrodki pomocy społecznej powiatu kolneńskiego w latach 2012-2014

Tabela 30. Liczba osób, które korzystały z zasiłku okresowego z tytułu niepełnosprawności udzielanego przez ośrodki pomocy społecznej powiatu kolneńskiego w latach 2012-2014

Tabela 31. Liczba osób, które korzystały z zasiłku stałego udzielanego przez ośrodki pomocy społecznej powiatu kolneńskiego w latach 2012-2014

Tabela 32. Wysokość środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przypadająca według algorytmu powiatowi kolneńskiemu w latach 2012 – 2014.

Tabela 33. Dofinansowanie ze środków PFRON likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych w latach 2012-2014 na terenie powiatu kolneńskiego.

Tabela 34. Dofinansowanie ze środków PFRON zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze w latach 2012-2014.

Tabela 35. Dofinansowanie ze środków PFRON turnusów rehabilitacyjnych w latach 2012-2014.

Tabela 36. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

Tabela 37. Dofinansowanie warsztatów terapii zajęciowej.

Tabela 38. dofinansowanie ze środków PFRON programu Aktywny Samorząd w latach 2013 - 2014.

Tabela 39. Liczb osób niepełnosprawnych pozostających w ewidencji powiatowego Urzędu Pracy w Kolnie w latach 2012 – 2014

Tabela 40. Dofinansowanie ze środków PFRON zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej w latach 2012-2014 (ze środków przypadających wg algorytmu)

Tabela 42. Rodzaje rodzin zastępczych i liczba dzieci w nich umieszczonych na przełomie lat 2012 -2014- na dzień 31.12 danego roku

Tabela 42. Dzieci w rodzinach zastępczych według wieku

Tabela 43. Koszty utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych ponoszone przez Powiat Kolneński w latach 2012 – 2014

Tabela 44. Koszty utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo wychowawczej

Tabela 45. Liczba usamodzielniających się pełnoletnich wychowanków opuszczających zastępcze formy opieki w latach 2012 – 2014

Tabela 46. Koszty poniesione przez Powiat Kolneński na usamodzielniających się wychowanków opuszczających zastępcze formy opieki w latach 2012 – 2014

Tabela 47. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w Grabowie

Tabela 48. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w gminie Kol

Tabela 49. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w Małym Płocku

Tabela 50. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w Stawiskach.

Tabela 51. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w Turośli

Tabela 52. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w mieście Kolno

Tabela 53. Ogólna liczba założonych Niebieskich Kart w powiecie kolneńskim w latach 2012 – 2014

Tabela 54. Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie

Tabela 55. Liczba osób doznających przemocy

Tabela 56. Liczba prowadzonych postępowań w Sądzie Rejonowym w Łomży VII Za miejscowy Wydział Karny w Kolnie oraz liczba skazanych z art.207 §1 kk

Tabela 57. Interwencje policyjne dot. przemocy w rodzinie „Niebieska Karta” przeprowadzone przez KPP w Kolnie

Tabela 58. Zarejestrowana liczba spraw dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie oraz liczba wszczętych dochodzeń i śledztw przez Prokuraturę Rejonową w Kolnie

Tabela 59. Liczba osób korzystających z całodobowego schronienia w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kolnie

Tabela 60. Liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kolnie

Tabela 61. Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Tabela 62. Liczba osób hospitalizowanych na Oddziale Psychiatrycznym Szpitala Ogólnego w Kolnie w latach 2012-2014

Tabela 63. Liczba osób korzystających z Poradni Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Kolnie.

Tabela 64. Sytuacja epidemiologiczna (2010-2014)

Tabela 65. Analiza SWOT ogólnej sytuacji społecznej powiatu

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1: Struktura ludności Powiatu według wieku w 2014r.

Wykres 2. Liczba mieszkańców powiatu kolneńskiego, którzy w latach 2012-2014 otrzymali wsparcie w postaci świadczeń pieniężnych

Wykres 3. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Kolno w latach 2012-2014

Wykres 4. Stopa bezrobocia

Wykres 5: Zasiłkobiorcy w latach 2012-2014.

Wykres 6: Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kolnie

Wykres 7. Grupy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2012-2014

Wykres 8. Grupy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w okresie styczeń – czerwiec 2015

Wykres 9. Liczba osób długotrwale bezrobotnych

Wykres 10. Bezrobotni do 30 roku życia

Wykres 11. Bezrobotni do 25 roku życia

Wykres 12. Bezrobotni powyżej 50 roku życia

Wykres 13. Osoby mające nadany profil

Wykres 14. Struktura wiekowa populacji bezrobotnych zarejestrowanych w PUP
Kolno

Wykres 15. Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia w latach 2012–2014

Wykres 16. Poziom wykształcenia osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w latach 2012-2014.

Wykres 17. Strukturę zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia pod kątem pozostawania bez pracy w miesiącach.

Wykres 18. Osoby bezrobotne do 30 roku życia w podziale na płeć.

Wykres 19. Osoby bezrobotne do 30 roku życia według miejsca zamieszkania

Wykres 20. Struktura zarejestrowanych bezrobotnych do 30 roku życia pod kątem pozostawania bez pracy w miesiącach

Wykres 21. Osoby długotrwale bezrobotne w wieku poniżej 30 roku życia

Wykres 22. Strukturę bezrobotnych do 30 roku życia pod względem wykształcenia

Wykres 23. Liczba wydanych orzeczeń według stopnia niepełnosprawności

Wykres 24. Środki PFRON w latach 2012-2014

Wykres 25. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z dofinansowania ze środków PFRON likwidacji barier funkcjonalnych w latach 2012 -2014

Wykres 26 Liczba rodzin zastępczych w latach 2012-2014

Wykres 27. Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych
w latach 2012-2014.

Wykres 28. Sytuacja rodzinna dzieci przebywających w rodzinach
zastępczych w roku 2014.

Wykres 29. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w Grabowie

Wykres 30. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w gm. Kolno

Wykres 31. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w Małym
Płocku

Wykres 32. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI
w Stawiskach.

Wykres 33. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w Turośli

Wykres 34. Liczba założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w m. Kolno

Wykres 35. Liczba prowadzonych postępowań w Sądzie Rejonowym w Łomży VII
Zamiejscowy Wydział Karny w Kolnie oraz liczba skazanych z art.207 §1 kk

Wykres 36. Interwencje policyjne dot. przemocy w rodzinie „Niebieska Karta”
przeprowadzone przez KPP w Kolnie

Wykres 38. Liczba osób korzystających z całodobowego schronienia w
Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kolnie

Wykres 39. Liczba środowisk objętych pomocą Ośrodków Pomocy Społecznej z
powodu alkoholizmu.